

Método Prático da
Língua Romena

CATÁLOGO DAS EDIÇÕES «GLEBA»

Colecção «Homo» (Memórias e biografias)

- 1 — Voltaire na Intimidade, por Charles Oulmont
- 2 — Chiang Kai Shek, pelo Dr. C. K. Sié
- 3 — Memórias, de Stuart Mill

Colecção «Cultura»

- 1 — A Campanha de Napoleão de 1812, por E. Tarlé
- 2 — Inglaterra, por Pedro Fazenda
- 3 — História do Materialismo (Vol. I), por F. A. Lange
- 4 — História do Materialismo (Vol. II), por F. A. Lange

Colecção «Estudos Portugueses»

- 1 — Documentos sobre a expansão portuguesa, por Vitorino Magalhães.
- 2 — Recordações dum velho poeta, por Júlio Brandão

Extra-Colecções

João Carlos, um artista do livro, por Artur Augusto

«Biblioteca Científica»

- 1 — Manual de Filosofia (Vol. I), por Piedade Morais
- 2 — Manual de Filosofia (Vol. II), por Piedade Morais

«Biblioteca Escolar»

- 1 — Aritmética e Geometria, por José Romão e Leonel Trindade.

PEDIDOS A

EDITORIAL «GLEBA», L.DA
Rua da Madalena, 211-3.º — LISBOA
Telef. 28933

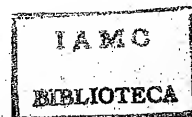
LEITORADO ROMENO
DA FACULDADE DE LETRAS DE LISBOA

— 2 —

Método Prático da Língua Romena

por

FERNANDO V. PEIXOTO DA FONSECA
Licenciado em Filologia Românica

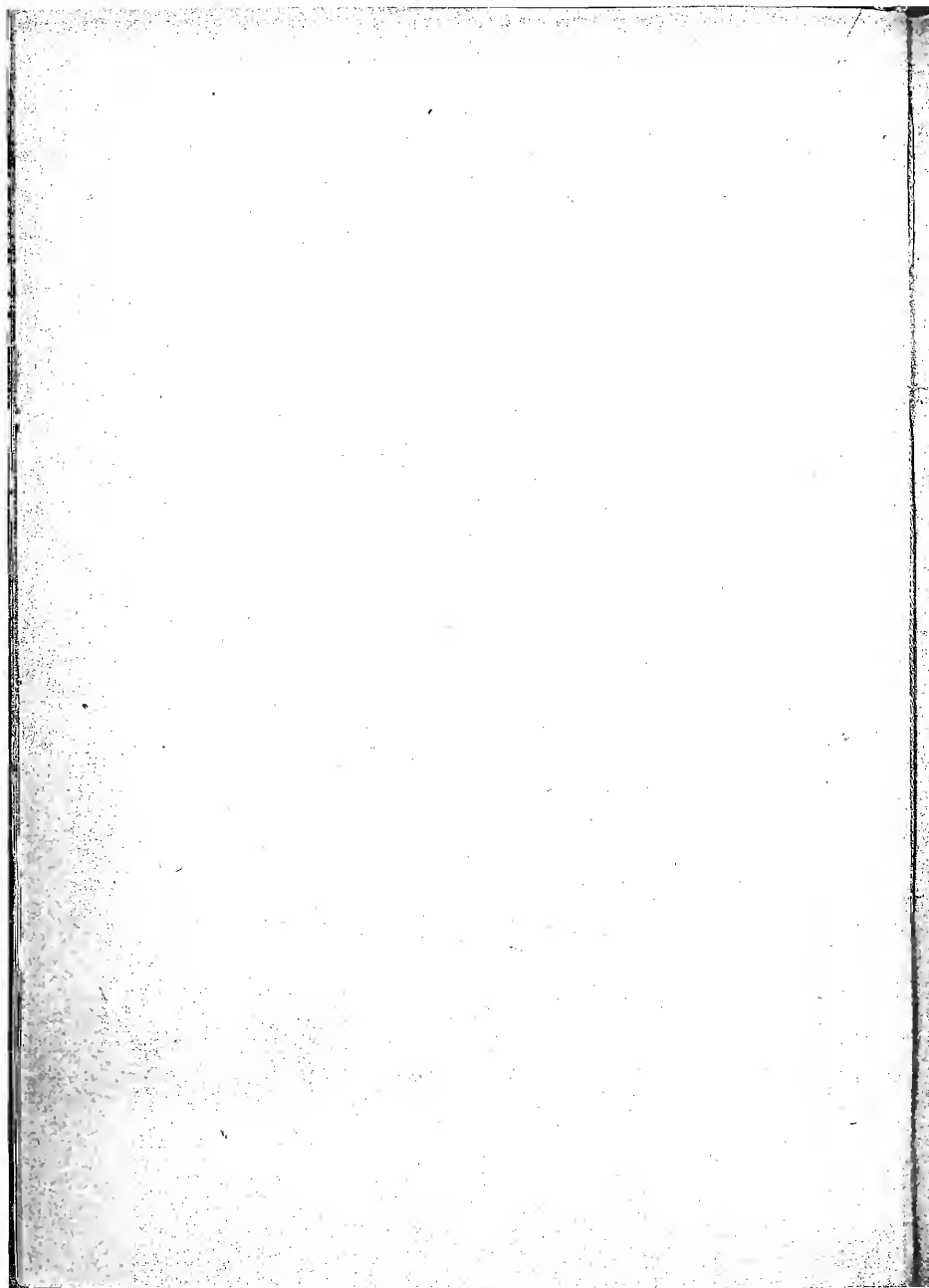
EDITORIAL «GLEBA», LDA.
LISBOA

I A M C BIBLIOTECA	
DATA 11/12/75	N.º DE CHAMADA
N.º DO VOLUME 15.510	REGISTRADO POR: Waldomiro

Reservados todos os direitos de tradução e adaptação

A memória do insigne filólogo e poliglota
Aniceto dos Reis Gonçalves Viana

ÍNDICE

<i>Índice</i>	IX
<i>Introdução</i>	XIII
<i>1.ª parte: — Noções gramaticais</i>	19
I. — Alfabeto e pronúncia	21
II — Acentuação e sinais ortográficos	24
III — Mudanças fonéticas	28
IV — Os artigos	35
V — O substantivo. Formação do plural e do feminino	39
VI — As declinações	44
VII — Adjectivos	51
VIII — Os numerais	56
IX — Os pronomes	60
X — Verbos auxiliares	65
XI — Formação dos tempos	71
XII — Conjugação dos verbos . . .	76
XIII — Quadro geral das conjugações	88 a
XIV — Advérbios, preposições, conjunções, etc.	86
XV — Sufixos	89
<i>2.ª parte: — Vocabulário usual</i>	91
Termos gerais	93

Alimentação	93
Côres	94
Vestuário	94
Mobiliário	95
A casa	96
A escola	96
A cidade	97
O campo	98
Profissões e ofícios	99
Viagem	100
Fruta, hortalíça, etc.	100
Peixes, etc.	101
Correspondência	102
A família	102
O tempo	103
Pesos e medidas	104
Atitudes	105
Corpo humano	105
Doenças, etc.	105
Animais	106
Titulos e funções	107
Antropónimos	107
Principais festas	108
Moedas	108
Adjectivos	108
Verbos	110
3. ^a parte: — <i>Modelos de conversação</i>	113
O encontro	115
Caminho de ferro	116

A bordo	117
A chegada.	118
Ordens a dar.	119
O passeio	120
Almôço.	121
As compras	123
Papelaria, teatro, etc.	124

4.ª parte: — *Florilégio da Literatura Ro-
mena Moderna.* 127

Iarna (<i>Vasile Alecsandri</i>)	129
Somnoroase păsărele (<i>Mihail Emi- nescu</i>)	130
Insula lui Euthanasius (<i>id.</i>)	130
Dintre sute de catarge (<i>id.</i>)	132
Amurg pe Bărăgan (<i>Alexandru Odo- bescu</i>)	132
Innoptare (<i>Duiliu Zamfirescu</i>)	133
Palinodie (<i>id.</i>)	134
Iarna (<i>Barbu Ștefănescu-Delavrancea</i>)	135
Valea Jiului (<i>Alexandru Vlahuță</i>)	135
Spada și credința (<i>George Coșbuc</i>)	136
Moartea căprioarei (<i>Mihail Sado- veanu</i>)	137
Seara (<i>Tudor Arghezi</i>)	138
La noi (<i>Octavian Goga</i>)	139
Tăcerea. Singurătatea (<i>Vasile Pâr- van</i>)	140
Pe decindea Dunării (<i>V. Voiculescu</i>)	142
Hora (<i>Liviu Rebreanu</i>)	142

Poetul (<i>Nichifor Crainic</i>)	144
Aci sosi pe vremuri... (<i>Ion Pillat</i>).	145
Furtuna (<i>Cezar Petrescu</i>)	147
Pe Nistru (<i>Gib I. Mihăescu</i>)	149
Melancolie (<i>Ionel Teodorescu</i>)	150
Incantație (<i>Mircea Eliade</i>).	151
5. ^a parte: — <i>Dicionários</i>	153
Breve Dicionário Romeno-Português	155
Breve Dicionário Português-Romeno	217

INTRODUÇÃO

Na época dos Romanos, o país onde se fala hoje o romeno chamava-se Dácia. Esta região era limitada ao sul pelo Danúbio (em romeno Dunăre), a nordeste pelo Dniestre (em romeno Nistru), a noroeste pelo Tissa, e compreendia as regiões que formam a Transilvânia, a Bucóvina, a Munténia (antiga Valáquia), a Moldávia e a Bessarábia.

O imperador Cláudio conquistou a Dobrógea, que em 86 d. C. era já província romana, graças à penetração económica pelo Danúbio. No começo do segundo século da nossa era (101-107 d. C.), os soldados de Trajano, imperador de Roma, e natural de Itália, na Hispânia, vieram estabelecer-se naquela região, em que já um século antes se falava latim, trazido por mercadores romanos através do Danúbio. Trajano queria, conquistando a Dácia, não ser incomodado pelos Dácios, e também dominar as suas minas de ouro na Transilvânia. Em breve, colonos das diversas províncias do império romano, atraídos pela riqueza da região, vieram juntar-se às legiões romanas, e introduziram lá, assim, elementos da língua latina, que, misturados com o antigo idioma dos Dácios,

deram origem à língua romena, cujos textos mais antigos não remontam além da segunda metade do século XVI, e têm carácter hagiográfico.

Apresentado assim, o romeno agrupa-se no número das línguas novi-latinas ou românicas, isto é, deriva do latim, tal como o português, o espanhol, o provençal, o francês e o italiano.

Se a língua romena moderna, dominada pelos elementos do latim, já não apresenta senão alguns vestígios insignificantes da antiga língua dos Dácios, deve, pelo contrário, bastante ao grego, às línguas eslavas e a outras que a rodeiam. Estas importações fizeram muito tempo supor que o romeno era uma língua eslava; este erro devia-se a que era escrito, até há cerca de noventa anos, em caracteres cirílicos, isto é, com o alfabeto empregado pela maioria das línguas eslavas, como o russo, o sérvio e o búlgaro.

As infiltrações germânica e árabe são muitas na língua romena, mas a dominação ou a suzerania turca nas regiões romenas deixou marca sensível, que se nota sobretudo nas palavras relativas à vida doméstica. Grande número destas palavras turcas está corrompido ou desfigurado a ponto de já não se reconhecer; outras, que conservaram a forma turca, desviaram-se do sentido primitivo; há alguns sufixos (p. ex. -giu, -lâc, etc.) e muitas palavras (p. ex. cioban=pastor, bacşis=gorgeta, basma=lenço, odaie=quarto).

No romeno há, em média, 10% de elementos

não latinos (palavras eslavas, turcas, bizantinas e neo-helênicas, húngaras e albanesas). O grande número de palavras de origem eslava exige e permite uma ulterior divisão entre influxos mais ou menos recentes, influências directas do antigo eslavo, ou esporádicas do búlgaro, do polaco, do ruteno e do russo. Pelo contrário, só recentemente (nos primeiros decênios do século passado), por meio do russo, o romeno adquiriu alguns neologismos de origem ocidental.

O grego-bizantino e o grego moderno têm deixado muitos traços no romeno (mesmo prescindindo dos efêmeros neologismos usados na época fanariota), alguns dos quais desde tempos muito remotos, p. ex. spân = imberbe. Recordemos o sufixo dos diminutivos -ache (-achi) e algumas importantíssimas palavras como frică = medo, folos = proveito, ganho, buzunar = algibeira, anapoda = ao contrário. O húngaro, além de certa influência exercida na língua das regiões transilvanias, deu ao romeno o sufixo -şug e a terminação -ău (correspondente à terminação húngara -ó) e um certo número de palavras, como p. ex. oraş = cidade, locui = habitar, fel = maneira, gând = pensamento, birui = vencer, tâlhar = bandido viclean = perverso, etc.

Muitas palavras são comuns ao romeno e ao albanês; algumas de uso muito recuado, p. ex. bucuros = alegre, gata = pronto; outras, cuja etimologia se desconhece, pertencem, sem dúvida, ao fundo étnico primitivo pre-romeno; entre estas

poderá citar-se o romeno baltă—pântano, albanês baljtë. Ainda reina muita obscuridade nestas relações de parentesco entre as línguas balcânicas.

No romeno há quatro dialectos principais: o daco-romeno, o macedo-romeno ou aromeno, o megleno-romeno e o istro-romeno. O daco-romeno, que é o romeno propriamente dito, subdivide-se em muitos sub-dialectos (munteno ou valáquio, adoptado como língua literária, moldavo, transilvano, olteno, etc.).

O romeno é falado por cerca de 20 milhões de indivíduos, que habitam a bacia inferior do Danúbio. Fala-se na Dácia, no sul da Panónia e na Mésia desde o tempo da colonização romana, sem interrupção. Muito mais ao sul, e separado geográficamente do outro, encontra-se o grupo dos Macedo-Romenos, que, em número de cerca de 300.000, conservam a língua numa fase mais arcaica. A oeste, na península de Ístria, há sete ou oito aldeias com 3.000 habitantes, que falam a variedade de romeno do norte, conhecida pelo nome de istro-romeno; em Meglen, acima de Salónica, e na montanha de Caradjova, existe uma cunha deste género, que também data da Idade Média.

A maior diferença entre o romeno e as demais línguas românicas é que naquele o artigo definido é enclítico; esta posposição parece dever-se à influência do substratum, isto é, das línguas que se falavam na região correspondente à actual Roménia, antes da romanização. Sem entrar em por-

menores, note-se que o mesmo sucede em búlgaro e albanês.

*

As páginas d'êste trabalho contêm :

1.º) *As regras principais da gramática romena (sobretudo fonética e morfologia) ;*

2.º) *um curto vocabulário dos termos mais usuais, agrupados pelo sentido, que o estudante, uma vez iniciado no espirito da língua, poderá facilmente desenvolver ;*

3.º) *frases de conversação apropriadas à aplicação da parte gramatical ensinada, bem como ao emprêgo do vocabulário dado ;*

4.º) *um florilégio de textos literários romenos ;*

5.º) *dois pequenos dicionários (romeno-português e português-romeno), que abrangem todos os vocábulos que ocorrem na obra.*

Êste manual, que tem apenas o mérito de ser a primeira gramática e vocabulários romenos para uso dos Portugueses, e inculca, desde o princípio, o mecanismo da língua romena a quem quer que pretenda servir-se dela de maneira relativamente rápida, permitirá desenvolver ulteriormente os conhecimentos adquiridos, tornar menos árido o estudo completo do romeno, e, enfim e sobretudo, chegar a uma prática imediata.

Ê claro que uma obra d'êste género não podia brotar de um jacto só da mente do autor, que teve de consultar e utilizar, entre outras, as gramá-

ticas de Tagliavini, Candrea e Lovera, e os dicionários de Şăineanu.

*

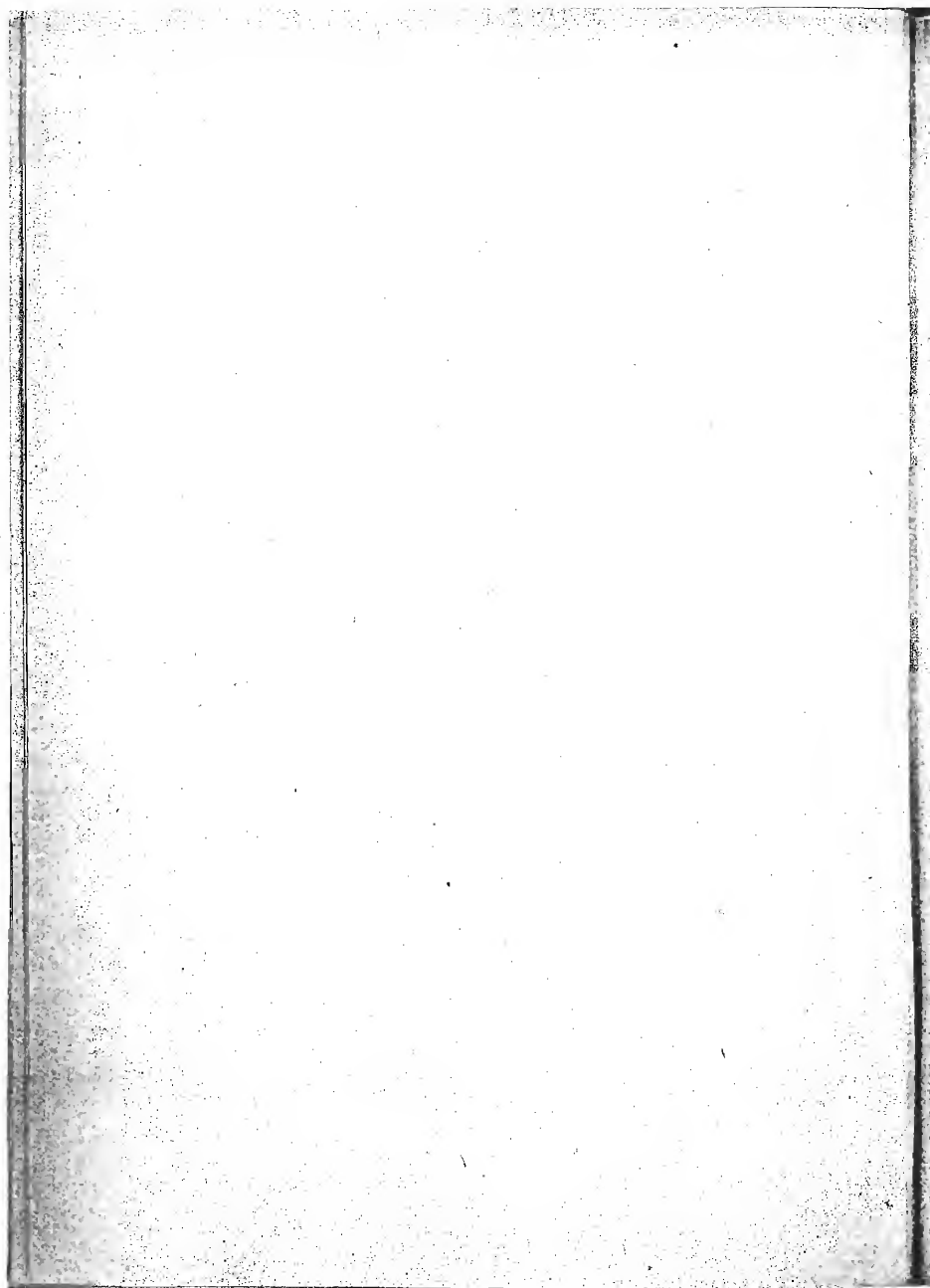
As relações culturais entre Portugal e a Roménia, que todos os dias se vão intensificando, e a maior importância que alcançou a língua romena com a formação da «Grande Roménia» (România Mare), devida à primeira Guerra Mundial, justificam a aparição do presente Método. O autor ousa, portanto, esperar que este livro encontre o favor dos estudiosos e a aprovação das pessoas competentes, que, não ignorando as dificuldades por ele enfrentadas, quererão apreciá-lo devidamente, — e termina prestando pública homenagem ao Prof. Doutor Victor Buescu, Leitor de Romeno na Faculdade de Letras de Lisboa, e Assistente da Universidade de Bucarest, o qual muito o auxiliou com os seus conselhos e livros, e amavelmente reviu este trabalho, para que escolheu também os textos literários romenos do florilégio.

Lisboa, Abril de 1944.

Fernando Venâncio Peixoto da Fonseca

1.ª PARTE

Noções gramaticais

I

Alfabeto e pronúncia

(*Alfabet și pronunțare*)

Os Romenos servem-se dos caracteres romanos aumentados com alguns sinais próprios à sua língua. As 27 letras do seu alfabeto são:

a, ă, â, b, c, d, e, f, g, h, i, î, j, l, m, n, o, p, r, s, ș, ț, u, v, x, z.

Destas letras *a, ă, â, e, i, î, o, u* são vogais, e as outras consoantes.

Nas palavras estrangeiras e em alguns nomes próprios encontram-se ainda as letras *k, q, w, y* e os grupos *ph* e *th*.

A pronuncia-se sempre aberto, claro e breve, como no português *fato*; exs.: *clar* = claro, *pahar* = copo.

E tem o mesmo valor que o *ê* português de *sêde*, mas no começo das palavras e depois de vogal ou de consoante gutural pronuncia-se como *iê*; exs.: *eu* = eu, *este* = ê, *femee* = mulher; mas nos neologismos conserva a sua pronúncia: *element, electricitate, englez, entuziasm, etc.*

I, o, u soam como em português, mas *o* nunca tem o som de *u*, pois só soa *ô*. Por vezes o *u* e

o *i* são muito breves, como em *ai* = tens, *boi* = bois, *trei* = três, *cui* = prego, *dau* = dou, *nou* = novo; *i* final mal se ouve, e não forma sílaba, p. ex., *bani* = dinheiro, *frați* = irmãos, *brazi* = pinheiros, *ești* = és; exceptua-se o plural das palavras terminadas no singular em *-u*, como *socri* = sogros, *negri* = negros, que são dissílabos.

Â tem um som especial que corresponde ao *â* português de *cama* e *para*; exs.: *apă* = água, *sănătos* = são.

Ă (escrito *i* no início das palavras e nas desinências verbais em *-ri*) é um *e* muito fechado, semelhante ao *e* mudo das palavras portuguesas *que*, *livre*, *metal*, mas mais gutural; exs.: *câmp* = campo, *îndată* = logo que, *a doborî* = abater, *a îngropa* = enterrar, *a amări* = afligir, *cârlig* = gancho.

Oa romeno pronuncia-se geralmente como *oa* e *ua* português de *toalha*, *suar*; exs.: *moară* = moinho, *oară* = vez. Em alguns neologismos *oa* não forma ditongo: *coalițiune*, *coadjutor*, etc.

Ea pronuncia-se quasi como o *ea* do português *teatro*, mas o *e* assemelha-se mais ao *i* breve do inglês *sit*, *bit*, não chegando a ter nitidamente o som de um *i* como em português; exs.: *carnea* = a carne, *cafea* = café, *stea* = estrela.

Em geral não há consoantes duplas em romeno; apenas se dobra o *s* quando se trata de evitar duplo sentido, p. ex. *cassă* = caixa e *casă* = casa, *massă* = massa e *masă* = mesa.

As consoantes que apresentam particu-

dades na pronúncia, isto é, que têm valor diferente do português, são as seguintes:

C seguido de *e* ou de *i* pronuncia-se *tchê* ou *tchi*, como no italiano *luce*, *cinque*; em todos os outros casos, incluindo o grupo *ch*, tem o valor de *k*; exs.: *centru* = centro, *cine* = quem, *chel* = calvo; *chin* = tormento; *cal* = cavalo.

G antes de *e* ou de *i* pronuncia-se *dj*, como no italiano *genaro*, *gigante*; nos outros casos, incluindo o grupo *gh*, é gutural, como no português *guita*; exs.: *geniu* = génio; *gheb* = corcova, *ghips* = gesso; *gât* = pescoço.

H é aspirado, como em inglês e alemão, no começo das palavras seguido de vogal, exs.: *han* = estalagem, *hală* = mercado; toma o som do *ch* alemão de *Nacht* ou do *j* espanhol, junto de consoante ou no fim de palavra; exs.: *duh* = espírito, *hrană* = alimento.

R é sempre apical simples, como no português *muro*; nunca é, pois, gutural como em francês; exs.: *Român* = Romeno, *București* = Bucareste.

S conserva o som sibilante surdo, mesmo entre vogais, como no espanhol *casa*; mas diante das consoantes *b*, *d*, *g* e *v* toma geralmente o som de *z*.

Ș pronuncia-se como o *ch* português; exs.: *și* = e, *școlar* = aluno, *acelaș* = o mesmo.

Ț pronuncia-se *ts*, como o *z* do italiano *azione*; exs.: *dicționar* = dicionário, *ediție* = edição.

X pronuncia-se sempre *cs*, como no português *fixo*, mas na sílaba inicial *ex* soa *gz*, como

no francês *examen*; exs.: *fix* = fixo, *axă* = eixo, *exagerat* = exagerado, *exact* = exacto.

Z é sempre sonoro como no português *zona*; exs.: *francez* = francês, *văzut* = visto.

Nos ditongos *io*, *ia*, *ea*, *ie*, *iu*, o acento está sempre na 2.ª vogal (excepto se o ditongo for átono, como em *iubire* = amor); exs.: *piatră* = pedra, *iute* = rápido, *fuior* = tufo de cânhamo; no ditongo *iu*, quando final, o *u* é mudo, e pode até não se escrever: *ochi(u)* = olho.

Os ditongos *ai*, *ei*, *ui*, *au*, *ou* devem pronunciar-se como em português. *Ae*, *ee*, *ie*, *ue* são ditongos só na aparência, tornando-se de facto tritongos por causa do som *iê* de *e*, de que acima falámos; exs.: *idee* = idéia (pron. *idêie*), *sue* = sobe (pron. *súie*).

Tanto os ditongos como as vogais são sempre orais.

II

Acentuação e sinais ortográficos

(*Accentuare și semne ortografice*)

O romeno tem o acento tónico sobre a antepenúltima, a penúltima e a última sílaba da palavra, como em português, o que só a prática ensinará, mas também pode pô-lo ainda mais para trás, como em *bîvolită* = búfalo fêmea, *lú-*

beniță = melancia; o acento ainda é mais recuado quando o nome é articulado: *bivolitele* = os búfalos fêmeas, *lubenitelor* = das melancias (o acento, como se vê, mantém-se na mesma sílaba nas declinações, mas as palavras é que ficam com mais uma sílaba, visto os artigos definidos serem enclíticos; nas conjugações, como em português, o acento pode incidir ora numa sílaba ora noutra).

O *acento agudo* não existe em romeno.

O *acento grave* (*accentul grav*) coloca-se só nos homónimos para evitar ambigüidade: *copii* = crianças, *còpii* = cópias; *paralele* = paralelas, *paràlele* = o dinheiro (é um plural). O acento grave já teve maior emprêgo na ortografia romena (sobretudo nos infinitivos e imperfeitos: *a aveã* = ter, *treceã* = êle passava), mas actualmente a Academia Romena restringiu o seu uso ao acima mencionado.

O *acento circunflexo* (*accentul circumflex*) só se encontra em *â* e *î*; nos casos indicados no capítulo anterior.

O *semi-círculo* (*semicercul*) só se emprega sobre o *a*: *măr* = maçã, *știucă* = lúcio.

O *apóstrofo* (*apostrof*) emprega-se quando se omite *ă*, *u* finais antes de palavra começada por vogal, ou quando uma palavra começada por *i* se segue a outra acabada em vogal: *n'am* = não tenho (*nu am*), *m'am dus* = dirigi-me (*mă am dus*); *fără'ncetare* = sem cessar (*fără încetare*).

Observação importante. — A vogal tónica de

tôdas as palavras romenas, que ocorrem na obra vai impressa em redondo, no «Breve Dicionário Romeno-Português», na última parte do «Método». Por outro lado, como nêles os verbos só se dão no infinitivo, tôdas as formas verbais, onde quer que apareçam, têm a vogal tónica indicada em itálico, quando a palavra romena respectiva está em redondo, e vice-versa.

Sinais de pontuação

(*Semne de punctuație*)

São os mesmos que em português, e o seu emprêgo é análogo:

, *virgulă*

; *punct și virgulă*

: *două puncte*

. *punct*

? *semnul întrebării*

! *semnul mirării* ou *semn de exclamație*

« » *semnele citării* ou *semnele introducerii*

( ) *paranteze*

[ ] *cârlige*

... *semne de întrerupere* ou *de suspensiune*

— *liniuță* ou *trăsură de unire*.

Observação. O traço de união emprega-se também nas formas verbais, como em português: *rogu-te* = *peço-te*. Os nomes compostos escrevem-se geralmente sem traço de união: *binefacere* = *benefício*, *niciodată* = *nunca*, etc.

Exerciții de lectură

(Exerciții de citire)

1

Bătrân, tată, mamă, lemn, scrisoare, apă, foc,
fără, săptămână, sănătos, ești, iarnă, inimă, copil,
băiat, vorbește, soare, hotărît, poate, suntem, a
canta, ce, pisică, este, cine, numele.

2

Limba românească este dulce și frumoasă. Va-
sile Alecsandri a fost un mare poet al Românilor.
Eu sunt Portughez și tu ești Român. Iată un
dicționar româno-portughez. Ediție școlară revă-
zută și îmbunătățită. Carte de citire pentru clasa
a doua primară.

3

Ghicitoare.
Rotund e, dar nu e măr.
Pături peste pături,
Dar plăcintă nu-i;
Dacă le desfaci
Incepi să lăcrămezi.

Ce e?

(Ceapa)

4

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului
Duh, Amin!

III

Mudanças fonéticas

(Schimbări fonetice)

1. Mudanças vocálicas

(Schimbări vocalice)

A

1 — O *a* muda-se em *ă*:

a) na penúltima sílaba dos substantivos femininos que formam o plural em *i*: *carte* = livro, plur.: *cărți*;

b) quando perde o acento: *lăutar* = músico ambulante, *lăutăresc* (adj. e adv. do precedente), *păcat* = pecado, *păcătui* = pecar; etc.;

c) quando se encontra em sílaba imediatamente precedente a outro *a*, que por uma das regras anteriores, ou por esta mesma regra, se muda em *ă*: *cataramă* = fivela, plur. *cătărămi* (neste exemplo, o 3.º *a* muda-se em *ă* pela 1.ª regra, e o 2.º e o 1.º por esta regra);

d) quando tónico seguido de *m* final, excepto no imperfeito da 1.ª conjugação: *a căuta* = procurar, *căutăm* = procuramos; mas *căutam* = procurávamos.

2 — O *a* muda-se em *e* depois das consoantes labiais (*m, f, v, p, b*) se na sílaba seguinte

se encontra uma vogal palatal (*e, i*): *fată* = rapariga, plur. *fete*; *masă* = mesa, plur. *meses*.

Ă

1 — *Ă* muda-se em *a* quando de átono passa a tónico: *făcem* = fazemos, *fac* = faço.

2 — *Ă* muda-se em *e*:

a) quando precedido de consoante labial e seguido de *e* ou *i*: *păr* = cabelo, *peri* = cabelos; *număr* = eu conto, *numeri* = contas, enumeras;

b) quando precedido de vogal palatal ou de *ș* e *j*: *tai* = corto, *taie* = corta (em lugar de *taiă).

Â

1 — Depois de consoante labial, *â* muda-se em *i* se na sílaba seguinte se acha um *e* ou um *i*: *cuvânt* = palavra, pl. *cuvinte* = palavras; *mormânt* = sepulcro, moimento, pl. *morminte* = sepulcros; *vând* = vendo, *vinzi* = vendes, *vinde* = vende.

2 — Nas conjugações *â* muda-se em *i*, e desaparece quando precedido de *i, s, j*: *a tăia* = cortar, gerúndio *tăind* (por *tăiând).

E

1 — *E* tónico muda-se em *ea* quando na sílaba seguinte vem a encontrar-se um *a* ou um *ă*: *negru* = negro, fem. *neagră* = negra; *românesc*

= romeno, fem. *românească* = romena (adj.); *ce-
resc* = celeste, fem. *cerească*, e articulado *cereasca*
= a celeste.

2 — *E* precedido de labial muda-se em *ă*, se
na sílaba seguinte não se encontrar *e* ou *i*:

a) nas palavras oxítonas ou antes de *u*:
înveți = aprendes, mas *învăṭ* = aprendo (ou en-
sino);

b) se na sílaba seguinte vem a haver um *a*
ou um *ă*: *înveți* = aprendes (ou ensinas), mas *a*
învăṭa = aprender (ou ensinar).

3 — Na conjugação dos verbos em *-ri*, o *e*
do sufixo *-esc* muda-se em *ă* e em *a* como se
fôsse precedido de labial: *a hotări* = definir,
hotărăsc = defino (está por * *hotăresc*), *să hotă-
rască* = defina (está por * *hotărească*).

¶

Precedido de consoante labial e seguido de
consoante nasal muda-se em *â*, se na sílaba se-
guinte não se encontrar um *e* ou um *i*: *mormânt*
= sepulcro, pl. *morminte* (mas também *mormân-
turi*); *jurământ* = juramento, pl. *jurăminte*.

●

1 — *O* muda-se em *u* quando de tónico passa
a átono: *eu rog* = eu peço; *noi rugăm* = nós
pedimos.

2 — *O* tónico muda-se em *oa* quando na sí-

laba seguinte venha a encontrar-se *ă*, *a* ou *e*: *frumos* = belo, *frumoasă* = bela, *frumoase* = belas.

U

1 — *U* muda-se em *o* quando perde o acento em algumas palavras em que corresponde a um *o* latino seguido de *n* ou de um dos grupos *mp*, *mb*: *regiune* = região (lat. *regio*, *regionis*), *regional* = regional.

2 — Final não se escreve, na moderna ortografia, senão quando precedido de consoante + *r* ou + *l*: *socru* = sogro, *dublu* = duplo, dôbro.

2 — Ditongos

(Diftongi)

1 — *Ea* muda-se em *e* se na sílaba seguinte não se encontrar *a* ou *ă*: *grădinăreasă* = jardineira, pl. *grădinărese* (e não * *grădinărease*).

2 — *Ea*, derivado de *e* por uma das regras acima expostas, muda-se em *a* se vier precedido de *i*, *ș* ou *j* ou de consoante labial: *eu pierd* = perco, *să piardă* = que ele perca (está por * *pieardă*); *eu văd* = vejo, *să văză* = que eu veja (está por * *vează*).

3 — *Ea* e *ia* mudam-se em *e*:

a) quando perdem o acento: *leagăn* = embalo, *a legăna* = embalar;

b) quando na sílaba seguinte venham a encontrar-se um *e* ou um *i*. Neste caso *ia* muda-se em *ie* (e às vezes também em *e*), *ea* em *e*: *moldovean* = moldavo, plur. *moldoveni*; *italian* = italiano, plur. *italieni*; *băiat* = rapaz, plur. *băieți* (ou simplesmente *băieți*); *viteaz* = valente, plur. *viteji* (cf. *vitejie* = valentia, heroísmo);

c) na conjugação dos verbos em *-ri*: *hotărăsc* = decido (por * *hotăresc*), *să hotărască* = que ele decida (por * *hotărească*).

4 — *Ie* muda-se em *ia* quando na sílaba seguinte se encontra um *a* ou um *ă*: *biet* = pobre, fem. *biată*; *ch(i)em* = chamo, *chiamă* = chama; *vegh(i)ez* = vigio, *veghiază* = vigia.

5 — *Oa* muda-se em *o*:

a) quando na sílaba seguinte não se encontram nem *a*, nem *ă*, nem *e*: *floare* = flor, plur. *flori*.

b) quando perde o acento, especialmente nos sufixos e nas conjugações: *foarfeci* = tesoura, mas *a forfecă* = cortar, talhar; *a roade* = roer, *rozător* = roedor.

3. Consoantes

(Consoane)

B cai antes de *t*: *a fierbe* = ferver, part. pass. *fiert* (por * *fierbt*).

C seguido de *t* muda-se em *p*: *eu coc* = cozo

(do verbo *a coace* = cozer), part. pass. *copt* = cozido (está por *coct).

C seguido de *s* ou cai ou muda-se em *p*: *a duce* = conduzir, levar, *eu duc* = conduzo, levo, part. pass. *dus* = conduzido, levado (está por *ducs); *a coace* = cozer, *copsei* = cozi (está por *cocsei).

D, seguido de *i*, muda-se em *z*: *brad* = pinheiro, plur. *brazi* = pinheiros; *cad* = caio, *cazi* = tu caís.

D antes de *s* cai: *a arde* = arder, *arsei* = ardi (está por *ardsei).

G seguido de *t*:

a) muda-se em *p* se é precedido de vogal: *a frige* = fritar, part. pass. *fript* = frito (está por *frigt);

b) cai se é precedido de consoante: *sparg* = quebro, *spart* = quebrado (está por *spargt).

L seguido de *i* desaparece, excepto nas conjugações, neologismos e nomes de origem estrangeira, alguns nomes em *-ul* e os em *-ol*: *cal* = cavalo, plur. *cai* = cavalos (e não *cali); *copil* = criança, plur. *copii*; *colonel* = coronel, plur. *colonei*; mas *sobol* = toupeira, plur. *soboli*; *hamal* = carregador (do turco *ham(m)al*), plur. *hà-mali*; *şacal* = chacal, plur. *şacali*; *general* = general, plur. *generali*.

N seguido de *s* cai: *a pune* = pôr, part. pass. *pus* = pôsto (está por *puns).

R no último lugar do radical de alguns verbos iotiza-se, isto é, muda-se em *i*: *a părea* =

parecer, *tu pai* = pareces (está por *pai); *a sări* = saltar, *sai* = saltas (por *sari).

S seguido de *i* muda-se em *ș*: *urs*, plur. *urși* (e não *ursi); *frumos* = belo, plur. *frumoși* = belos.

Sc, șc e st seguidos de *e* ou *i* mudam-se em *ști*: *vorbesc* = falo, *vorbești* = falas, *vorbește* = fala; *cartea românească* = o livro romeno, *cărțile românești* = os livros romenos; *a mușca* = morder, *muști* = mordões; *fatalist* = fatalista, plur. *fataliști* = fatalistas.

T seguido de *i* muda-se em *ț*: *frate* = irmão, plur. *frați*; *carte* = livro, plur. *cărți*; *munte* = monte, plur. *munți*; *bărbat* = homem, plur. *bărbați*.

T antes de *s* cai: *a trimite* = mandar, *trimis* = mandado (está por *trimits).

Ț muda-se em *c* palatal, antes dos sufixos começados por *ia*, *io*, *iu*: *credință* = fidelidade, *credincios* = fiel (está por *credințios).

Z seguido de *i* muda-se em *j*: *viteaz* = valeroso, plur. *viteji* = valerosos; *obraz* = vulto, *obraji* = vultos; *grumaz* = nuca, *grumaji* = nucas.

IV

Artigos

(Articole)

O romeno possui artigos definidos e artigos indefinidos. Os artigos definidos são sufixos que se põem no fim do substantivo que determinam, e formam com êle uma só palavra.

O artigo definido apresenta-se sob as formas de *-l*, *-ul*, *-le* para o masculino, e sob a forma de *-a* para o feminino; exs.: *domn* = senhor, *domnul* = o senhor; *cuscu* = cunhado, *cuscul* = o cunhado; *pahar* = copo, *paharul* = o copo; *munte* = montanha, *muntele* = a montanha; *masă* = mesa, *masa* = a mesa.

Observação. *-l* é o artigo das palavras terminadas em *-u* (*fiu*, *fiul*); *-le* o das terminadas em *-e* (*frate*, *fratele*), e *-ul* o das em consoante (*câmp*, *câmpul*).

O artigo definido, que no plural faz *-i* para o masculino e *-le* para o feminino, declina-se do modo seguinte:

Sing.	{	Masc.	{ nomin. e acus.: <i>-(u)l</i> , <i>-le</i> genit. e dat.: <i>-lui</i>
		Femin.	{ nomin. e acus.: <i>-a</i> genit.: <i>-i</i>

Plural	Masc.	{ nomin. e acus.: -i genit. e dat.: -lor
	Femin.	{ nomin. e acus.: -le genit. e dat.: -lor

Mas os substantivos romenos podem declinar-se também *sem artigo*, e neste caso podem tomar preposições. Assim, a indicação de uma quantidade, de um pêso, de uma medida exprime-se pela preposição *de*. Ex.: *o sticlă de vin* = uma garrafa de vinho.

O *artigo indefinido* do romeno é *un* para o masculino, e *o* para o feminino (*uă*, de *ună*, aparece em velhos textos). Para o plural emprega-se mais *niște* = uns, umas, alguns, algumas, que muitas vezes não se traduz.

Declinação do *artigo indefinido*:

Sing.	Masc.	{ nomin. e acus.: <i>un</i> genit. e dat.: <i>unui</i>
	Femin.	{ nomin. e acus.: <i>o</i> genit. e dat.: <i>unei</i>
Plural	Masc.	{ nomin. e acus.: <i>unii</i> genit. e dat.: <i>unor</i>
	Femin.	{ nomin. e acus.: <i>unele</i> genit. e dat.: <i>unor</i>

No romeno não há artigo partitivo; usa-se o substantivo só, como em português; exs.: *păine* = pão, *carne* = carne, etc.

Exercício

Iată odaia și fereastra. Sunteți (= *está*) dumneavoastră mulțumit? Da, sunt (= *estou*) mulțumit.

Odaia *are* (= *tem*) o fereastră. Casa mea (= *minha*) *are* patru pereți. În odaie *este* (= *está*) un scaun. Ușa e (= *está*) deschisă (= *aberta*). Ușile sunt (= *estão*) deschise. Eu sunt (= *sou*) sărac. Tu ești (= *és*) bogat? Ea *este* (= *é*) bolnavă. În odaie sunt patru scaune. Ion *este* mare, iar sora sa (= *sua*) Maria *este* mică. Unde *este* apa? Iată apa.

Școala mea *este* mare, *are* patru clase; fiecare clasă *are* o masă și niște bănci. În plus, clasa *are* o sobă frumoasă. Ce *este* catedra? Profesorul *are* creta și buretele. Masa *este* o mobilă foarte folositoare, care nu lipsește (= *falta*) din nicio casă. În școală vedem (= *vemos*) bănci, o tablă, o catedră, creta și un burete care nu *este* niciodată muiat (= *molhada*) cu apă. Școlarii stau (= *estão*) în bănci; ei au (= *têm*) cărți și caiete. Creta *este* albă, iar caietul liniat. Soba *este* caldă, creionul e roșu și albastru, cerneala roșie sau neagră, iar pălăria profesorului cenușie.

Retroversão

O vinho é bom. O cão é belo. O vinho e a água. O homem rico mas mau e o homem pobre

mas bom. Pedro tem uma casa e Carlos tem um livro. A mesa e a casa. A galinha e a porca. Viste (= *ai văzut*) o Carlos? Não; vi (= *am văzut*) a Isabel e o Basílio. O homem belo e doente.

Quem é rico? Basílio é rico. O velho é bom. O livro e a flor. Eu sou pobre. O velho é rico e mau. Os pássaros cantam (= *cântă*) bem. A criança corre (= *aleargă*) à volta da casa. Este homem tem uma voz muito forte. O homem é forte e o velho é fraco. Um verdadeiro amigo é um inteiro tesouro. O mar é belo e grande. Este homem é bom. A literatura romena moderna é belíssima. O professor é pobre e a professora é rica. O pastor tem o carneiro e a pastora tem a cabra. Viste um galo? Sim; vi também uma galinha e um corvo. A rapariga é trabalhadora, boa e bonita. O rapaz tem um melro e uma gata. A cadela e o cão. A estrela é bela. Portugal é um país bonito. A casa é grande. A rosa é uma flor.

Ponte, a ponte; ano, o ano; peixe, o peixe; guerra, a guerra; príncipe, o príncipe; alma, a alma; vento, o vento; da ponte; ao ano; do peixe; à guerra; do príncipe; à alma; do vento; o tempo, do tempo; a noite, à noite; o livro, do livro.

V

O substantivo. Formação do plural e do feminino

(*Substantivul. Formarea pluralului și a femininului*)

Os substantivos são *masculinos* ou *femininos*.
Reconhece-se o seu gênero quer pela *significação*, quer pela *terminação*.

Masculinos — São masculinos pela *significação*:

1.º) Todos os seres machos (pessoas ou animais). Ex.: *frate* = irmão; *corb* = corvo.

2.º) Os nomes que designam o estado ou ofício de um homem. Ex.: *croitor* = alfaiate; *căsătorit* = casado.

3.º) Os nomes dos povos, das montanhas, dos meses, dos ventos e das árvores. Ex.: *Francez* = francês; *Carpați* = Carpatos; *Iulie* = julho; *brad* = pinheiro.

4.º) Os nomes dos seres abstractos e das letras do alfabeto.

São masculinas pela terminação, tôdas as palavras que terminam em *u* e uma grande parte das em consoante: ex.: *socru* = sogro, *lup* = lobo. As terminadas em *-e* são masculinas ou femi-

nas; ex.: *munte* (masc.) = monte, *cruce* (fem.) = cruz, *femea* = mulher, *vulpe* (fem.) = raposa.

Ambigenos — Os substantivos em consoante que não sejam masculinos são *ambigenos* (também chamados imprópriamente *heterogêneos* ou *neutros*), isto é, masculinos no singular e femininos no plural; exs.: *un nod* = um nó, *două noduri* = dois nós; *un ac* = uma agulha, *două ace* = duas agulhas.

Femininos — São femininos pela significação:

1.º) Os nomes dos seres femininos; ex.: *fată* = rapariga; *turturică* = rôla.

2.º) Os nomes que designam o estado e a condição da mulher; ex.: *împărăteasă* = imperatriz.

3.º) A maioria dos nomes de frutos, de flores, de ervas; exs.: *prună* = ameixa, *garoafă* = cravo, *iarbă* = erva.

4.º) Os nomes das estações e dos dias; a divisão do mês e do dia.

São femininos pela terminação todos os substantivos terminados em *-ă*, *-ea*, *-ă* (tónico), por ordem decrescente de quantidade de exemplos. Exs.: *casă* = casa, *cafea* = café, *stea* = estrela, *pară* = antiga moeda turca na Roménia.

Excepções: *tată* = pai, *popă* = padre, *vodă* = príncipe, *vlădică* = bispo, *bădiță* = irmão (tratamento), — são masculinos.

Formação do feminino— Os substantivos em *-u* formam o feminino em *-ă*: *socru*, *soacră*; os em *-el* fazem-no em *-ea*: *miel* = cordeiro, *miea* = cordeira; os em consoante acrescentam geralmente *-ă*: *amic*, *amică*.

Formação do plural — Os substantivos masculinos tomam um *i* no plural; exs.: *căpitan* = capitão, *căpitani* = capitães; *împărat* = imperador, *împărați* = imperadores; *copil* = criança, *copii* = crianças; *fiu* = filho, *fii* = filhos; *munte* = montanha, *munți* = montanhas; *nepot* = sobrinho, *nepoți* = sobrinhos; *socru* = sogro, *socri* = sogros. *Om* = homem (sg. lat. *homo*), faz no plural *oameni* = homens (pl. lat. *homines*).

Os substantivos femininos terminados em *-ă* fazem o plural mudando esta vogal em *-e* ou *-i*. Exs.: *casă*, *case*; *fereastră* = janela, *ferestre* = janelas; *cameră* = quarto, *camere* = quartos; *limbă* = língua, *limbi* = línguas. Certos substantivos femininos terminados em *-ă* e os em *-ea* (e *zi* = dia) fazem o plural em *-le*. Exs.: *basma* = lenço, *basmale* = lenços; *saca* = barril de água, *sacale*; *stea* = estrela, *stele* = estrelas; *purcea* = porca, *purcele* = porcas; *zile* = dias. Os substantivos femininos terminados em *-e* mudam no plural esta vogal em *-i*. Exs.: *pălărie* = chapéu, *pălării* = chapéus; *femeie* = mulher, *femei* = mulheres; *cruce* = cruz, *cruci* = cruces.

Os *ambigenos* paroxítonos, os polissílabos oxítonos terminados em *-l*, *-n*, *-r* ou ditongo e a

maioria das palavras em *-et* fazem o plural em *-e*; exs.: *cântec* = canto, canção, *cântece*; *ciocan* = martelo, *ciocane*; *un pahar* = um copo, *două pahare* = dois copos. Os monossílabos e os substantivos oxítonos terminados em consoante labial e em *h, s* ou *z* ambígenos fazem o plural em *-uri*; exs.: *nod*, *noduri*; *vin* = vinho, *vinuri*; *abuz* = abuso, *abuzuri*; *jghiab* = canal, goteira, plur. *jghiaburi*. Há porém excepções; exc.: *ac*, *ace* (não *acuri*).

Exercício

Unde sunt frații mei (= *meus*)? Frații tăi (= *teus*) sunt în grădină. Anul are patru anotimpuri: iarna, primăvara, vara și toamna. Iarna este geroasă, apa este înghețată. Iarna a trecut (= *passou*) și câmpul a înverzit (= *reverdeceu*); rândunica la noi iarăși a sosit (= *voltou*), cucul cântă (= *canta*) pe copacul înflorit; salutare, primăvară, timp frumos, bine-ai venit (= *sê ben-vindo*)! Ai (= *tens*) un ac? Da, domnule, am (= *tenho*) ace. Petru și Pavel sunt (= *são*) veri. El era (= *era*) sărac, acum este bogat. Imi era (= *tinha*) sete și am băut (= *bebi*) apă. Trunchiul e format (= *formado*) din piept, pântec și două mâini. E modest, dar învățat. Nu e nici cald, nici frig, ci tocmai bine. Portugalia are multe capuri sau promontorii. Eu știu (= *sei*) multe limbi, dar Petre știe (= *sabe*) numai limba portugheză. Acești (= *êstes*) oameni sunt buni. Literatura poporană românească este foarte fru-

moasă; eu am citit (= *li*) multe cântece popo-
rane românești. Cunosc (= *conheço*) limba franceză
și limba română. Ai o carte? Da, am mai multe
cărți. Noi avem (= *temos*) numai o basma.
Această femeie e bună și acest om e rău.

Retroversão

Conheço pouco esta terra. Não farei (= *nu
voi face*) isso. Discutimos (= *am discutat*) acêrca
da guerra. Reclamarás (= *vei reclama*) em nome
da lei. A criança não sabe a língua latina. Vem
(= *veniți*) muitas vezes aqui? Era noite. A crian-
ça e a mãe. A maçã e a pera. Oração da noite.
Dias de outono. A nossa igreja. Dai (= *dați*) a
Pátria tudo que há (= *este*) de melhor em vós!
Já não há (= *nu mai sunt*) flores no campo. O
homem e o pássaro. O corpo da sociedade é o
estado. O calor de um sol de (= *de*) verão. A
Roménia é um reino e Portugal é uma república.
Vi um turco com o cachimbo na boca. A acção
foi (= *a fost*) nobre. O fato é caro. Constantino-
pla é uma cidade grande. A Itália tem grandes
rios. Joana tem um lenço branco e João tem
lenços pretos. Somos (= *suntem*) valentes. Li
poesias romenas. Os rapazes e as raparigas, os
homens e as mulheres. O gato é branco e a
cadela é preta. Portugal tem um clima muito
ameno.

VI

As declinações

(Declinările)

Há duas grandes categorias de declinações dos substantivos romenos. Na primeira compreende-se a declinação dos nomes sem artigo, na segunda a dos nomes articulados.

Primeira categoria; 1.ª classe (Masculinos). Os nomes masculinos inarticulados têm só duas terminações para o singular e duas para o plural. Uma terminação é para o vocativo, a outra para todos os outros casos.

O *vocativo singular* é em *-le* e em *-e*. Formam-no em *-le* todos os nomes masculinos em *-u* ou em consoante: *socrule!* = ó sogro, *lupule!* = ó lobo!, *prințule* = príncipe! Os substantivos em *-e* permanecem invariáveis no vocativo: *frate* = irmão, *frate!* = ó irmão! Todos os nomes em *-l* no nominativo e grande parte dos em *-at* formam o vocativo em *-e*. Os substantivos em *-l* ou em *-n* têm os dois vocativos; exs.: *țăran* = aldeão, *țărane!* ou *țăranule!* = ó aldeão!; *copil* = criança, *copile!* ou *copilule!* = ó criança! Os

substantivos masculinos em -ă mantêm quasi sempre o -ă no vocativo: *casă!* = ó casa!

O *vocativo plural* forma-se com a desinência -lor; ex.: *frați* = irmãos, *fraților!* = ó irmãos! Alguns nomes só têm uma forma para todos os casos do plural; exs.: *copii* (!) = crianças (!); *soldăți* (!) = soldados (!).

*Paradigmas da
declinação masculina inarticulada*

Singular: Plural:

Nom., Acus., Gen. e Dat.	<i>munte</i>	<i>munți</i>
Vocativo	<i>munte!</i>	<i>munților!</i>
Nom., Acus., Gen. e Dat.	<i>domn</i>	<i>domni</i>
Vocativo	<i>domnule!</i>	<i>domnilor</i>

2.ª classe (Femininos). — Os substantivos femininos têm duas (é às vezes também três) terminações para o singular e duas para o plural: no singular uma para o Nom.-Acus., outra para o Gen.-Dat., e, quando o Voc. não é igual ao Nom.-Acus., uma para o Voc.; no plural uma para o Voc. e outra para os outros casos.

Os nomes femininos formam o Gen.-Dat. inarticulado exactamente como o Nom. plural inarticulado. O Voc. é, nos nomes inarticulados, quasi sempre igual, no singular, ao Nom.-Acus.; mas em alguns nomes de seres animados pode formar-se com a desinência -o, que, se o nome

termina em -ă, substitui a sua terminação, se em -e, se junta simplesmente; exs.: *nevastă* = mulher, voc. *nevasto!* (e *nevastă!*); *soră* = irmã, voc. *soro!*; *vulpe* = raposa, voc. *vulpeo!* No plural, como os masculinos, isto é, o voc. em -lor.

*Paradigmas da
declinação feminina inarticulada*

	Singular:	Plural:
Nom.-Acus. . . .	<i>fată</i> = rapariga	<i>fete</i>
Gen.-Dat. . . .	<i>fete</i>	<i>fete</i>
Vocat.	<i>fată!</i> (e <i>fato!</i>)	<i>fetelor!</i>
Nom.-Acus. . . .	<i>vulpe</i>	<i>vulpi</i>
Gen.-Dat. . . .	<i>vulpi</i>	<i>vulpi</i>
Vocat.	<i>vulpeo!</i>	<i>vulpilor!</i>
Nom.-Acus. . . .	<i>casă</i>	<i>case</i>
Gen.-Dat. . . .	<i>case</i>	<i>case</i>
Vocat.	<i>casă!</i>	<i>caselor!</i>

3.ª classe (*Ambigenos*). — Os ambigenos comportam-se no singular como masculinos, e no plural como femininos.

Paradigma:

	Singular:	Plural:
Nom - Acus.		
e Gen.-Dat.	<i>pământ</i> = terra	<i>pământuri</i>
Vocativo	<i>pământule!</i>	<i>pământurilor!</i>

Segunda categoria (*Nomes articulados*). —

As formas do singular e plural do Nom.-Acus. dos substantivos inarticulados, que permanecem fixas, acrescenta-se o artigo definido singular e plural, nos diferentes casos e géneros. Os ambígenos, claro, continuam a comportar-se no singular como masculinos, e no plural como femininos. Exs.: *fiii* = os filhos, *nepoții* = os sobrinhos, *câmpii* = os campos, *munții* = as montanhas, *casele* = as casas, *femeia* = a mulher, *copiii* = as crianças; *câine* = cão, *câini* = cães, *câinii* = os cães; etc.

Paradigmas das declinações articuladas:

a) *Substantivos masculinos:*

	Singular:	Plural:
Nom.-Acus.	<i>socrul</i> = sogro	<i>socrii</i> = os sogros
Gen.-Dat.	<i>socrului</i> = do (ao) sogro	<i>socrilor</i> = dos (aos) sogros
Nom.-Acus.	<i>munte</i>	<i>munții</i>
Gen.-Dat.	<i>mntelui</i>	<i>munților</i>

b) *Substantivos femininos:*

	Singular:	Plural:
Nom.-Acus.	<i>casa</i>	<i>casele</i>
Gen.-Dat.	<i>casei</i>	<i>caselor</i>
Nom.-Acus.	<i>limba</i> = a língua	<i>limbile</i>
Gen.-Dat.	<i>limbii</i>	<i>limbilor</i>

c) *Substantivos ambigenos:*

	Singular:	Plural:
Nom.-Acus.	<i>drumul</i> = o caminho	<i>drumurile</i>
Gen.-Dat.	<i>drumului</i>	<i>drumurilor</i>
Nom.-Acus.	<i>poporul</i> = o povo	<i>popoarele</i>
Gen.-Dat.	<i>poporului</i>	<i>popoarelor</i>

*

Antes do genitivo do substantivo põe-se o artigo prepositivo *al, a, ai, ale*, respectivamente para o masculino singular, feminino singular, masculino plural e feminino plural, quando o substantivo em genitivo não seja imediatamente precedido de um substantivo ou de um adjetivo articulados (com o artigo definido). Assim: *calul prietenului* = o cavalo do amigo; mas: *un cal al prietenului* = um cavalo do amigo, e: *acest cal e al prietenului* = este cavalo é do amigo. O artigo *al, a, ai, ale* concorda em género e número com a coisa possuída, isto é, com o primeiro substantivo: *doi cai ai prietenului* = dois cavalos do amigo.

Muitas vezes, em lugar do genitivo inarticulado usa-se a preposição *de* seguida do acusativo, e em lugar do dativo inarticulado usa-se a preposição *la* seguida igualmente do acusativo.

Quando se trate de seres animados (especialmente pessoas), o acusativo é precedido da preposição *pe*, que também se usa antes dos pronomes empregados substantivamente e antes do segun-

do termo de uma comparação em caso objecto.

Os *nomes próprios* romenos podem ser articulados ou não. Os *antroponimos* declinam-se só em mínima parte regularmente; a maioria antepõe o artigo, no genitivo-dativo; o vocativo forma-se regularmente:

Nom. *Ioan* = (o) João

Gen.-Dat. (*a*) *lui Ioan* = de (do), a (ao) João

Acus. *pe Ioan* = (o) João

Voc. *Ioane!* = (ó) João!

Os *topónimos* podem ser masc. ou fem., mas nunca ambígenos.

Exercício

Copilul vărului meu e bun. Sufletul omului este nemuritor. Unde sunt peștii? Peștii sunt în apă. Eu am văzut pe Petru și pe Toma în această grădină. Unde e tatăl lui Luca? Tatăl lui Luca e în cameră. Acele cele frumoase ale fratelui meu. Amicii cei buni sunt folositori. Soldații voștri s'au luptat (= *lutară*) în contra inamicilor noștri. Soldații s'au luptat pentru regele și pentru țara lor. Școlarii s'au dus (= *parțiră*) la munte. Eu sunt aci cu amicii mei. Fratele meu și al tău (= *o teu*) sunt prieteni, ei sunt în aceeași (= *mesma*) școală și în aceeași clasă, și au acelaș profesor. Vara e timpul căldurilor mari, al zilelor foarte lungi și al nopților foarte scurte. Pădurea răsună (= *ressoa*) de cântecele păstorilor sau de vorbele lemnarilor

care taie (= *cortam*) arborii. Toamna este anotimpul anului cu zile mai scurte și cu nopți mai lungi decât vara. Toamna, lupii, urșii, vulpile și corbii sunt stăpânii codrilor. Cel mai bun fruct al toamnei sunt strugurii. Părțile corpului sunt: capul, trunchiul și picioarele; la cap deosebim (= *distinguimos*): fruntea, ochii, gura, barba, părul, nasul, dinții, limba, genele, sprâncenele. Degetele picioarelor și ale mâinilor au unghii.

Retroversão

A declinação dos substantivos neutros e dos masculinos é um bom exercício. Não vimos ninguém (= *pe nimeni*). Em Portugal fala-se (= *se vorbește*) a língua portuguesa. Crianças! Para a escola! Que fazes (= *faci*) tu aqui? O nascimento do Senhor. O baptismo de Jesus. O Domingo de Ramos. O sinal da Cruz é a arma do cristão. A lebre tem as orelhas compridas e os olhos grandes. O urso é o maior (= *cel mai mare*) e mais forte animal selvagem da Roménia. O afundamento de um vapor inimigo. O gato é um animal bonito; é o maior inimigo dos ratos. A mãe de Estêvão. O submarino romeno Delfim acha-se (= *se află*) nas águas do Mar Negro. As três carpas. Era uma vez (= *a fost odată*) uma cabra branca. Não tem medo (= *se teme*) de ninguém. Que é o (teu) pai? O meu pai é lavrador e o teu é sapateiro. O homem de neve. Uma criança corre. As crianças cantam.

VII

Os adjetivos

(*Adjectivele*)

O adjetivo romeno concorda em género e número com o substantivo a que se refere. Ex.: *un om bun* = um homem bom; *oameni buni* = homens bons; *o femeie bună* = uma mulher boa; *femei bune* = mulheres boas. Os adjetivos formam os plurais e os femininos do mesmo modo que os substantivos, e declinam-se como estes: exs.: *negru, neagră; tot, toată*. Os adjetivos em -or fazem o feminino em -oare: *folositor, folositoare* = útil.

O *comparativo* forma-se antepondo o advérbio *mai* (= mais) ao adjetivo, e o *superlativo* fazendo preceder *mai* do artigo *cel, cea* (plural *cei, cele*); exs.: *mare* = grande, *mai mare* = maior; *cel mai mare* = o maior; *cea mai mare* = a maior.

O *comparativo de inferioridade* forma-se antepondo *mai puțin* (= menos que) ou *nu așa de* (= não tão) ao adjetivo, e o *superlativo de inferioridade* fazendo preceder o comparativo do artigo *cel, cea*, que também pode ser apenas enfático, quando empregado com o adjetivo no grau po-

sitivo; exs.: *amicii cei buni* = os bons amigos, ou *amicii buni*.

O «que» que segue o comparativo português traduz-se em romeno por *ca* ou *decât*; ex.: *e mai bogat ca (decât) mine* = é mais rico que eu.

Adjectivos possessivos — Os adjectivos possessivos do romeno são:

Singular	
Masculino	Feminino
<i>meu</i> = o meu	<i>mea</i> = a minha
<i>tău</i> = o teu	<i>ta</i> = a tua
<i>său</i> = o seu	<i>sa</i> = a sua
<i>nostru</i> = o nosso	<i>noastră</i> = a nossa
<i>vostru</i> = o vosso	<i>voastră</i> = a vossa
<i>lor</i> = o seu	<i>lor</i> = a sua
Plural	
Masculino	Feminino
<i>mei</i> = os meus	<i>mele</i> = as minhas
<i>tăi</i> = os teus	<i>tale</i> = as tuas
<i>săi</i> = os seus	<i>sale</i> = as suas
<i>noștri</i> = os nossos	<i>noastre</i> = as nossas
<i>voștri</i> = os vossos	<i>voastre</i> = as vossas
<i>lor</i> = os seus	<i>lor</i> = as suas

Exs.: *casa mea* = minha casa; *fratele meu* = o meu irmão; *mesele mele* = as minhas mesas.

Adjectivos demonstrativos — Os adjectivos demonstrativos são os seguintes:

Singular	
Masculino	Feminino
<i>acest</i> = este	<i>această</i> = esta ¹
<i>acel</i> = êsse, aquêle	<i>acea</i> = essa, aquela
<i>cel(ă)lalt</i> = o outro	<i>ceal(ă)laltă</i> = a outra

Plural	
Masculino	Feminino
<i>acești</i> = êstes	<i>aceste</i> = estas
<i>acei</i> = êsses, aquêles	<i>acele</i> = essas, aquelas
<i>ceilalți</i> = os outros	<i>celelalte</i> = as outras

Exs.: *acest om* = este homem; *această carte* = este livro; *acei oameni* = aquêles homens; *acele cărți* = êsses livros.

E ainda:

aceiaș, aceeaș, aceiași, aceleași = o mesmo, a mesma, os mesmos, ao mesmas.

Adjectivos interrogativos — Como adjectivos interrogativos, o romeno emprega:

care? = qual?   *cari? care?* = quais?
ce = que? qual? quais?
cât, câtă, câți, câte? = quanto, quanta, quantos, quantas?

Ex.: *care (ou ce) om a venit?* = que homem, veio?

Adjectivos e pronomes indefinidos :

<i>fiecare</i> = cada, cada um	<i>atât, -a, atâția, atâtea</i> = tanto, -a, -os, -as
<i>niciun</i> = nenhum	<i>câțiva, câteva</i> = alguns, algumas
<i>nicio</i> = nenhuma	<i>ambii, ambele</i> = am- bos, ambas
<i>puțin, -ă</i> = pouco, -a	<i>alt, -ă, alți, alte</i> = ou- tro, -a, -os, -as
<i>mult, -ă</i> = muito, -a	<i>mulți, multe</i> = mui- tos, muitas
<i>tot, toată</i> = todo, toda	<i>toți, toate</i> = todos, tô- das.

Exercício

Sunteți mulțumit? Aș fi (= *estaria*), dacă aș fi (= *fôsse*) bogat. Această copiliță bolnavă va fi (= *estará*) în curând sănătoasă. Eram (= *estávamos*) în Bulgaria, în timpul războiului. Cât e vremea frumoasă, lumea rămâne (= *fica*) la țară. Cato s'a sinucis (= *suïcidou-se*) ca să nu cadă (= *para não cair*) în mâinile lui Cezar. Zilele săptămânii sunt: Luni, Marți, Miercuri, Joi, Vineri, Sâmbătă și Duminică. Eu sunt, dragă prietene, foarte sărac. Eu sunt mai puțin bolnav decât Constantin. Vasile e omul cel mai bun din oraș. Italia e mai pitorească decât Franța. Acest cal e mult mai iute decât acel măgar.

Basarabia e tot așa de frumoasă ca și Moldova.
Cel mai credincios dintre prietenii lui Ioan. Tu
ești atât de mare cât și prietenul tău. Apa e
mai folositoare decât vinul. Muntenia nu e tot
așa de frumoasă ca Moldova.

Retroversão

O irmão de Jorge é um rapaz engraçado e
inteligente. Esta gramática é melhor que aquele
dicionário. A filha da Maria é uma rapariga be-
líssima e muito bondosa. Este livro é do tama-
nho desta antologia. Tu és mais pequeno que
eu. Eça de Queiroz foi o melhor dos prosadores
portugueses. A Roménia é um grande país la-
tino. Portugal é mais pequeno que a Roménia,
mas a sua história não é menos gloriosa. A serra
da Estrêla é a mais alta de Portugal, mas não
é tão alta como os montes Carpatos, na Roménia.
Cezar Petrescu é um dos maiores escritores ro-
menos contemporâneos. João de Deus foi um
dos nossos grandes poetas, e o maior do século
passado.

VIII

O: numerals

(Numeralele)

Números cardinais (Numere cardinale):

1 <i>un, una (o)</i>	20 <i>douăzeci</i>
2 <i>doi, două</i>	21 <i>douăzeci și unu (una)</i>
3 <i>trei</i>	22 <i>douăzeci și doi (două);</i>
4 <i>patru</i>	30 <i>treizeci</i>
5 <i>cinci</i>	40 <i>patruzeci</i>
6 <i>șase</i>	50 <i>cincizeci</i>
7 <i>șapte</i>	60 <i>șasezeci (ou șaizeci)</i>
8 <i>opt</i>	70 <i>șaptezeci</i>
9 <i>nouă</i>	80 <i>optzeci</i>
10 <i>zece</i>	90 <i>nouăzeci</i>
11 <i>unsprezece</i>	100 <i>o sută</i>
12 <i>doisprezece</i>	200 <i>două sute</i>
13 <i>treisprezece</i>	300 <i>trei sute</i>
14 <i>patrusprezece (ou paisprezece)</i>	400 <i>patru sute</i>
15 <i>cincisprezece</i>	500 <i>cinci sute</i>
16 <i>șasesprezece (ou șaisprezece)</i>	600 <i>șase sute</i>
17 <i>șaptesprezece</i>	700 <i>șapte sute</i>
18 <i>optsprezece</i>	800 <i>opt sute</i>
19 <i>nouăsprezece</i>	900 <i>nouă sute</i>
	1.000 <i>o mie</i>
	2.000 <i>două mii</i>

100.000 o sută de mii	2.000.000 două milioane
1.000.000 un milion	1.000.000.000 un miliard

Números ordinais (*Numere ordinale*):

1. ^o întâiul (ou primul)	1. ^a întâia (ou prima)
2. ^o al doilea	2. ^a a doua
3. ^o al treilea	3. ^a a treia
4. ^o al patrulea	4. ^a a patra
5. ^o al cincelea	5. ^a a cincea
6. ^o al șaselea	6. ^a a șasea
7. ^o al șaptelea	7. ^a a șaptea
8. ^o al optulea	8. ^a a opta
9. ^o al nouălea	9. ^a a noua
10. ^o al zecelea	10. ^a a zecea
11. ^o al unsprezecelea	11. ^a a unsprezecea
12. ^o al douăsprezecelea	12. ^a a douăsprezecea
13. ^o al treisprezecelea	13. ^a a treisprezecea
14. ^o al patrusprezecelea (paispre-)	14. ^a a paisprezecea (pa- truspre-)
15. ^o al cincisprezecelea	15. ^a a cincisprezecea
16. ^o al șasesprezecelea	16. ^a a șaisprezecea
17. ^o al șaptesprezecelea	17. ^a a șaptesprezecea
18. ^o al optsprezecelea	18. ^a a optsprezecea
19. ^o al nouăsprezecelea	19. ^a a nouăsprezecea
20. ^o al douăzecelea	20. ^a a douăzecea
21. ^o al douăzeci și unulea	21. ^a a douăzeci și una
22. ^o al douăzeci și doilea	22. ^a a douăzeci și doua
30. ^o al treizecilea	30. ^a a treizecea
40. ^o al patruzecilea	40. ^a a patruzecia
50. ^o al cincizecilea	50. ^a a cincizecea

60. ^o al șasezecilea	60. ^a a șasezecea
70. ^o al șaptezecilea	70. ^a a șaptezecia
80. ^o al optzecilea	80. ^a a optzecea
90. ^o al nouăzecilea	90. ^a a nouăzecea
100. ^o al o sutălea	100. ^a a o suta
1.000. ^o al o mielea	1.000. ^a a o miea
1.000.000. ^o al milionulea	1.000.000. ^a a milioanea

Numerais multiplicativos, iterativos, fraccionários e colectivos:

<i>simplu</i> = simples	<i>o dată</i> = uma vez
<i>îndoit (dublu)</i> = duplo,	
<i>dôbro</i>	<i>de două ori</i> = duas vezes
<i>întreit (triplu)</i> = triplo	<i>de trei ori</i> = três vezes
<i>împătrit</i> = quádruplo	<i>de patru ori</i> = quatro vezes
<i>încincit</i> = quintuplo	<i>de cinci ori</i> = cinco vezes
<i>înșeșit</i> = sêxtuplo	etc.
<i>înșeptit</i> = sétuplo	<i>o jumătate</i> = metade, um meio.
<i>de opt ori</i> = óctuplo	<i>o treime (a treia parte)</i> = a terça parte, um têrço
<i>de nouă ori</i> = nóñuplo	<i>un sfert</i> = a quarta parte, um quarto.
<i>înzecit</i> = décuplo	<i>o pereche</i> = um par.
<i>însutit</i> = cêntuplo	<i>o duzină</i> = uma dúzia.
<i>înmiit</i> = mil vezes	

Exercício

Câte luni are anul? Anul are douăsprezece luni. Câte zile are anul? Anul are treisute

şasezeci şi cinci de zile, iar anul bisextil are treisute şasezeci şi şase de zile. Roma a fost zidită în anul 754 (şapte sute cincizeci şi patru). Patru sute nouăzeci şi cinci; o mie şaptesute patruzeci şi cinci; al trei sute şi unulea. În secolul al XIV-lea (patrusprezecilea) se încheie (=acaba) perioada întâia a istoriei române. Ştefan cel Mare a domnit (=reinou) de la 1457 (o mie patrusute cincizeci şi şapte) până la 1504 (o mie cincisute patru). Alexandru Odobescu, foarte mare prozator român, s'a născut (=nasceu) la Bucureşti în anul 1834 (o mie optsute treizeci şi patru) şi a murit (=morreu) în anul 1895 (o mie optsute nouăzeci şi cinci).

Retroversão

Camões nasceu talvez em 1522, e morreu em 1580. O ano tem 52 semanas. A semana tem sete dias. O dia tem 24 horas. A hora tem 60 minutos. Num dia há (=sunt) 86.400 segundos. Fevereiro tem 28 ou 29 dias, mas os outros meses têm 30 ou 31 dias. Eminescu, o maior poeta romeno, nasceu em 1850 e morreu em 1889. Estamos no ano de 1944. Para os Portugueses e para todo o mundo, 1498 e 1500 são duas grandes datas. Vigésimo-quinto. No século XVI. 4.523; 16.541.034; 57.º; 385.421; 2.045.691. 25 vezes. Cinco e um quarto. Meia dúzia. Meio cento. Um quinto. A décima parte. Três e meio.

IX

Os Pronomes

(Pronumele)

Pronomes pessoais — Os pronomes pessoais são *absolutos* ou *conjuntos* (ou *átonos*); os primeiros podem empregar-se isoladamente; os segundos só têm valor com os verbos. Declinam-se do modo seguinte:

	1. ^a pessoa:	2. ^a pessoa:
Nomin.	$\begin{cases} eu = \text{eu} \\ noi = \text{nós} \end{cases}$	$\begin{cases} tu = \text{tu} \\ voi = \text{vós} \end{cases}$
Dativo	$\begin{cases} mie = \text{a mim} \\ nouă = \text{a nós} \end{cases}$	$\begin{cases} ție = \text{a ti} \\ vouă = \text{a vós} \end{cases}$
Acus.	$\begin{cases} pe mine = \text{eu} \\ pe noi = \text{nós} \end{cases}$	$\begin{cases} pe tine = \text{tu} \\ pe voi = \text{vós} \end{cases}$
3. ^a pessoa:		
Nominat.	$\begin{cases} el, dânsul, sine = \text{êle} \\ ei, dâșii = \text{êles} \end{cases}$	$\begin{cases} ea, dânsa = \text{ela} \\ ele, dâșele = \text{elas} \end{cases}$
Gen.-Dat.	$\begin{cases} lui = \text{dêle, a êle} \\ lor, dâșilor = \text{dêles, a êles} \\ ei = \text{dela, a ela} \\ lor, dâșelor = \text{delas, a elas} \end{cases}$	

Acus. { *pe el, pe dânsul* = ele { *pe ea, pe dânsa* = ela
           { *pe ei, pe dânsii* = eles { *pe ele, pe dânsele* = elas

Os pronomes pessoais *absolutos* acima indicados podem ser reforçados pelas formas correspondentes às palavras *mesmo, próprio*, nas expressões portuguesas *eu próprio, tu mesmo*, etc., que são as seguintes:

	Masculinas:	Femininas:
Sing.	1. ^a pes. <i>însu mi</i>	<i>însă mi</i>
	2. ^a » <i>însu ți</i>	<i>însă ți</i>
	3. ^a » <i>însu și</i>	<i>însă și</i>
Plu.	1. ^a » <i>înșine</i>	<i>însene</i>
	2. ^a » <i>înșivă</i>	<i>însEVă</i>
	3. ^a » <i>înșiși</i>	<i>însesi</i>

Dânsul e *dânsa*, nos diferentes casos e números, empregam-se por maior consideração para com a pessoa de quem se fala; é como se dissessemos, em português, *o senhor, a senhora* em vez de *êle, ela* apenas.

Os pronomes pessoais sujeitos, junto dos dos verbos, omitem-se geralmente, como em português.

Os pronomes pessoais *conjuntos* declinam-se assim:

	1. ^a pessoa:	2. ^a pessoa:
Dat.	{ <i>îmi, mi</i> = me <i>ne, ni</i> = nos	{ <i>îți, ți</i> = te <i>vă, vi</i> = vos
Acus.	{ <i>mă</i> = me <i>ne</i> = nos	{ <i>te</i> = te <i>vă</i> = vos

3.^a pessoa :

Dat.	$\left\{ \begin{array}{l} \textit{ii, i} = \textit{lhe} \\ \textit{le, li} = \textit{lhes} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \textit{îşi, şî} = \textit{se} \\ \text{(singular e plural)} \end{array} \right.$
Acus.	$\left\{ \begin{array}{l} \textit{il, l, o} = \textit{o, a} \\ \textit{ii, i, le} = \textit{os, as} \end{array} \right.$	$\left\{ \begin{array}{l} \textit{se} = \textit{se} \text{ (singular} \\ \text{e plural)} \end{array} \right.$

Dirigindo-se a alguém, os Romenos empregam, por delicadeza, a segunda pessoa do singular do verbo com a locução *Dumneata* ou *Domniata* (=a tua Senhoria), que se abrevia em *D-ta*, e corresponde ao português *o Senhor, Você*, ou a 2.ª pes. do plur. do verbo com *Dumnea-Voastră*, cuja abreviatura é *Dvs.* ou *D-tră*, correspondente a *V. Ex.ª*.

Pronomes possessivos — Os pronomes possessivos formam-se fazendo preceder os adjectivos possessivos do artigo *al, a*, no singular, e *ai, ale*, no plural:

<i>al meu</i> = o meu	<i>a mea</i> = a minha
<i>al tău</i> = o teu	<i>a ta</i> = a tua
etc.	

Pronomes demonstrativos — Os pronomes demonstrativos romenos são:

<i>acesta</i> = este	<i>aceasta</i> = esta
<i>aceştia</i> = estes	<i>acestea</i> = estas
<i>acela</i> = esse, aquêle	<i>aceea</i> = essa, aquela
<i>aceia</i> = êssês, aquêles	<i>acelea</i> = essas, aquelas
<i>al, a, ai, ale</i> = o, a, os, as	<i>a(cea)sta</i> = isto, isso

Pronomes relativos:

sine = quem   *care* = que
cui = de quem, a quem   *ce* = que

Pronomes interrogativos — Os pronomes interrogativos são os seguintes:

<i>cine?</i> = quem?	<i>cât, câtă, câți, câte?</i> = quanto, -a, -os, -as?
<i>ce?</i> = o quê? que coisa?	<i>care?</i> = qual?
<i>ce fel de?</i> = que? que espécie de?	<i>cui?</i> = a quem? de quem?

Pronomes indefinidos — Eis os principais:

<i>ceva</i> = qualquer coisa	<i>cutare</i> = certo, tal
<i>nimeni</i> = ninguém	<i>oarecare</i> = qualquer (que seja)
<i>se</i> = se (ex.: <i>se zice</i> = diz-se)	<i>ceva</i> = qualquer coisa, um pouco
<i>câtva, câtăva, câțiva, câteua</i> = algum, alguma, al- guns, algumas.	

Exercício

L'am căutat (= *procurei*) pretutindeni, dar n'am putut (= *pude*) să-l gădesc (= *encontrá-lo*). Vîno (= *ven*) să mă vezi (= *ver-me*), din când în când. Nu știu dece spune (= *dis*) asta. Indată ce mă văzu (= *vin*), se îndreaptă (= *dirigiu*) spre mine. Câți sunteți? Veniți (= *venham*) cu toții,

măine! Pe cine iubiți (= *gostam*) mai mult? Casele acelea sunt ale mele. Boii tăi sunt mari și frumoși. Eu îl cunosc bine. Ionel n'a văzut-o. Dați-mi (= *dê*) pălăria fratelui Dumnea-Voastră. Pe mine m'ai chemat (= *chamaste*), Vasile? Da, te-am chemat pe tine. Noi înșine am văzut (= *vimos*) pe Sandu în grădina vecinului și i-am dat (= *demos*) cartea Domniei-Voastre. Un om sărac ca mine. Un om mai bogat decât mine. Mie mi se cuvine (= *deve*) partea cea mai mare. Ale cui sunt cărțile acestea? Toată lumea e vitează, când dușmanul fuge (= *foge*).

Retroversão

O preço de cada volume desta biblioteca é (de) 5 «lei». De quem são estes cães? São meus. Quem veio? Não veio ninguém. Dê-me essas cartas. Que soldados são mais valentes que os nossos? Isto não é para ti. Maria é trabalhadora, os seus livros estão limpos. Quem o viu? Eu próprio. Tu próprio o viste e não lhe deste nada? Dentre todas as árvores frutíferas do jardim, o alperceiro é a que floresce (= *infloresce*) primeiro (= *cel dintai*). O homem que vi. O livro que li. Quem rouba (= *fură*) hoje um ovo, amanhã rouba um boi. A vida é tudo e nada.

X

Verbos auxiliares

(*Verbe ajutătoare*)

O romeno possui três verbos auxiliares, que são: *a fi* = ser, *a avea* = ter, haver, e *a voi* = querer.

Conjugação do verbo auxiliar

a fi, fire = ser:

Indicativo presente: Imperfeito:

<i>sunt</i> (popular <i>sânt</i>) =	<i>eram</i> = era, etc.
sou	
<i>ești</i> = és	<i>erai</i>
<i>este</i> (ou <i>e</i>) = é	<i>era</i>
<i>sunteți</i> (pop. <i>sântem</i>)	<i>eram</i>
= somos	
<i>sunteți</i> (pop. <i>sânleți</i>) =	<i>erați</i>
sois	
<i>sunt</i> (pop. <i>sânt</i>) = são	<i>erau</i>

Preterito simples:

Preterito composto:

<i>fui</i> = fui, etc.	<i>am fost</i> (ou <i>fost-am</i>)
	= tenho sido, fui,
	etc.

<i>fusi</i>	<i>ai fost</i>
<i>fu</i>	<i>a fost</i>
<i>furăm</i>	<i>am fost</i>
<i>furăți</i>	<i>ați fost</i>
<i>fură</i>	<i>au fost</i>

Mais que perfeito:

Futuro simples:

<i>fusesem</i> = fôra, tinha si-	<i>voi fi</i> = serei, etc.
do, etc.	<i>vei fi</i>
<i>fusesseși</i>	<i>va fi</i>
<i>fusesse</i>	<i>vom fi</i>
<i>fuseserăm</i>	<i>veți fi</i>
<i>fuseserăți</i>	<i>vor fi</i>
<i>fuseseră</i>	

Futuro anterior:

Condicional presente:

<i>voi fi fost</i> = terei sido,	<i>aș fi</i> = seria, etc.
etc.	<i>ai fi</i>
<i>vei fi fost</i>	<i>ar fi</i>
<i>va fi fost</i>	<i>am fi</i>
<i>vom fi fost</i>	<i>ați fi</i>
<i>veți fi fost</i>	<i>ar fi</i>
<i>vor fi fost</i>	

Condicional perfeito:

Conjuntivo presente:

<i>aș fi fost</i> = teria sido,	<i>să fiu</i> = que eu seja,
etc.	que eu fôsse, etc.
<i>ai fi fost</i>	<i>să fii</i>
<i>ar fi fost</i>	<i>să fie</i>

<i>am fi fost</i>	<i>să fim</i>
<i>ați fi fost</i>	<i>să fiți</i>
<i>ar fi fost</i>	<i>să fie</i>

Conjuntivo perfeito:

să fi fost = que eu tenha sido (para todas as pessoas e números).

Obs. — Este *fi* não é, neste tempo, o Infinito, mas o Conjuntivo, que perdeu as desinências.

Imperativo:

Infinito:

fii (tu) = sê (tu)   *a fi, fire* = ser

fie (el, ea) = seja (êle, ela)

fiți (voi) = sêde (vós)   Gerúndio:

fie (ei, ele) = sejam   *fiind* = sendo
(êles, elas)

Participio passado:

fost = sido

*

Conjugação do verbo auxiliar *a avea, avere*
= ter, haver:

Indicativo presente:

Imperfeito:

am = tenho etc.

aveam = tinha, etc.

ai

aveai

are

avea

avem
aveși
au

aveam
aveași
aveau

Preterito simples :

avui = tive, etc.

avuși
avu
avurăm
avurăți
avură

Preterito composto :

am avut = tive, te-
nho tido, etc.

ai avut
a avut
am avut
ați avut
au avut

Mais-que-perfeito :

avu(se)sem = tivera, ti-
nha tido, etc.

avu(se)seși
avu(se)se
avu(se)sem
avu(se)seși
avuseseră

Futuro simples :

voi avea = terei, etc.

vei avea
va avea
vom avea
veți avea
vor avea

Futuro anterior :

voi fi avut = terei tido,
etc.

vei fi avut
va fi avut
vom fi avut
veți fi avut
vor fi avut

Condicional presente :

aș avea = teria, etc.

ai avea
ar avea
am avea
ați avea
ar avea

Condicional perfeito: Conjuntivo presente:

<i>aş fi avut</i> = teria tido, etc.	<i>să am</i> = que tenha, que tivesse, etc.
<i>ai fi avut</i>	<i>să ai(bi)</i>
<i>ar fi avut</i>	<i>să aibă</i>
<i>am fi avut</i>	<i>să avem</i>
<i>aşi fi avut</i>	<i>să aveţi</i>
<i>ar fi avut</i>	<i>să aibă</i>

Conjuntivo perfeito:

să fi avut = que tenha tido, etc.
(para todas as pessoas e números)

Imperativo:

Infinito:

<i>ai(bi) (tu)</i> = tem (tu)	<i>a avea, avere</i> = ter
<i>aibă (el, ea)</i> = tenha (ele, ela)	(ele, ela)
<i>aveţi (voi)</i> = tende (vós)	
<i>aibă (ei, ele)</i> = tenham (eles, elas)	Gerúndio: <i>având</i> = tendo

Participio passado:

avut = tido

O verbo auxiliar *a voi* (= querer) só tem o Indicativo presente, que serve para formar o futuro dos outros dois verbos auxiliares (e de todos os verbos), como se viu acima; nos outros tempos, conjuga-se diferentemente, porque é irregular.

Exercício

Maria e rea, dar de acuma înainte va fi bună. Dragostea n'are ochi. Iuda, pentru treizeci de arginți, a vândut (= *vendeu*) pe Hristos. «Mic ca acul și rău ca dracul» zice (= *diz*) un proverb românesc. Fiți buni, copii! Aș fi silitor, dacă aș avea un dar dela tată-meu. Noi am fost la biserică și voi ați fost în grădină. De mic copil, Hagiul fusese cuminte și așezat. Gheorghe Asachi era de neam din Ardeal, și a fost numit (= *nomeado*) la 1813 profesor de matematică la Academia Grecească de la Mitropolie. Voi fi bun. Ai avea bani. Ați fost bogați. Cocoșul e ceva mai mare decât găina. El are penele colorate; penele dela coadă sunt lungi, frumoase și încovoiate. Tu ești țara mea!

Retroversão

Aquêles senhores são Romenos. Aquêles povos foram valorosíssimos. Eramos ainda pequenos, quando o nosso pai morreu. O professor teria ficado contente se tivésseis sido mais trabalhadores. Estamos em Portugal. Nunca serás rico. Terás muito tempo. Tende juízo, rapazes! Tem tido pouco trabalho. Os livros que tenho lido não são muito bons, mas não pude encontrar melhores. Se eu fosse pobre, talvez fosse mais feliz. Seremos muito amigos. Sê sempre modesto e franco, e todos serão teus amigos. Não sejas nunca mau conselheiro.

XI

Formação dos tempos

(Formațiunea timpurilor)

Os verbos romenos podem reduzir-se a quatro tipos:

- 1.º Os verbos que terminam no Infinito em -a, -are (forma longa);
- 2.º Os verbos que terminam no Infinito em -ea, -ere (<-ēre latino);
- 3.º Os verbos que terminam no Infinito em -e, -ere (<-ere latino);
- 4.º Os verbos que terminam no Infinito em -i, -ire (e em -i, -īre).

Todos os verbos romenos terminam assim no Infinito, a que antepõem a preposição *a* (cf. o inglês *to*, em *to be*, *to have*, etc.).

Exemplos:

1.º *a mânca*, *mâncare* = comer; *a căuta*, *căutare* = procurar; *a lua*, *lua* = tomar; *a jura*, *jurare* = jurar;

2.º *a vede*, *vedere* = ver; *a cădea*, *cădere* =

cair; *a umplea, umplere* = encher; *a tăcea, tăcere* = calar-se;

3.º *a crede, credere* = crer; *a vinde, vindere* = vender; *a arde, ardere* = queimar; *a trece, trecere* = passar;

4.º *a plăti, plăti* = pagar; *a găsi, găsi* = achar; *a primi, primire* = receber; *a auzi, auzire* = ouvir.

A forma longa do Infinito emprega-se substantivamente: *jurare* = o jurar; *cădere* = o cair, a queda; *vindere* = o vender, a venda; *găsi* = o achar.

O Gerúndio (em romeno *Participiul prezent*) forma-se juntando o sufixo *-(ă)nd* ao Infinito do verbo; exs.:

a ataca, atacare = atacar   *atacând* = atacando;
a cădea, cădere = cair   *căzând* = caindo;
a merge, mergere = andar   *mergând* = andando;
a fugi, fugire = fugir   *fugind* = fugindo.

O Particípio passado forma-se juntando a letra *-t* ao Infinito, como *iubit* (de *a iubi, iubire* = amar), *atacat*, etc., na 1.ª e 4.ª conjugações. Na 2.ª e nos poucos verbos regulares da 3.ª é em *-ut*: *umplut, bătut*, etc.

As terminações do Imperfeito são: *-am, -ai, -a, -am, -ați, -au*; é nelas que incide o acento, e soldam-se ao Infinito. Exs.: *mergeam* = (eu) andava; *mergeai* = (tu) andavas; *mergea* = (ele) andava; *mergeam* = (nós) andávamos; *mergeați*

= (vós) andáveis; *mergeau* = (eles) andavam.

O Pretérito simples, que caiu em desuso, e é oposto no emprêgo ao francês, isto é, indica proximidade no tempo, é regional, só se emprega na Olténia. Forma-se juntando ao Participio sem *-t* final as terminações *-i*, *-și* (para o sing.) e *-răm*, *-răși*, *-ră* (para o plur.).

O Pretérito composto forma-se antepondo ao Participio passado o Indicativo presente do auxiliar *a avea*, cujas formas *are*, *avem* e *aveți* passam a *a*, *am* e *ați* (as outras ficam).

Para formar o Mais-que-perfeito, juntam-se ao Participio sem *-t* final as terminações *-sem*, *-seși*, *-se*, para as pessoas do singular, e *-sem*, *-seți*, *-se(ră)*, para as do plural. Exs.: *ataca(t)*, *atacasem*, etc.; *tăcu(t)*, *tăcusem*; *făcu(t)* (de *a face*, *facere* = fazer), *făcusem*; *fugi(t)*, *fugisem*.

O Futuro simples romeno não tem forma especial; forma-se com *voi*, *vei*, *va*, *vom*, *veți*, *vor*, do auxiliar *a voi* = querer, seguidos do Infinito do verbo a conjugar. Exs.:

a aștepta, *așteptare* = es- *voi aștepta* = esperarei;
perar
a ruga, *rugare* = pedir *voi ruga* = pedirei;
a ucide, *ucidere* = matar *voi ucide* = matarei;
etc.

O Futuro também pode formar-se com o Indicativo presente de *a avea* seguido do Con-

juntivo do verbo a conjugar *am să aştept* = hei-de esperar.

O Condicional presente forma-se com *aş, ai, ar, am, aşi, ar*, que exprimem desejo, seguidos do Infinito do verbo a conjugar; exs.: *a vedea, vedere* = ver, *aş vedea* = (eu) veria; *a aprinde, aprindere* = acender, *aş aprinde* = (eu) acenderia, etc.

O Futuro anterior e o Condicional perfeito formam-se fazendo seguir do Participio do verbo a conjugar o Futuro simples e o Condicional presente, respectivamente, do verbo *a fi, fire*. Exs.: *voi fi mers* = terei andado; *aş fi văzut* = teria visto.

O Conjuntivo presente romeno é, com pequena diferença, o Indicativo presente do verbo, precedido da palavra *să* (= que). Traduz-se em português quer pelo Conjuntivo presente, quer pelo Conjuntivo imperfeito. Ex.: *a fugi, fugire, fug* = fujo, *să fug* = que (eu) fuja; *a merge, mergere, merg* = ando, *să merg* = que (eu) ande; *a ataca, atacare, atac* = ataco, *să atac* = que (eu) ataque.

O Conjuntivo perfeito só tem uma forma para tôdas as pessoas e números; é o Participio do verbo a conjugar precedido de *să fi*: *să fi iubit* = que (eu) tenha amado; *să fi pus* = que (eu) tenha pôsto.

Os verbos que exprimem esquecimento (*a uita, uitare* = esquecer-se, olvidar) ou recordação (*a-şi aminti, amintire* = lembrar-se) construem-

-se com *de* e acusativo: *imi amintesc de fiu* = lembro-me do filho; *am uitat de tine* = esqueci-me de ti. Os verbos sensitivos *a auzi, auzire* = ouvir e *a asculta, ascultare* = escutar e o verbo *a afla, aflare* = achar, também se construem com genitivo.

Exercício

Voi face o călătorie, îndată ce-mi voi termina studiile. Poporul serbează astăzi aniversarea eliberării sale. De multe ori, toamna și primăvara, dimineața și seara, vedem aburi de apă în aer. Părinții noștri n'au zidit castele pe la moșii, din cauza nestabilității timpurilor. Un țăran trecea pe o stradă și ducea un lemn gros în spate. Ședeți aproape de mine. Am încheiat un contract cu o casă românească. Timpul s'a muiat, vom vedea zilele frumoase de primăvară. Când s'a făcut seară, barza s'a dus.

Retroversão

A casa era situada numa colina. A nossa família construiu um castelo. A chuva molhou o jardim. O nevoeiro forma-se nos lagos, tanques e rios. A consciência diz-nos: «Isto é bom e isto mau». O pedreiro arrançou a casa do meu amigo. O pobre homem estava na cama, porque estava doente. Comprei um par de luvas e um sobretudo para ti próprio. Quem caiu ao poço? A mãe fechara a chave a porta do meu quarto. «Este homem é mudo» — disse o juiz.

XII

Conjugação dos verbos

(Conjugarea verbelor)

1.ª conjugação

a ataca, atacar = atacar

Indicativo presente

atac = ataco, etc.

ataci

atacã

atacãm

atacați

atacã

Imperfeito

atacam = atacava, etc.

atacai

ataca

atacam

atacați

atacau

Pretérito composto

am atacat = ataquei,
etc.

ai atacat

a atacat

am atacat

ați atacat

au atacat

Mais-que-perfeito

atacasem = atacara,
etc.

atacaseși

atacase

atacasem

atacaseși

atacaseră

Futuro simples

voi ataca = atacarei,
etc.

Futuro anterior

voi fi atacat = terei
atacado, etc.

vei ataca
va ataca
vom ataca
veți ataca
vor ataca

vei fi atacat
va fi atacat
vom fi atacat
veți fi atacat
vor fi atacat

Condicional presente

aș ataca = atacaria,
 etc.

ai ataca
ar ataca
am ataca
ați ataca
ar ataca

Condicional perfect

aș fi atacat = teria
 atacado, etc.

ai fi atacat
ar fi atacat
am fi atacat
ați fi ataca
ar fi atacat

Conjunctivo presente

să atac = que (eu) ataque
 que (eu) atacasse, etc.

să ataci
să atace
să atacăm
să atacați
să atace

Conjunctivo perfect

să fi atacat = que eu
 tenha atacado, que
 tu tenhas atacado,
 etc.

Mais-que-perfeito do
 conjunctivo

Infinito

a ataca, atacare = atacar

să fi fost atacat =
 que eu tivesse ata-
 cado, que tu ti-
 vesses atacado, etc.

Imperativo

<i>atacã (tu)</i> = ataca (tu)	Gerúndio
<i>atace (el, ea)</i> = ataque (ele, ela)	<i>atacând</i> = atacando
<i>atacați (voi)</i> = atacaí (vós)	Participio passado
<i>atace (ei, ele)</i> = ataquem (êles, elas)	<i>atacut</i> = atacado

2.ª conjugação

a plăcea, plăcere = gostar

Indicativo presente

Imperfeito

<i>plac</i> = gosto, etc.	<i>plăceam</i> = gostava, etc.
<i>placi</i>	<i>plăceai</i>
<i>place</i>	<i>plăcea</i>
<i>plăcem</i>	<i>plăceam</i>
<i>plăceți</i>	<i>plăceai</i>
<i>plac</i>	<i>plăceau</i>

Pretérito composto

Mais-que-perfeito

<i>am plăcut</i> = gostei, etc.	<i>plăcusem</i> = gostara, etc.
<i>ai plăcut</i>	<i>plăcuseși</i>
<i>a plăcut</i>	<i>plăcuse</i>
<i>am plăcut</i>	<i>plăcusem</i>
<i>ați plăcut</i>	<i>plăcuseți</i>
<i>au plăcut</i>	<i>plăcuse(ră)</i>

Futuro simples

<i>voi plăcea</i> = gostarei, etc.	<i>vom plăcea</i>
<i>vei plăcea</i>	<i>veți plăcea</i>
<i>va plăcea</i>	<i>vor plăcea</i>

Futuro anterior

Condicional presente

<i>voi fi plăcut</i> = terei gostado, etc.	<i>aș plăcea</i> = gostaria, etc.
<i>vei fi plăcut</i>	<i>ai plăcea</i>
<i>va fi plăcut</i>	<i>ar plăcea</i>
<i>vom fi plăcut</i>	<i>am plăcea</i>
<i>veți fi plăcut</i>	<i>ați plăcea</i>
<i>vor fi plăcut</i>	<i>ar plăcea</i>

Condicional perfeito

Conjuntivo presente

<i>aș fi plăcut</i> = teria gostado, etc.	<i>să plac</i> = que goste, gostasse, etc.
<i>ai fi plăcut</i>	<i>să placi</i>
<i>ar fi plăcut</i>	<i>să placă</i>
<i>am fi plăcut</i>	<i>să plăcem</i>
<i>ați fi plăcut</i>	<i>să plăceți</i>
<i>ar fi plăcut</i>	<i>să placă</i>

Conjuntivo perfeito

Mais-que-perfeito do conjuntivo

<i>să fi plăcut</i> = que tenha gostado, etc.	<i>să fi fost plăcut</i> = que tivesse gostado, etc.
---	--

Imperativo

Infinito

placi (tu) = gosta (tu)   *a plăcea, plăcere* = gostar
placă (el, ea) = goste (ele,
 ela)

plăceți (voi) = gostai   Gerúndio
 (vós)

placă (ei, ele) = gostem   *plăcând* = gostando
 (eles, elas)

Participio passado

plăcut = gostado

3.ª conjugação

a face, facere = fazer

Indicativo presente

Imperfeito

fac = faço, etc.

făceam = fazia, etc.

faci

făceai

face

făcea

facem

făceam

faceți

făceati

fac

făceau

Preterito composto

Mais-que-perfeito

am făcut = fiz, etc.

făcusem = fizera, etc.

ai făcut

făcuseși

a făcut

făcuse

am făcut

făcusem

ați făcut

făcuseți

au făcut

făcuse(ră)

Futuro simples

voi face = farei,
etc.
vei face
va face
vom face
veți face
vor face

Futuro anterior

voi fi făcut = terei feito,
etc.
vei fi făcut
va fi făcut
vom fi făcut
veți fi făcut
vor fi făcut

Condicional presente

aș face = laria,
etc.
ai face
ar face
am face
ați face
ar face

Condicional perfeito

aș fi făcut = teria feito,
etc.
ai fi făcut
ar fi făcut
am fi făcut
ați fi făcut
ar fi făcut

Conjuntivo presente

să fac = que (eu) faça,
fizesse, etc.
să faci
să facă
să facem
să faceți
să facă

Conjuntivo perfeito

să fi făcut = que eu te-
nha feito, etc.

M.-q.-perfeito do con- juntivo

să fi fost făcut = que
eu tivesse feito, etc.

Infinito

a face, facere = fazer

Imperativo

fã (tu) = faz (tu) (é irreg.
neste verbo)

facã (el, ea) = faça (ele,
ela)

faceți (voi) = fazei (vós)

facã (ei, ele) = façam
(êles, elas)

Gerúndio

fãcând = fazendo

Participio passado

fãcut = feito

4.ª conjugação

a fugi, fugire = fugir

Indicativo presente

fug = fujo, etc.

fugi

fuge

fugim

fugiți

fuge

Imperfeito

fugeam = fugia, etc.

fugeai

fugea

fugeam

fugeați

fugeau

Pretérito composto

am fugit = fugi, etc.

ai fugit

a fugit

am fugit

ați fugit

au fugit

Mais-que-perfeito

fugisem = fugira, etc.

fugiseși

fugise

Futuro simples

voi fugi = fugirei, etc.

vei fugi

va fugi

fugisem
fugiseşi
fugise(ră)

vom fugi
veţi fugi
vor fugi

Futuro anterior

Condicional presente

voi fi fugit = terei fugido, etc.

aş fugi = fugiria, etc.

vei fi fugit

ai fugi

va fi fugit

ar fugi

vom fi fugit

am fugi

veţi fi fugit

aţi fugi

vor fi fugit

ar fugi

Condicional perfeito

aş fi fugit = teria fugido, etc.

am fi fugit

ai fi fugit

aţi fi fugit

ar fi fugit

ar fi fugit

Conjuntivo presente

Conjuntivo perfeito

să fug = que eu fuga, fugisse, etc.

să fi fugit = que eu tenha fugido, etc.

să fugi

să fugă

să fugim

M.-q.-perf. do conjuntivo

să fugiţi

să fugă

să fi fost fugit = que eu tivesse fugido, etc.

Infinito

a fugi, fugire = fugir

Imperativo**Gerúndio**

fugi (tu) = fuge (tu)
fugă (el, ea) = fuja (ele,
ela)

fugind = fugindo

fugiți (voi) = fugi (vós)
fugă (ei, ele) = fujam
(eles, elas)

Participio passado
fugit = fugido

Exercício

Intr'o zi (= *um dia*), Domnul Iisus mergea spre Ierusalim. Niște oameni se apropiară de dânsul. Omul cinstit doar me fără frică. Să fugim de lingșitori; ei lingșesc pentru interesul lor propriu. Cristofor Columb a descoperit America. Vecinul nostru a murit ieri. Ce ați citit în gazeta de azi? Cine iubește lectura, va fi totdeauna un om înțelept. Să nu mințiți niciodată. După câteva zile, barza a trimis o slugă la vulpe, ca să o roage să vie (*viessse*) la cină. Barza pusese pe masă fel de fel de mâncări de pește, bune și gustoase. Bine a făcut barza!

Retroversão

Havia outrora um aldeão cujos (= *ale cărui*) negócios iam de dia para dia pior, porque, quei-xava-se ele, os pardais devoravam as sementeiras. Pagou as suas dívidas? Nunca contraio dívidas, pago logo a seguir o que compro. Con-

tar-te-ei como passamos em nossa casa. Uma abelha caiu num riacho, mas um pombo, que vira o perigo, lançou uma fôlha à infeliz. É preciso que nos ajudemos uns aos outros. A Roménia tem sido sempre uma terra essencialmente agrícola. Espero que aceitarás o meu convite, pois os teus bons pais dar-te-ão licença. Não empregas bem o tempo: brincas todo o dia e nunca estudas.

XIV

Advérbios, preposições, conjunções, etc.

(*Adverbe, prepozițiuni, conjuncțiuni, etc.*)

<i>abia</i> = apenas	<i>acum</i> = agora
<i>aci</i> = aqui	<i>amui</i> = agora
<i>adesea</i> = muitas vezes	<i>alaltăieri</i> = anteontem
<i>amin</i> = âmen	<i>anapoda</i> = ao contrário
<i>aproape</i> = perto	<i>așa</i> = assim
<i>astăzi</i> = hoje	<i>astăfel</i> = desta maneira
<i>atât</i> = tanto, tão	<i>azi</i> = hoje
<i>bine</i> = bem	<i>că</i> = que, porque
<i>ca</i> = como; cêrca; que	<i>călare</i> = a cavalo
<i>când</i> = quando	<i>ca să</i> = para que
<i>cât</i> = (en)quanto	<i>ci</i> = mas
<i>(in) contra</i> = contra	<i>cu</i> = com
<i>cu privire la</i> = à cêrca de	<i>curând</i> = depressa
<i>da</i> = sim	<i>dacă</i> = se; quando; logo
<i>dar</i> = mas, ora, pois, sim	que
<i>de</i> = de	<i>de asemenea</i> = também
<i>decât</i> = que, antes que,	<i>dece</i> = porque
sômente	<i>de cele mai multe ori</i> =
<i>de mai multe ori</i> = mui-	a maioria das vezes
tas vezes	<i>de mult</i> = há muito
<i>depărtare</i> = longe	<i>despre</i> = sôbre
<i>destul</i> = bastante	<i>dimineața</i> = de manhã

<i>din</i> = de	<i>din când în când</i> = de
<i>dis de dimineață</i> = de	quando em quando
manhã cedo	<i>dumineca</i> = no (durante)
<i>fără</i> = sem	o domingo
<i>fără încetare</i> = sem	<i>foarte</i> = muito
cessar	<i>foarte mult</i> = muitís-
<i>gata</i> = pronto	simo
<i>ia!</i> = pois!; oiça!	<i>iar</i> = e, mas, ao passo
<i>iarăși</i> = novamente	que, de novo
<i>iată</i> = eis	<i>imediat</i> = já
<i>în</i> = em	<i>înainte</i> = adiante
<i>înapoi</i> = atrás	<i>încă</i> = ainda
<i>încă odată</i> = mais uma	<i>încet</i> = lentamente
vez	<i>în curând</i> = brevemente
<i>îndată</i> = logo que, assim	<i>în depărtare</i> = ao longe
que	<i>în față</i> = em frente
<i>în jurul</i> (+ gen. ^{vo}) = à	<i>în numele</i> (+ gen. ^{vo}) =
volta de	em nome de
<i>în plus</i> = além disso	<i>întotdeauna</i> = sempre
<i>la</i> = a, até, para	<i>la dreapta</i> = à direita
<i>la noi</i> = em (nossa) casa	<i>la revedere!</i> = até a vista!
<i>la stânga</i> = à esquerda	<i>mai</i> = mais
<i>măine</i> = amanhã	<i>mai puțin</i> = menos
<i>nici</i> = nem	<i>niciodată</i> = nunca
<i>nimic</i> = nada	<i>nițel</i> = um pouco
<i>nițeluș</i> = um bocadinho	<i>noaptea</i> = de noite
<i>nu</i> = não	<i>nu încă</i> = ainda não
<i>până</i> = até	<i>până noaptea târziu</i> =
<i>pe</i> = sobre, em, a	até alta noite
<i>pe când</i> = quando, no	<i>pentru</i> = para, por, a fa-
tempo em que	vor

<i>pentru ce?</i> = porquê?	<i>poate</i> = talvez
<i>poimăine</i> = depois de	<i>prea</i> = demais
amanhã	<i>pretutindeni</i> = em toda
<i>prin urmare</i> = pois, por	a parte
consequente	<i>puțin</i> = pouco
<i>să</i> = que (com o conjun-	<i>salutare!</i> = salvê!
tivo)	<i>sau</i> = ou
<i>seara</i> = à tarde, à noite	<i>și</i> = e, também
<i>spre</i> = para	<i>tare</i> = muito
<i>tocmai bine</i> = como deve	<i>tocmai</i> = justamente,
ser	precisamente
<i>zilnic</i> = todos os dias,	<i>unde</i> = onde
diariamente	<i>ziua</i> = de dia

Quadro geral das conjugações

Modos	INDICATIVO							CONJUNTIVO				CONDICIONAL (optativo)		IMPERATIVO		
	Presente	Imperfeito	M.-q.-perf.	Preterito simples	Preterito composto	Futuro simples	Futuro anterior	Presente	Perfeito	M.-q.-perf.	Presente	Perfeito	Presente	Presente		
Radicais	Radical do Infinito	Infinito (na 2. ^a conj. sem o -a final)*	Participio passado sem t final *	Part. pas. precedido de:	Part. pas. precedido de:	Infinito precedido de:	Part. pas. precedido de:	Radical do Infinito	Participio passado precedido de:	Infinito precedido de:	Part. pas. precedido de:	Radical do Infinito				
Conjugações	1. ^a 2. ^a e 3. ^a	4. ^a	T O D A S					1. ^a 2. ^a e 3. ^a	4. ^a	T O D A S					1. ^a 2. ^a e 3. ^a	4. ^a
Números: Pessoas:																
Singular	1. ^a	—		-am	-sem	-i	am	voj	voj fi	—		să fi	să fi fost	aş	aş fi	
	2. ^a	-i	-ai	-şi	-seşi	-i	ai	vei	vei fi	-i	-i	»	»	»	ai fi	-ă -i
	3. ^a	-e	-a	—	-se	—	a	va	va fi	-e	-ă	»	»	»	ar fi *	-ă
Plural	1. ^a	-ăm	-ăm	-răm	-sem	-răm	am	vom	vom fi	-ăm	-em	»	»	»	am fi	
	2. ^a	-aţi	-aţi	-raţi	-seţi	-raţi	aţi	veţi	veţi fi	-aţi	-eţi	»	»	»	aţi fi	-eţi -eţi
	3. ^a	-ă	—	-ră	-se(ră)	-ră	au	vor	vor fi	-e	-ă	»	»	»	ar fi	-e -ă

* O radical da maioria dos verbos da 3.ª conjugação é o Participio passado seguido da vogal de ligação -e. Exs.:

a merge, mers, mersesem, marsei;

a pune, pus, pusesem, pusei;

a scrie, scris, scrisesem, scrisei.

XV

Sufixos

(Sufixe)

Os principais sufixos romenos podem dividir-se em 13 categorias:

1. **Diminutivos:** -aş, -andru, -ache, -că, -el, -ică (ou -ea), -ior, -iţă, -şor, -ucă, -uică, -uliţă, -uleţ, -ulie, -ulică, -ulean, -uş, -uţ. Exs.: *copilaş* = criancinha, *copilandru* = rapazinho, *fiică* = filha, *copiliţă* = menina, *copilandră* = raparigui-nha, *domnişoară* = donzela, *picioruş* = pèzinho.

2. **Aumentativos e Pejorativos:** -ai, -oi, -au, -ilă, -an, -ancă. Exs.: *arăpilă* = pretalhão, *beţivan* = beberrão, *beţivancă* = beberrona.

3. **Nomes de agente:** -aci, -ar, -aş, -eş, -giu, -tor. Exs.: *fugaci* = cavalo rápido, *bucătar* = cozinheiro, *călăreţ* = cavaleiro, *lăptagiu* = leiteiro, *scriitor* = escritor.

4. **Colectivos:** -et, -ime. Exs.: *pomet* = pomar, *brădet* = pinhal, *mulţime* = multidão.

5. **Nominais de declinação:** masc. -an, -oi, fem. -că, -easă, -iţă, -oaie, -oaică. Exs.: *ursoi* = urso, *româncă* = romena, *guriţă* = boquinha.

6. **De abstracção:** -ie (-ărie), -(ă)tate, -iune,

-*icie*. Exs.: *domnie* = senhoria, *rugaciune* = oração, *gădilici* = cócegas.

7. **Abstractos formados de verbos:** -*anie*, -*ală*, -*ciune*, -*ință*. Exs.: *jelanie* = pranto, lamento, *greșeală* = erro, *îndoială* = dúvida, *putință* = poder, *știință* = ciência.

8. **Abstractos formados de adjetivos:** -*eață* (-*ețe*), -*ime*, -*tate*. Exs.: *verdeață* = verdura, *lungime* = comprimento, *dreptate* = justiça, *razão*, *greutate* = dificuldade.

9. **Para substantivos os adjetivos:** -*uleț*, -*uț*, -*ăie*, -*ăi*. Exs.: *sfântuleț* = santinho, *sărăcuț* = pobrezinho.

10. **Origem:** -*an*, -*ean*, -*esc*; -*ești* (pl.). Exs.: *cetățean* = cidadão, *românesc* = romeno, *românești* = romenos.

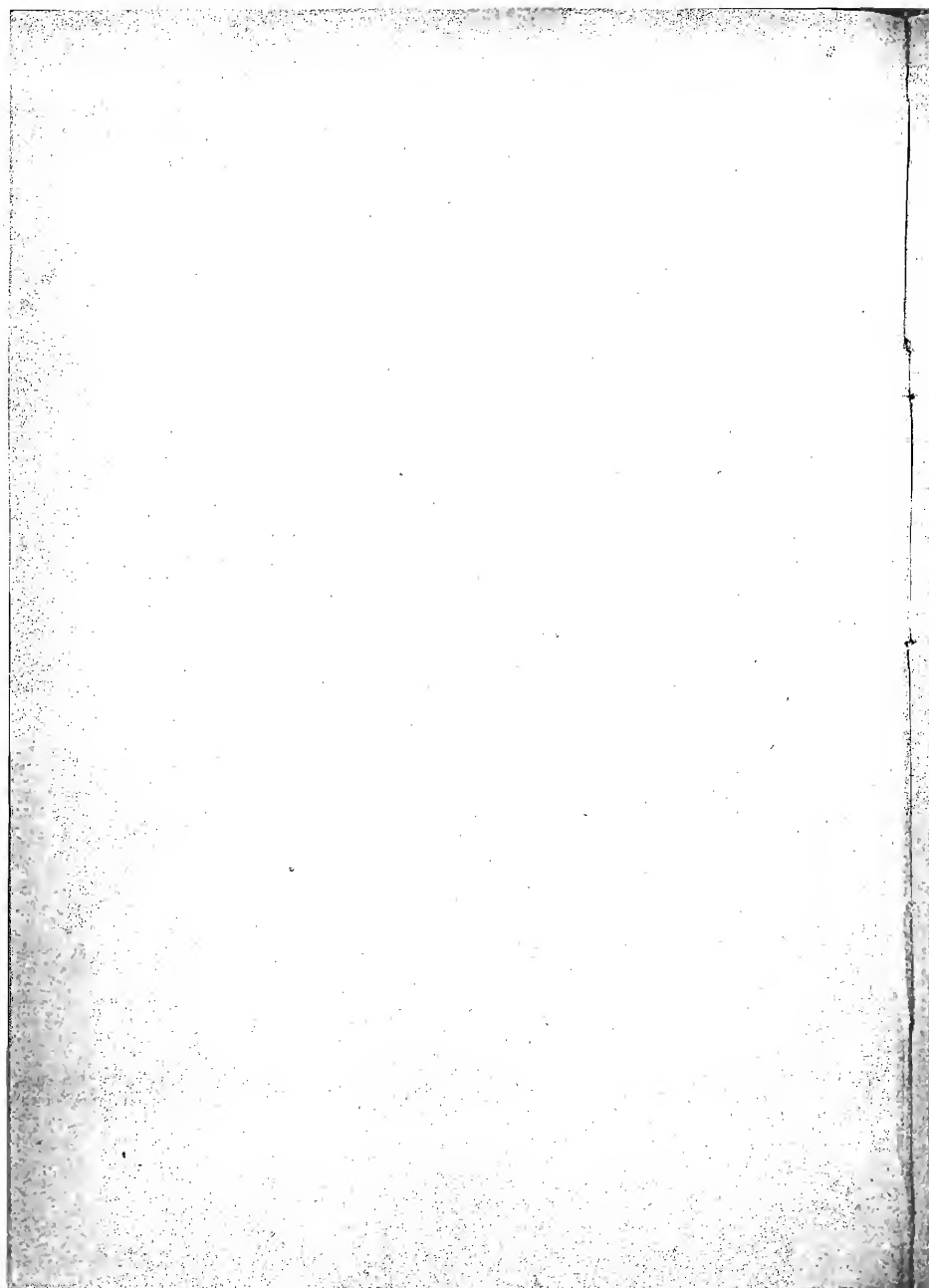
11. **De lugar:** -*ar*, -*ărie*, -*iște*, -*iș*, -*niță*. Exs.: *târgoviște* = mercado, *brânzărie* = queijaria.

12. **Formação dos Adjetivos:** -*aș*, -*at*, -*ăter*, -*cios*, -*esc*, -*eț*, -*iș*, -*iu*, -*liu*, -*nic*, -*ni*, -*os*, -*tor*. Exs.: *buclucaș* = enredador, *zburdatec* = caprichoso, *credincios* = fiel, *bătrânesc* = velho, antigo, *furiș* = furtivo, *albăstrui* = azulado, *hazliu* = alegre, divertido, *datornic* = devedor, *albiu* = esbranquiçado, *bucuros* = alegre, *lucrător* = trabalhador, operário.

13. **Enfraquecimento de significado nos adjetivos:** -*ătec*, -*el*, -*icel*, -*eț*, -*uleț*, -*șor*, -*uț*. Exs.: *frumușel* = bonitinho.

2.ª PARTE

Vocabulário usual

Térmos gerais = Termeni generali

<i>alma</i> = suflet	<i>homem</i> = om
<i>balada</i> = baladă	<i>homens</i> = oameni
<i>boémio</i> = pierde-vară	<i>idílio</i> = idiliă
<i>canto</i> = cântec	<i>lei</i> = lege
<i>coisa</i> = lucru	<i>menina</i> = domnișoară
<i>continuação</i> = urmare	<i>mulher</i> = femeie, muiere
<i>conversa</i> = convorbire	<i>palavra</i> = vorbă
<i>criança</i> = copil	<i>parte</i> = parte
<i>divertimento</i> = petrecere	<i>rapariguinha</i> = copiliță
<i>dono</i> = stăpân	<i>sêde</i> = sete
<i>donzela</i> = domnișoară	<i>senhor</i> = domn
<i>filamento</i> = tort	<i>senhora</i> = doamnă
<i>fio</i> = fir	<i>sôpro</i> = suflu
<i>gente</i> = lume	<i>terra</i> = pământ
<i>guerra</i> = război	<i>voz</i> = voce

Alimentação = Alimentatie

<i>água</i> = apă	<i>pão</i> = pâine
<i>pãozinho</i> = franzelă	<i>carne</i> = carne
<i>cerveja</i> = bere	<i>vinho</i> = vin
<i>presunto</i> = șuncă	<i>assado</i> = friptură
<i>jantar</i> = cină, dineu	<i>almôço</i> = prânz
<i>ovo</i> = ou	<i>queijo</i> = brânză
<i>chouriço</i> = cârnați	<i>mostarda</i> = muștar
<i>compota</i> = compot	<i>salada</i> = saladă

<i>tocinho</i> = slănină	<i>bôlo</i> = prăjitură
<i>açúcar</i> = zahăr	<i>sal</i> = sare
<i>pimenta</i> = piper	<i>vinagre</i> = oțet
<i>azeite</i> = unt-de-lemn	<i>farinha</i> = făină
<i>manteiga</i> = unt	<i>fruta</i> = fructe
<i>gelado</i> = înghețată	<i>cidra</i> = cidru
<i>leite</i> = lapte	<i>nata</i> = cremă
<i>chocolate</i> = ciocolată	<i>chá</i> = ceai
<i>café</i> = cafea	<i>peixe</i> = pește

Côres = Colori

<i>branco</i> = alb	<i>preto</i> = negru
<i>preta</i> = neagră	<i>azul</i> = albastru
<i>encarnado</i> = roș(u)	<i>verde</i> = verde
<i>amarelo</i> = galben	<i>côr de rosa</i> = trandafiriu
<i>violeta</i> = violet	<i>lilás</i> = lila
<i>cinzento</i> = cenușiu, gri	<i>castanho</i> = castaniu

Vestuário = Vestimenta

<i>pano</i> = stofă	<i>pano de linho</i> = pânză
<i>algodão</i> = bumbac	<i>fio</i> = ață
<i>setim</i> = satin	<i>veludo</i> = catifea
<i>fita</i> = panglică	<i>botão</i> = nasture
<i>coiro</i> = piele	<i>chapéu</i> = pălărie
<i>barrete</i> = căciulă	<i>capa, capote</i> = palton
<i>boné</i> = șapcă	<i>fato</i> = costum
<i>sobrecasaca</i> = redingotă	<i>sobretudo</i> = pardesiu
<i>manga</i> = mânecă	<i>algibeira</i> = buzunar
<i>calças</i> = pantaloni	<i>luva</i> = mânășă
<i>colete</i> = vestă	<i>ceroulas</i> = ismene

<i>meia</i> = ciorap	<i>suspensório</i> = bretele
<i>bota</i> = cismă	<i>espora</i> = pinten
<i>sapato, sapatos</i> = gheată, ghetă	<i>camisa (de homem)</i> = cămașă (bărbătească)
<i>vestido</i> = rochie	<i>corpete</i> = corsaj
<i>saia</i> = fustă	<i>camisa de mulher</i> = cămașă femeiească
<i>avental</i> = șorț	<i>liga</i> = jaretieră
<i>espartilho</i> = corset	<i>camisola</i> = camisolă
<i>vêu</i> = vâl	<i>regalo</i> = manșon
<i>lenço de seda</i> = fular	<i>agulha</i> = ac
<i>al finete</i> = ac cu gămălie	<i>pó</i> = pudră
<i>mala</i> = cufăr, geamantan	<i>carmim</i> = fard
<i>pomada</i> = pomadă	<i>caixa</i> = cutie
<i>tesoura</i> = foarfece	<i>brinco</i> = cercel
<i>pulseira</i> = brățară	<i>sombrinha, guarda-chuva</i> = umbrelă
<i>bengala</i> = baston	<i>escôva</i> = perie
<i>pente</i> = pieptene	<i>óculos</i> = ochelari
<i>anel</i> = inel	<i>monóculo</i> = monoclu
<i>binóculo</i> = lornietă, binoclu	<i>colarinho</i> = guler

Mobiliário = Mobilier

<i>tapete</i> = covor	<i>mesa</i> = masă
<i>arca</i> = arcă	<i>armário</i> = dulap, garderob
<i>cadeira</i> = scaun	<i>canapé</i> = canapea
<i>esteira</i> = rogojină	<i>gelosia</i> = perdeă
<i>fogão</i> = sobă	<i>guarda-fogo</i> = paravan
<i>espelho</i> = oglindă	<i>berço</i> = leagăn
<i>cama</i> = pat	<i>manta</i> = mantă
<i>colchão</i> = saltea	

<i>coberta</i> = plapomă	<i>lençol</i> = cearșaf
<i>almofada</i> = pernă	<i>travesseiro</i> = căpătai
<i>bacia do lavatório</i> = li- ghean	<i>lâmpada</i> = lampă
<i>castiçal</i> = sfeșnic	<i>sabão</i> = săpun
<i>fósforo</i> = chibrit	<i>vela</i> = lumânare
<i>faca</i> = cuțit	<i>colher</i> = lingură
<i>toalha</i> = prosop	<i>garfo</i> = furculiță
<i>toalha de mesa</i> = față de masă	<i>guardanapo</i> = șervet
<i>copo</i> = pahar, cupă	<i>rôlha</i> = dop
<i>chave</i> = cheie	<i>saca-rôlhas</i> = tirbușon
	<i>garrafa</i> = sticlă
	<i>escritório</i> = birou

A casa = Casa

<i>quarto</i> = cameră, odaie	<i>pátio</i> = curte
<i>varanda</i> = cerdac, prid- vor, verandă, prispă	<i>janela</i> = fereastră
<i>parede</i> = părete, zid	<i>teto</i> = tavan
<i>sala de jantar</i> = sufră- gerie	<i>escada</i> = scară
<i>casa de banho</i> = sală de baie	<i>cozinha</i> = bucătărie
<i>chão</i> = pardoseală	<i>escritório</i> = birou
	<i>o sótão</i> = podul casei
	<i>corrimão</i> = parmalac
	<i>salão</i> = salon

A escola = Școala

<i>aula</i> = clasă	<i>aluno</i> = școlar
<i>professor</i> = profesor	<i>caderno</i> = caiet
<i>pautado</i> = liniat	<i>banco</i> = bancă
<i>quadro (preto)</i> = tablă	<i>giz</i> = cretă
<i>esponja</i> = burete	<i>lápiz</i> = creion
<i>livro</i> = carte	<i>pasta</i> = ghiozdan, mapă

<i>estudo</i> = studiu	<i>tinta</i> = cerneală
<i>exercício</i> = exercițiu	<i>cadeira (do professor)</i> =
<i>porta</i> = ușă	catedră
<i>tracção</i> = a linia	<i>estrado</i> = estradă
<i>mapa</i> = hartă	<i>caneta</i> = toc, stilou
<i>aparo</i> = peniță	<i>borracha</i> = gumă
<i>declinação</i> = declinare	<i>substantivo</i> = substan-
<i>masculino</i> = masculin	tiv
<i>neutro</i> = neutru	<i>esponja</i> = burete

A cidade = Orașul

<i>catedral</i> = catedrală	<i>igreja</i> = biserică
<i>capela</i> = capelă	<i>correio</i> = poștă
<i>bólso</i> = bursă	<i>teatro</i> = teatru
<i>bairro</i> = cartier	<i>sino</i> = clopotniță
<i>loja</i> = prăvălie	<i>quartel</i> = cazarmă
<i>universidade</i> = univer-	<i>parlamento</i> = parlament
sitate	<i>palácio</i> = palat
<i>praça</i> = piață	<i>alfândega</i> = vamă
<i>mercado</i> = piață, târg	<i>banco</i> = bancă
<i>rua</i> = stradă, cale	<i>beco</i> = fundătură
<i>passagem</i> = pasaj	<i>arredores</i> = împrejurimi
<i>pavimento</i> = pavaj	<i>passeio</i> = trotuar
<i>cemitério</i> = cimitir	<i>prisão</i> = închisoare
<i>estação</i> = gară	<i>hotel</i> = hotel
<i>restaurante</i> = restaurant	<i>armazém</i> = magazin
<i>farmácia</i> = farmacie	<i>livraria</i> = librărie
<i>cervejaria</i> = berărie	<i>ponte</i> = pod
<i>bulevarde</i> = bulevard	<i>valeta</i> = rigolă, șanț
<i>telhado</i> = acoperiș	<i>prédio</i> = block

O campo = Țara, câmpul

<i>estrada, caminho</i> = drum	<i>castelo</i> = castel
<i>montanha</i> = munte	<i>montanhês</i> = muntean
<i>aldeia</i> = sat	<i>moinho</i> = moară
<i>arado</i> = plug	<i>cabana</i> = colibă, șopron
<i>sombra</i> = umbră	<i>fôso</i> = șanț
<i>fonte</i> = fântână	<i>tanque</i> = mlaștină
<i>poço</i> = puț	<i>floresta</i> = pădure
<i>semeador</i> = semănător	<i>cana</i> = trestie
<i>bosque</i> = codru, pădure	<i>parque</i> = parc
<i>sarça, moita</i> = crâng	<i>horta</i> = grădină cu zar-
<i>jardim</i> = grădină	zavaturi
<i>sebe</i> = gard viu	<i>canal</i> = canal
<i>pradaria</i> = câmpie	<i>erva</i> = iarbă
<i>caminho de ferro</i> =	<i>trigo</i> = grâu
drum de fier	<i>feno</i> = fân
<i>aveia</i> = ovăz	<i>centeio</i> = săcară
<i>lago</i> = lac	<i>flor</i> = floare
<i>fôlha</i> = foaie	<i>árvore</i> = arbore, copac
<i>ramo</i> = ram(ură)	<i>colmo</i> = colibă
<i>carreiro, atalho</i> = cărare	<i>pedra</i> = piatră
<i>lama</i> = noroi	<i>barranco</i> = răpă
<i>valado</i> = groapă	<i>luzerna</i> = lucernă
<i>cevada</i> = orz	<i>trevo</i> = trifoi
<i>palha</i> = paie	<i>rio</i> = râu, fluviu
<i>riacho</i> = râuleț	<i>nascente</i> = izvor
<i>margem</i> = margine	<i>casa de campo</i> = casă
<i>barraca</i> = baracă	țărănească
<i>barro</i> = argilă	<i>tôrre</i> = turn
<i>a pé</i> = pe jos	<i>a cavalo</i> = călare

Profissões e officios—Profesiuni și meserii

<i>armeiro</i> = armurier	<i>carvoeiro</i> = cărbunar
<i>merceeiro</i> = băcan	<i>carniceiro</i> = măcelar
<i>livreiro</i> = librar	<i>arrieiro</i> = cărauș
<i>barbeiro</i> = bărbier	<i>artilheiro</i> = artilerist
<i>tapeteiro</i> = tapițer	<i>marceneiro</i> = tâmplar
<i>ferrador</i> = potcovar	<i>carpinteiro</i> = dulgher
<i>ferreiro</i> = fierar	<i>chapeleiro</i> = pălărier
<i>lavrador</i> = plugar	<i>alfaiate</i> = croitor
<i>modista</i> = modistă	<i>marinheiro</i> = marinar
<i>pasteleiro</i> = cofetar	<i>caçador</i> = vânător
<i>vidraceiro</i> = geamgiu	<i>lavadeira</i> = spălăto-
<i>historiador</i> = istoric	reasă
<i>relojoeiro</i> = ceasornicar	<i>cambista</i> = cămătar
<i>sábio</i> = savant	<i>moço de recados</i> = co-
<i>ceifeiro</i> = secerător	misionar
<i>soldado</i> = soldat	<i>tanoeiro</i> = dogar
<i>tradutor</i> = traducător	<i>pescador</i> = pescar
<i>cocheiro</i> = birjar	<i>sapateiro</i> = cismar
<i>carteiro</i> = factor	<i>escritor</i> = scriitor
<i>estudante</i> = student	<i>advogado</i> = avocat
<i>notário</i> = notar	<i>guia</i> = ghid
<i>juiz</i> = jude(cător)	<i>dentista</i> = dentist
<i>parteira</i> = moașă	<i>jornalista</i> = jurnalist
<i>comerciante</i> = comer-	<i>pregoeiro</i> = pristav,
ciant	crainic
<i>lenhador</i> = lemnar	<i>pastor</i> = păstor
<i>forneiro</i> = brutar	<i>cozinheiro</i> = bucătar
<i>intérprete</i> = interpret	<i>criada</i> = servitoare
<i>criado</i> = servitor	<i>escriba</i> = scrib

<i>negociante</i> = negustor	<i>porteiro, -a</i> = portar,
<i>pedreiro</i> = zidar	-ăreasă
<i>operário</i> = lucrător	<i>ervejeiro</i> = berar
<i>padeiro</i> = brutar	<i>fogueiro</i> = fochist
<i>arquitecto</i> = architect	<i>poeta</i> = poet
<i>carcereiro</i> = temnicer	<i>jardineiro</i> = grădinar

Viagem = Voiaj, călătorie

<i>linha</i> = linie	<i>combóio</i> = tren
<i>rápido</i> = rapid	<i>estação</i> = gară
<i>sala de espera</i> = sală	<i>1.ª, 2.ª e 3.ª classe</i> = în-
de aşteptare	tâia, a doua, a treia
<i>bagagens</i> = bagaje	clasă
<i>registo</i> = înregistrare	<i>maquinista</i> = mecanic
<i>bilhete</i> = bilet	<i>porte</i> = porto
<i>passaporte</i> = paşaport	<i>compartimento</i> = cabină
<i>roda</i> = roată	<i>portinhola</i> = portieră
<i>disco</i> = disc	<i>mala</i> = cufăr
<i>velocidade</i> = iuteală	<i>lentidão</i> = încetineală
<i>vapor</i> = aburi	<i>fumo</i> = fum
<i>túnel</i> = tunel	<i>carvão</i> = cărbune
<i>luz</i> = lumină	<i>cortina</i> = perdele
<i>vento</i> = vânt	<i>escuridão</i> = întuneric
<i>onda</i> = val	<i>balanço</i> = clătinare
<i>embarcadero</i> = ambar-	<i>chaminé</i> = coş
cader	<i>cais</i> = chei

Fruta, hortalică, etc. = Fructe, legume, etc.

<i>fruto</i> = fruct	<i>ervilha</i> = mazăre
----------------------	-------------------------

<i>romã</i> = rodie	<i>couve</i> = varză
<i>morango</i> = fragă	<i>alcachofra</i> = anghinare
<i>laranja</i> = portocală	<i>amêndoa</i> = migdală
<i>amora</i> = mură	<i>avelã</i> = alună
<i>maçã</i> = măr	<i>milho</i> = porumb, pă-
<i>pêssego</i> = piersică	pușoi
<i>pera</i> = pară	<i>cenoura</i> = morcov
<i>melancia</i> = pepene ver-	<i>rabanete</i> = ridiche
de, lubeniță	<i>feijão</i> = fasole
<i>uvas</i> = strugure	<i>couve-flor</i> = conopidă
<i>marmelo</i> = gutuie	<i>aipo</i> = țelină sălbatecă
<i>alperce</i> = zarzără, caisă	<i>groselha</i> = pomușoară
<i>passa</i> = stafidă	<i>salsa</i> = pătrunjel
<i>cereja</i> = cireasă	<i>alho</i> = usturoi
<i>melão</i> = pepene	<i>pepino</i> = castravete
<i>figo</i> = smochină	<i>hortelã</i> = mentă
<i>batata</i> = cartof	<i>lentilha</i> = linte
<i>noz</i> = nucă	<i>manjerona</i> = măghiran
<i>alface</i> = lăptucă	<i>limão</i> = lămâie
<i>fava</i> = bob	<i>arroz</i> = orez
<i>grão</i> = grăunte	<i>tomate</i> = pătlăgea roșie
<i>framboesa</i> = căpșună	<i>cominho</i> = chimion
<i>castanha</i> = castană	<i>açafrão</i> = șofran
<i>abóbora</i> = dovleac	<i>pimentão</i> = ardei
<i>azeitona</i> = măslină	<i>ameixa</i> = prună
<i>nabo</i> = nap	<i>espinafre</i> = spanac
<i>cebola</i> = ceapă	

Peixes, etc. = Pești, etc.

<i>peixe</i> = pește	<i>pescada</i> = merlan
----------------------	-------------------------

<i>lúcio</i> = știucă	<i>linguado</i> = limb
<i>carpa</i> = crap	<i>enguia</i> = țipar
<i>sardinha</i> = sardea	<i>congro</i> = țipar de mare
<i>goraz</i> = plătică	<i>robalo</i> = nisetru
<i>salmão</i> = somn	<i>atum</i> = ton
<i>salmonete</i> = roșioară	<i>lagostim</i> = raci
<i>bacalhau</i> = morun	<i>ostra</i> = stridie
<i>sável</i> = chepă	<i>mexilhão</i> = midie
<i>sarda, arenque</i> = scrumbie	<i>lagosta</i> = langustă
	<i>marisco</i> = scoică

Correspondência = Corespondență

<i>papel</i> = hârtie	<i>lacre</i> = ceară roșie
<i>carta</i> = scrisoare	<i>régua</i> = riglă, linie
<i>tinteiro</i> = călimară	<i>sobrescrito</i> = plic
<i>sêlo</i> = marcă	<i>data</i> = dată
<i>cera</i> = ceară	<i>franquear</i> = a timbra
<i>carimbo</i> = ștampilă	<i>carteiro</i> = factor

A família = Familia

<i>pai</i> = tată	<i>avô</i> = bunic
<i>mãe</i> = mamă	<i>avó</i> = bunică
<i>irmão</i> = frate	<i>marido</i> = bărbat
<i>irmã</i> = soră	<i>mulher</i> = soție
<i>filho</i> = fiu	<i>genro</i> = ginere
<i>filha</i> = fi(i)că	<i>nora</i> = noră
<i>tio</i> = unchi	<i>sogro</i> = socru
<i>tia</i> = mătușă	<i>sogra</i> = soacră
<i>sobrinho</i> = nepot	<i>viúvo</i> = văduv
<i>sobrinha</i> = nepoată	<i>viúva</i> = văduvă

<i>primo</i> = văr	<i>casamento, boda</i> = nuntă
<i>prima</i> = vară	<i>baptismo</i> = botez
<i>noivo</i> = logodnic	<i>casado</i> = căsătorit
<i>noiva</i> = logodnică	<i>solteiro</i> = celibatar,
<i>padrinho</i> = naș	burlac
<i>madrinha</i> = nașă	<i>herdeiro</i> = moștenitor
<i>familia numerosa</i> = casă	<i>orfão</i> = orfan
de copii, familie nu-	<i>nome</i> = nume
meroasă	<i>apelido</i> = poreclă

O tempo = Timpul, vremea

<i>estação</i> = anotimp	<i>março</i> = martie
<i>mês</i> = lună	<i>abril</i> = aprilie
<i>dia</i> = zi	<i>maio</i> = mai
<i>ano</i> = an	<i>junho</i> = iunie
<i>semana</i> = săptămână	<i>julho</i> = iulie
<i>primavera</i> = primăvară	<i>agosto</i> = august
<i>verão</i> = vară	<i>setembro</i> = septembrie
<i>outono</i> = toamnă	<i>outubro</i> = octombrie
<i>inverno</i> = iarnă	<i>novembro</i> = noiembrie
<i>domingo</i> = duminică	<i>dezembro</i> = decembrie
<i>segunda-feira</i> = luni	<i>relógio (de pulso, de al-</i>
<i>terça-feira</i> = marți	<i>gibeira)</i> = ceas
<i>quarta-feira</i> = miercuri	<i>relógio (de igreja, etc.)</i>
<i>quinta-feira</i> = joi	= orologiu
<i>sexta-feira</i> = vineri	<i>relógio (de parede, de</i>
<i>sábado</i> = sâmbătă	<i>mesa)</i> = pendulă
<i>janeiro</i> = ianuarie	<i>cinco e um quarto</i> = cinci
<i>fevereiro</i> = februarie	și un sfert

<i>meia hora</i> = jumătate de oră	<i>depois de amanhã</i> = poi mâine
<i>quarto de hora</i> = sfert de oră	<i>todos os dias</i> = în toate zilele, zilnic
<i>meio-dia</i> = amiazi	<i>o pôr do sol</i> = apusul soarelui
<i>meia-noite</i> = miezul nopții	<i>século</i> = secol, veac
<i>manhã</i> = dimineată	<i>no ano passado</i> = anul trecut
<i>noite</i> = noapte	<i>no ano que vem</i> = la anul
<i>amanhã</i> = mâine	<i>o ano que vem</i> = anul viitor
<i>tarde</i> = seară	<i>neve</i> = nea, zăpadă
<i>madrugada</i> = zorii zilei	<i>chuva</i> = ploae
<i>de manhã</i> = dis de dimineată	<i>calor</i> = căldură
<i>de noite</i> = noaptea	<i>frio</i> = frig
<i>de madrugada</i> = când se crapă de ziuă	<i>é cedo</i> = e devreme
<i>hoje</i> = astăzi, azi	<i>é muito tarde</i> = e foarte târziu
<i>ontem</i> = ieri	<i>está bom tempo</i> = vremea este bună (frumoasă)
<i>anteontem</i> = alaltăieri	

Pesos e medidas = Greutăți și măsuri

<i>libra</i> = livră	<i>metro</i> = metru
<i>quintal</i> = cântar	<i>légua</i> = leghe
<i>onça</i> = uncie	<i>medir</i> = a măsura
<i>quilo</i> = kil(ogram)	<i>pesar</i> = a cântări
<i>palmô</i> = palmă	<i>quilômetro</i> = kilometru

Atitudes = Atitudini

<i>sentado</i> = așezat	<i>ajoelhado</i> = ingenun-
<i>em pé</i> = în picioare	chiat
<i>deitado</i> = culcat	<i>corcovado</i> = cocoșat
<i>adormecido</i> = adormit	<i>agachado</i> = pe vine
<i>encostado</i> = răzimat	

Corpo humano = Corpul omului

<i>cabelo</i> = păr	<i>dente</i> = dinte
<i>bôca</i> = gură	<i>estômago</i> = stomac
<i>naris</i> = nas	<i>figado</i> = ficat
<i>bigode</i> = mustață	<i>osso</i> = os
<i>barba</i> = barbă	<i>intestinos</i> = intestine
<i>braço</i> = braț	<i>lábio</i> = buză
<i>testa</i> = frunte	<i>mão</i> = mână
<i>cabeça</i> = cap	<i>ôlho</i> = ochi
<i>pestana</i> = geană	<i>orelha</i> = ureche
<i>carne</i> = carne	<i>pé, perna</i> = picior
<i>sobrancelha</i> = sprân-	<i>peito</i> = piept
ceană	<i>pulmão</i> = plămân
<i>coração</i> = inimă	<i>rins</i> = șale
<i>cérebro</i> = creier	<i>sangue</i> = sânge
<i>pescoço</i> = gât	<i>ventre</i> = pântec(e)
<i>tronco</i> = trunchi	<i>veia</i> = vână
<i>dedo</i> = deget	<i>unha</i> = unghie

Doenças, etc. = Boale, etc.

<i>médico</i> = medic, doctor	<i>queimadura</i> = arsură
-------------------------------	----------------------------

<i>medicamento</i> = medica-	<i>constipado</i> = răcit
ment, leac	<i>tosse</i> = tuse
<i>são, saudável</i> = sănătos	<i>vômito</i> = vărsătură
<i>cura</i> = vindecare	<i>cólica</i> = colică
<i>dor</i> = durere	<i>veneno</i> = venin, otravă
<i>loucura</i> = nebunie	<i>cego</i> = orb
<i>louco</i> = nebun	<i>coxo</i> = schiop
<i>ferido</i> = rănit	<i>paralítico</i> = paralytic
<i>ferida</i> = rană	<i>cirurgião</i> = chirurg
<i>morte</i> = moarte	<i>febre, febres</i> = febră, fri-
<i>morto</i> = mort	guri
<i>cadáver</i> = cadavru	<i>leproso</i> = lepros
<i>pneumonia</i> = pneumonie	<i>lepra</i> = lepră

Animais = Animale

<i>boi</i> = bou	<i>gazela</i> = gazelă
<i>touro</i> = taur	<i>elefante</i> = elefant
<i>vaca</i> = vacă	<i>leão</i> = leu
<i>cavalo</i> = cal	<i>tigre</i> = tigru
<i>gua</i> = iapă	<i>girafa</i> = girafă
<i>cabra</i> = capră	<i>leopardo</i> = leopard
<i>camelo</i> = cămilă	<i>pantera</i> = panteră
<i>cegonha</i> = barză	<i>perdiz</i> = potârniche
<i>coelho</i> = iepure de casă	<i>pato</i> = rațoi
<i>cordeiro</i> = miel	<i>andorinha</i> = rândunică
<i>víbora</i> = viperă, nă-	<i>pombo</i> = porumbiel
pârcă	<i>urso</i> = urs
<i>galo</i> = cocoș	<i>porco</i> = porc
<i>galinha</i> = găină	<i>ouriço</i> = arici
<i>gato</i> = cotoi, pisică	<i>cuco</i> = cuc

<i>lôbo</i> = lup	<i>caça</i> = vânat
<i>macaco</i> = maimuță	<i>carneiro</i> = berbec
<i>macho</i> = catâr	<i>vitelo</i> = vițel
<i>ovelha</i> = oaie	<i>lebre</i> = iepure
<i>passaro</i> = pasăre	<i>javalí</i> = mistreț
<i>cão</i> = câine	<i>ganso</i> = gâscă
<i>cadela</i> = cățea	<i>tordo</i> = sturz
<i>rato</i> = șoarece	<i>perua</i> = curcă
<i>burro</i> = măgar	<i>peru</i> = curcan
<i>chacal</i> = șacal	<i>cervo</i> = corb
<i>raposa</i> = vulpe	<i>cisne</i> = lebădă

Títulos e funções = Titluri și funcțiuni

<i>imperador</i> = împărat	<i>embaixador</i> = ambasador
<i>rei</i> = rege	<i>ministro plenipotenciário</i> = ministru plenipotențiar
<i>vice-rei</i> = vice-rege	<i>califa</i> = calif
<i>soberano</i> = suveran	<i>cônsul</i> = consul
<i>príncipe reinante</i> = vodă, domn	<i>vice-cônsul</i> = vice-consul
<i>príncipe</i> = principe, prinț	<i>governador</i> = guvernator
<i>nobre</i> = nobil	<i>almotacé</i> = verificador de greutate și măsuri
<i>ministro</i> = ministru	
<i>secretário</i> = secretar	

Antropónimos = Nume proprii

<i>Alexandre</i> = Alexandru	<i>César</i> = Cezar
<i>Basilio</i> = Vasile	<i>Constantino</i> = Constantin
<i>Carlos</i> = Carol	

<i>Demétrio</i> = Dumitru	<i>Maria</i> = Maria
<i>Helena</i> = Elena	<i>Miguel</i> = Mihai
<i>Joana</i> = Ioana	<i>Nicolau</i> = Nicolae
<i>João</i> = Ion, Ioan	<i>Paulo</i> = Paul, Pavel
<i>Jorge</i> = Gheorghe	<i>Pedro</i> = Petru, Petre
<i>José</i> = Iosif	<i>Tomás</i> = Toma
<i>Lucas</i> = Luca	<i>Vitor</i> = Victor

Principais festas = Sărbători principale

<i>ano novo</i> = Anul nou	<i>páscoa</i> = Paști
<i>carnaval</i> = carnaval	<i>pentecostes</i> = Rusalii
<i>terça-feira gorda</i> = lă- sata secului	<i>todos-os-santos</i> = Toți sfintii
<i>epifânia</i> = Bobotează	<i>natal</i> = Crăciun

Moedas = Monede

<i>leão</i> (unidade monetária romena, que se divide em cem <i>bani</i>) = leu (pl. lei)	<i>escudo</i> = scud
<i>rublo</i> = rublă	<i>lira</i> = liră
<i>dólar</i> = dolar	<i>libra</i> = livră
<i>marco</i> = marcă	<i>franco</i> = franc
	<i>peseta</i> = pesetă
	<i>florim</i> = florin
	<i>rupia</i> = rupie

Adjectivos = Adjective

<i>aberto</i> = deschis	<i>avarento</i> = avar
<i>alegre</i> = vesel	<i>bom</i> = bun
<i>amigo</i> = amic, prieten	<i>bonito</i> = frumos

<i>cego</i> = orb	<i>guloso</i> = mîncăcios
<i>cheio</i> = plin	<i>hâbil</i> = abil, dibaci
<i>comprido</i> = lung	<i>honesto</i> = onest, cinstit
<i>contente</i> = mulțumit	<i>ignorante</i> = ignorant
<i>corajoso</i> = curajos	<i>imortal</i> = nemuritor
<i>coxo</i> = șchiop	<i>imprudente</i> = imprudent
<i>cruel</i> = crud	<i>indigno</i> = nedemn
<i>culpado</i> = vinovat	<i>infeliz</i> = nenorocit
<i>culto</i> = cult, învățat	<i>ingrato</i> = ingrât
<i>curioso</i> = curios	<i>inimigo</i> = inamic
<i>curto</i> = scurt	<i>inocente</i> = inocent, nevinovat
<i>delicado</i> = politicos	<i>inteligente</i> = inteligent
<i>descontente</i> = nemulțumit	<i>inutil</i> = inutil
<i>déspota</i> = despot	<i>largo</i> = larg
<i>diário</i> = jurnal	<i>limpo</i> = curat
<i>digno</i> = demn	<i>literário</i> = literar
<i>doente</i> = bolnav	<i>mau</i> = rău
<i>espêso</i> = des	<i>modesto</i> = modest
<i>estreito</i> = strâmt	<i>molhado</i> = muiaț, udat
<i>estropeado</i> = schilodit	<i>morto</i> = mort
<i>estúpido</i> = prost	<i>mudo</i> = mut
<i>fechado</i> = închis	<i>novo</i> = tânăr
<i>feliz</i> = fericit	<i>obediente</i> = ascultător
<i>fiel</i> = fidel, credincios	<i>ocupado</i> = ocupat
<i>forte</i> = tare, puternic	<i>pequeno</i> = mic
<i>fraco</i> = slab	<i>pobre</i> = sărac
<i>gelado</i> = înghețat	<i>preguiçoso</i> = leneș
<i>generoso</i> = generos	<i>prudente</i> = prudent
<i>glacial</i> = geros	<i>quente</i> = cald
<i>grande</i> = mare	<i>rico</i> = bogat

<i>sábio</i> = savant, erudit	<i>teimoso</i> = încăpăţinat
<i>sêco</i> = uscat	<i>tranquilo</i> = liniştit
<i>sincero</i> = sincer	<i>útil</i> = util, folositor
<i>sujo</i> = murdar	<i>velho</i> = bătrân
<i>surdo</i> = surd	<i>vergonhoso</i> = ruşinos
<i>surpreendido</i> = surprins	<i>zangado</i> = supărat

Verbos = Verbe

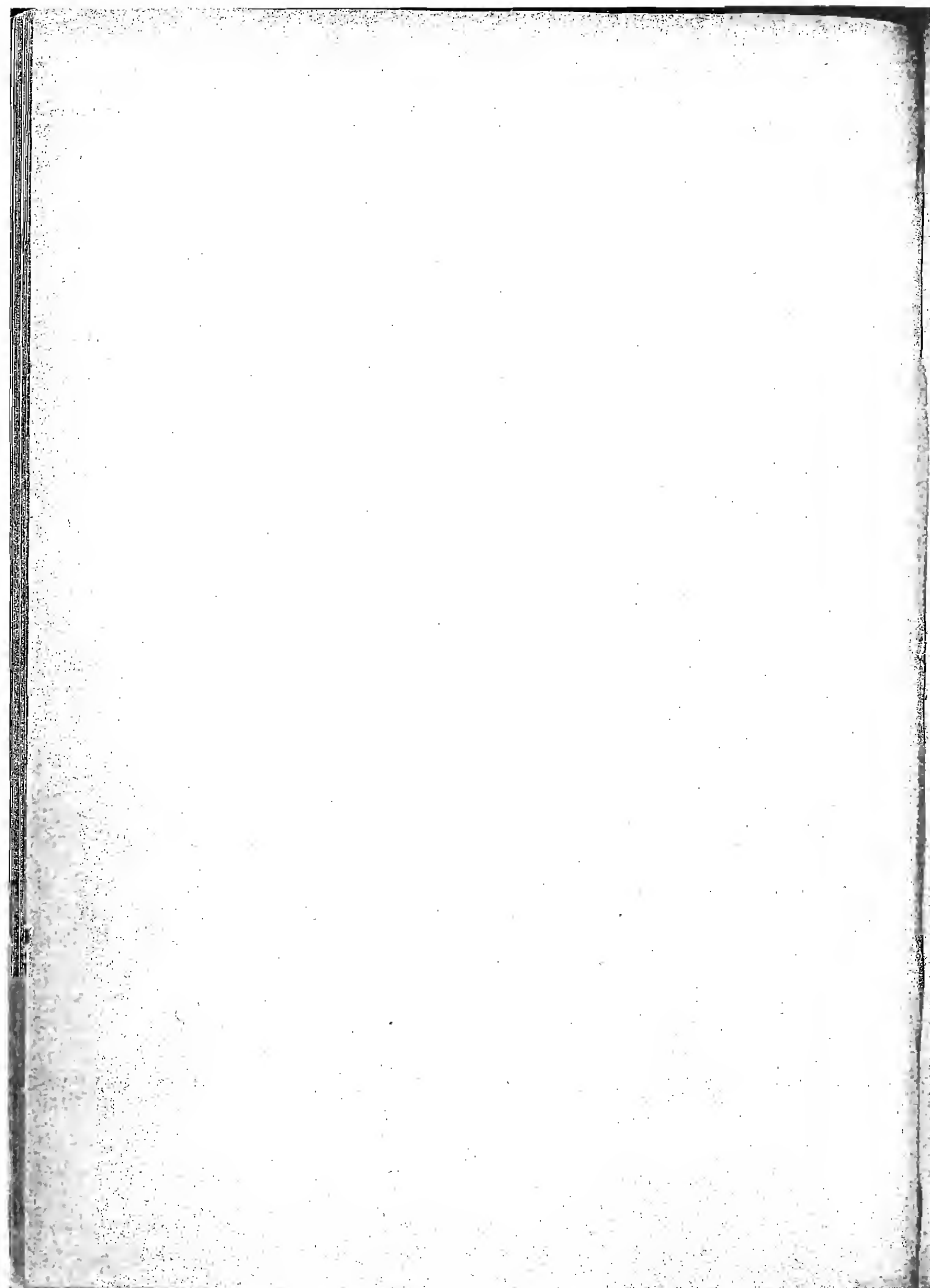
<i>abrir</i> = a deschide	<i>conduzir</i> = a duce
<i>acabar</i> = a sfârşi	<i>confessar</i> = a mărturisi
<i>acender</i> = a aprinde	<i>conhecer</i> = a cunoaşte
<i>agradecer</i> = a mulţumi	<i>conseguir, ter êxito</i> = a reuşi
<i>almoçar</i> = a dejuna, a prânzi	<i>conservar</i> = a conserva
<i>amar</i> = a iubi	<i>convidar</i> = a invita
<i>apagar</i> = a stinge	<i>correr</i> = a alerga
<i>aplaudir</i> = a aplauda	<i>cortar</i> = a tăia
<i>aprender</i> = a învăţa	<i>crer</i> = a crede
<i>aquecer</i> = a încălzi	<i>curar</i> = a vindeca
<i>arder</i> = a arde	<i>dar</i> = a da
<i>bater</i> = a lovi	<i>descer</i> = a coborî
<i>beber</i> = a bea	<i>despachar-se</i> = a se grăbi
<i>cair</i> = a cădea	<i>dirigir-se</i> = a se îndrepta
<i>cantar</i> = a cânta	<i>discutir</i> = a discuta
<i>chamar</i> = a chema	<i>distinguir, separar</i> = a deosebi
<i>chegar</i> = a sosi	<i>divertir</i> = a petrece
<i>chorar</i> = a plânge	<i>dizer</i> = a spune
<i>começar</i> = a începe	<i>dormir</i> = a dormi
<i>comer</i> = a mânca	
<i>comprar</i> = a cumpăra	

<i>embranquecer</i> = a albi	<i>lançar</i> = a arunca
<i>emprestar</i> = a impru- muta	<i>lavar</i> = a spăla
<i>encher</i> = a umplea	<i>ligar</i> = a lipi
<i>encontrar</i> = a găsi	<i>lutar</i> = a se lupta
<i>enegrecer</i> = a înegri	<i>matar</i> = a ucide
<i>enxugar</i> = a încerca	<i>molhar</i> = a muia
<i>escolher</i> = a alege	<i>mudar</i> = a schimba
<i>esconder</i> = a ascunde	<i>odiar</i> = a urî
<i>escovar</i> = a peria	<i>olhar</i> = a privi
<i>escrever</i> = a scrie	<i>ouvir</i> = a auzi
<i>escutar</i> = a asculta	<i>pagar</i> = a plăti
<i>esperar</i> = a aştepta	<i>passar</i> = a trece
<i>esperar (com esperança)</i> = a spera	<i>pedir, rogar</i> = a ruga
<i>esquecer</i> = a uita	<i>pedir emprestado</i> = a lua cu împrumut
<i>estar, manter-se</i> = a sta	<i>pensar</i> = a gândi
<i>estragar</i> = a strica	<i>pintar</i> = a vopsi
<i>falar</i> = a vorbi	<i>poder</i> = a putea
<i>faltar</i> = a lipsi	<i>procurar</i> = a căuta
<i>fazer</i> = a face	<i>prosseguir</i> = a urma
<i>ferir</i> = a răni	<i>punir</i> = a pedepsi
<i>ficar</i> = a rămânea	<i>quebrar</i> = a strica
<i>florir</i> = a înflori	<i>ralhar</i> = a injura
<i>formar</i> = a forma	<i>rasgar, romper</i> = a rupe
<i>fugir</i> = a fugi	<i>receber</i> = a primi
<i>gostar</i> = a plăcea	<i>reclamar</i> = a reclama
<i>ir, partir</i> = a pleca	<i>responder</i> = a răspunde
<i>ir-se embora</i> = a se duce	<i>ressoar</i> = a răsuna
<i>jantar</i> = a dina, a cina	<i>reverdecer</i> = a înverzi
<i>jogar</i> = a juca	<i>rir</i> = a râde
	<i>roubar</i> = a fura

<i>sonhar</i> = a visa	<i>tomar</i> = a lua
<i>subir</i> = a urca	<i>trair</i> = a trăda
<i>suicidar-se</i> = a se sinu- cide	<i>trazer</i> = a aduce
<i>tapar</i> = a găuri	<i>varrer</i> = a mătura
<i>temer</i> = a se teme	<i>vender</i> = a vinde
<i>terminar</i> = a termina	<i>ver</i> = a vedea
<i>tirar</i> = a scoate	<i>vestir-se</i> = a se îmbrăca
	<i>vir</i> = a veni

3.ª PARTE

Modelos de conversação

O encontro

Întâlnirea

Bom dia (de manhã)!	<i>Bună dimineața!</i>
Bom dia!	<i>Bună ziua!</i>
Boa tarde!	<i>Bună seara!</i>
Boa noite!	<i>Noapte bună!</i>
Senhor!	<i>Domnule!</i>
Senhora!	<i>Doamnă!</i>
Como está?	<i>Ce mai faci (faceți)?</i>
Bem, obrigado.	<i>Mulțumesc, bine.</i>
Muito bem, obrigado.	<i>Foarte bine, mulțumesc.</i>
Não estou muito bem.	<i>Nu prea bine.</i>
Estou melhor.	<i>(Sunt) mai bine.</i>
Tenho muito prazer em vê-lo.	<i>Sunt mulțumit că vă văd.</i>
Seja bemvindo.	<i>Bine-ai (ați) venit.</i>
Como está a sua mãe?	<i>Ce face mama D-tră?</i>
Penso partir para o campo.	<i>Am de gând să plec la țară.</i>
Quando parte?	<i>Când pleci (plecați)?</i>
A que hora?	<i>La ce oră?</i>
Às sete e meia.	<i>La șapte și jumătate.</i>
À uma e um quarto.	<i>La unu și un sfert.</i>
Vai de combóio?	<i>Pleci (plecați) cu trenul?</i>
Não, de barco.	<i>Nu, cu, vaporul.</i>
Até a vista.	<i>La revedere.</i>
Boa viagem!	<i>Drum bun!</i>

Estou contentíssimo por encontrá-lo. *Sunt fericit că vă întâlnesc.*
Agradeço-lhe infinitamente. *Mulțumesc foarte mult.*

Caminho de ferro

Drumul de fier

Onde é a estação?	<i>Unde este gară?</i>
Onde devo comprar o bilhete?	<i>Unde trebuie să iau biletul?</i>
Quero um bilhete de ida e volta.	<i>Doresc un bilet dus și întors.</i>
Queira dizer-me onde se entregam os bilhetes.	<i>Vă rog a-mi spune unde se dau biletele.</i>
Dê-me um bilhete de 1. ^a , 2. ^a , 3. ^a classe.	<i>Dă-mi un bilet de clasă întâia, doua, treia.</i>
Onde se registam as bagagens?	<i>Unde este casa de bagaje?</i>
Onde fica a sala de espera?	<i>Unde este sala de așteptare?</i>
À esquerda.	<i>La stânga.</i>
À direita.	<i>La dreapta.</i>
Em frente.	<i>În față.</i>
O comboio pára.	<i>Trenul se oprește.</i>
Porquê?	<i>Pentru ce?</i>
Há um apeadeiro.	<i>Este o haltă.</i>
Quanto tempo pára o comboio?	<i>Cât timp stă trenul?</i>
Qual é o nome do apeadeiro?	<i>Cum se cheamă haltă?</i>

Chegamos.

Desça.

Suba.

Mudamos de comboio.

Sosim.

Dați -vă jos (coboriți).

Urcați (suiți).

Schimbăm trenul.

A bordo

La bord

A que horas parte o barco?

Às cinco e meia.

Qual é o preço da travessia?

Dê-me duas primeiras e uma segunda.

Daqui a quanto tempo chegamos?

Daqui a três horas e um quarto.

O guarda-fiscal impecionará as malas.

Abra a sua mala.

Tem alguma coisa a declarar?

Não (sim), senhor.

Há balanço.

Desço ao camarote.

Chegámos.

Queria visitar a cidade e o porto.

La ce ora pleacă vaporul?

La cinci și jumătate.

Care este prețul călătoriei?

Dă-mi două (bilete) de clasa întâia și unul de a doua.

Peste cât timp vom sosi?

Peste trei ore și un sfert.

Vameșul va inspecta (controla) bagajele.

Deschideți valiza.

Aveți ceva de declarat?

Nu (da), domnule.

Vaporul balansează (se clatină).

Mă duc la cabina mea.

(Noi) am sosit.

Aș dori să vizitez orașul și portul.

Não temos tempo.	<i>N'avem timp.</i>
Queria tomar o comboio para...	<i>Aş dori să iau trenul pentru...</i>

A chegada

Sosirea

Conduza-me ao hotel X.	<i>Condu-mă la hotelul X.</i>
Cocheiro, eis o que lhe devo.	<i>Birjar, iată banii cursei.</i>
Quanto leva por um quarto?	<i>Cât costă o cameră?</i>
Por um quarto de duas camas?	<i>Pentru o cameră cu două paturi?</i>
Queria vêr este «appartement».	<i>Aş dori să văd acest apartament.</i>
Há duas poltronas, seis cadeiras, um tapete e um espelho.	<i>Sunt două fotolii, şase scaune, un covor şi o oglindă.</i>
Não podem encontrar melhor.	<i>Nu puteţi găsi mai bun.</i>
Alugo o quarto por quinze dias.	<i>Inchiriez camera pentru cincisprezece zile.</i>
Queira mandar subir as bagagens.	<i>Rog să mi se urce bagajele.</i>
O criado já vem.	<i>Servitorul vine imediat.</i>
Podem tomar as refeições no quarto.	<i>Puteţi lua (să luaţi) masa în camera D-tră.</i>
Tenho sede.	<i>Mi-e sete.</i>
Querem?	<i>Doriţi?</i>
Aqui está leite e café.	<i>Iată lapte şi cafea.</i>
Têm chocolate?	<i>Aveţi ciocolată?</i>

Prefiro chá.	<i>Prefer ceai.</i>
Gosta do café?	<i>Vă place cafeaua?</i>
Dê-me um pãozinho.	<i>Dă-mi o franzelă.</i>
Dê-me pão.	<i>Dă-mi pâine.</i>
Pôs açúcar?	<i>Ai pus zahăr?</i>
O seu chá está bastante forte?	<i>Ceaiul D-tră este destul de tare?</i>
Está muito doce.	<i>Este prea dulce.</i>
Tome leite e manteiga.	<i>Luați lapte și unt.</i>
Eis ovos frescos.	<i>Iată ouă proaspete.</i>
Quantas ostras querem?	<i>Câte stridii doriți?</i>
Uma dúzia.	<i>O duzină.</i>

Ordens a dar

Ordine de dat

Rapaz, engraxa-me os sapatos.	<i>Băiete, fă-mi ghetele.</i>
Acorde-me às sete horas	<i>Scoală-mă la ora șapte.</i>
Há-de escovar-me a roupa.	<i>Perie-mi hainele</i>
Mande vir um trem.	<i>Cheamă o trăsură.</i>
Tem cartas para mim?	<i>Am vreo scrisoare?</i>
Dê-mas.	<i>Dă-mi-le.</i>
Estarei ausente duas horas.	<i>Voi lipsi două ore.</i>
Encontrou os meus sapatos?	<i>Mi-ai găsit pantofii?</i>
Que o almôço esteja pronto às onze.	<i>Prânzul să fie gata la unsprezece.</i>
Saio.	<i>Plec.</i>

O passeio

Plimbarea

Queria ir à Bôlsa.	<i>Aş dori să mă duc la Bursă.</i>
Qual é o caminho?	<i>Care este drumul?</i>
Esta rua vai ter ao mercado?	<i>Această stradă duce la piaţă?</i>
Vá até o fim desta rua.	<i>Mergeţi până la capătul acestei străzi.</i>
Volte à esquerda e continue à direita.	<i>Faceţi la stânga şi continuaţi drept înainte.</i>
Tome a primeira rua à esquerda e a segunda à direita.	<i>Luaţi prima stradă la stânga şi a doua la dreapta.</i>
É longe do banco?	<i>Este departe de bancă?</i>
Ainda vinte e cinco minutos.	<i>Încă douăzeci şi cinci de minute.</i>
Sempre a direito.	<i>Drept înainte.</i>
Perdi-me.	<i>M'am pierdut.</i>
Estão a bater.	<i>Sună (bat la uşă).</i>
Abra a porta.	<i>Deschide poarta.</i>
O senhor Fulano está em casa?	<i>Domnul Cutare este acasă?</i>
A senhora Fulana está em casa?	<i>Doamna Cutare este acasă?</i>
Faz favor de entrar.	<i>Intraţi, vă rog.</i>
Estou encantado por vê-lo.	<i>Sunt încântat că vă văd.</i>
Diga que sai.	<i>Spune că am plecat.</i>
Voltarei às nove horas.	<i>Voi reveni la nouă.</i>
Sente-se.	<i>Luaţi (ia) loc.</i>

Quere um charuto?	<i>Doriți o țigară?</i>
Obrigado, não fumo.	<i>Mulțumesc, nu fumez.</i>
Fique então para jantar.	<i>Rămâneți atunci la cină.</i>
Muito, obrigado, tenho um encontro.	<i>Mulțumesc, am o întâlnire.</i>
Vai-se embora?	<i>Plecați?</i>
Como acha a cidade?	<i>Cum găsești orașul?</i>
Aceito o seu convite.	<i>Primesc invitația D-tră.</i>

Almôço

Prânzul (dejunul)

Almoçou?	<i>Ai (ați) prânzit (dejunat)?</i>
Jantou?	<i>Ai (ați) cinat?</i>
Não, ainda não.	<i>Nu încă.</i>
O jantar está na mesa.	<i>Cina este gata.</i>
Passemos para a sala de jantar.	<i>Să mergem în sufragerie.</i>
Tome chá ou café.	<i>Luați ceai sau cafea.</i>
A carne está muito assada?	<i>Carnea este prea friptă?</i>
Não, está bem assada.	<i>Nu, este bine friptă.</i>
Não está bem assada.	<i>Nu este destul de friptă.</i>
Gosta dela bem assada, mas não demasiado.	<i>Îmi place bine friptă, dar nu prea mult.</i>
Quere couves?	<i>Doriți varză?</i>
Como as acha?	<i>Cum o găsiți (vă place)?</i>
Quanto devo?	<i>Cât datorez?</i>
Dê-me vinho tinto.	<i>Dă-mi vin roșu.</i>
Eu pago tudo.	<i>Plătesc eu tot.</i>

Dê-me uma gota de conhaque.	<i>Dă-mi puțin coniac.</i>
Não toma mais nada?	<i>Nu mai luați nimic?</i>
Não, já chega.	<i>Nu, este destul (ajunge).</i>
Coma algumas cerejas e alguns morangos.	<i>Luați câteva cireșe și câteva fragi.</i>
Beba um cálice de Pôrto.	<i>Luați un pahar de Porto.</i>
Não quero mais cerveja.	<i>Nu mai vreau bere.</i>
Muito pouco.	<i>Foarte puțin.</i>
Tem um magnífico serviço de porcelana.	<i>Ai (aveți) un splendid servici de porțelan.</i>
Tire açúcar.	<i>Luați zahăr.</i>
Eis as pinças.	<i>Iată cleștele.</i>
Deseja bolos?	<i>Doriți prăjituri?</i>
Quere ainda uma caneca de cerveja?	<i>Doriți și un țap de bere?</i>
Quere cear?	<i>Doriți să supați (luați supăul)?</i>
Aceito.	<i>Primesc.</i>
Esperá-lo-emos.	<i>Vă vom aștepta.</i>
A que hora?	<i>La ce oră?</i>
A meia-noite.	<i>La miezul nopții.</i>
Está entendido.	<i>Am înțeles (De acord).</i>
Bebe vinho?	<i>Beți vin?</i>
Vinho branco ou tinto?	<i>Vin alb sau roșu?</i>
Prefiro cerveja.	<i>Prefer bere.</i>
A sua saúde!	<i>În sănătatea D-tră!</i>
Onde está o criado?	<i>Unde este chelnerul?</i>
Que é da ementa?	<i>Unde este lista?</i>
Que deseja?	<i>Ce doriți?</i>
Queria legumes.	<i>Doresc (aș dori) legume.</i>

Dê-me couves-flores.	<i>Dă-mi conopidă.</i>
Tem carne de vaca?	<i>Ai (aveți) carne de vacă?</i>
Que bebe?	<i>Ce beți?</i>
Bebo vinho.	<i>Beau vin.</i>
Não gosto de cerveja.	<i>Nu-mi place berea.</i>
Dê-me um ovo quente.	<i>Dă-mi un ou cu zeamă.</i>

As compras

Cumpărăturile

Preciso de um chapéu.	<i>Îmi trebuie o pălărie.</i>
Vou ao chapeleiro.	<i>Mă duc la pălărier.</i>
Que género de chapéu?	<i>Ce fel de pălărie?</i>
Qual é o preço?	<i>Care este prețul?</i>
Quanto custa?	<i>Cât costă?</i>
Temos várias qualidades.	<i>Avem mai multe calități.</i>
Vou experimentar este.	<i>Voi încerca pe aceasta.</i>
Não me serve.	<i>Nu-mi șade bine.</i>
Aquêle é melhor.	<i>Cealaltă este mai bună.</i>
Por quanto o vende?	<i>Cu cât o vindeți?</i>
Queria um boné de viagem.	<i>Dă-mi o șapcă de voiaj.</i>
Preciso também de sapatos.	<i>Îmi trebuie de asemenea și ghete.</i>
De que número?	<i>Ce număr?</i>
Dê-me um saca-rolhas.	<i>Dă-mi un tirbușon.</i>
Dê-me outro par.	<i>Dă-mi altă pereche.</i>
Têm calçadeiras?	<i>Aveți limbi de pantofi?</i>
Preciso de um fato para esta semana.	<i>Îmi trebuie un costum pentru săptămâna aceasta.</i>

Tome-me a medida para um colete.	<i>Ia-mi măsura pentru o vestă.</i>
Tem amostras?	<i>Ai ceva mostre?</i>
Qual é o preço das calças?	<i>Care este prețul pantalonului?</i>
A sobrecasaca é muito cara.	<i>Redingota este foarte scumpă.</i>
O fato é muito leve.	<i>Costumul este prea ușor.</i>
Prová-lo-emos depois de amanhã.	<i>Îl vom proba poimăine.</i>
Vou agora ao barbeiro.	<i>Mă duc acum la bărbier.</i>
Corte-me o cabelo.	<i>Tunde-mă.</i>
Não quero pomada.	<i>Nu vreau pomadă.</i>
Quere que lhe passe o chapéu a ferro?	<i>Voiți să vă calc pălăria?</i>
Fiz ontem a barba.	<i>M'am ras ieri.</i>
Faz-me a barba na semana que vem.	<i>Mă vei rade săptămâna viitoare.</i>
Creio que me cortou.	<i>Mi se pare că m'ai tăiat.</i>
Tenha cuidado em não me cortar.	<i>Bagă de seamă să nu mă tai.</i>
Arranje outra navalha.	<i>Ia alt brici.</i>
O sabão é bom?	<i>Săpunul este bun?</i>
Quanto?	<i>Cât?</i>

**Papelaria, teatro,
etc.**

**Papelărie, teatru,
etc.**

Não tenho nada para ler.	<i>N'am nimic de citit.</i>
Vou à livraria.	<i>Mă duc la librărie.</i>
Que livros tem?	<i>Ce cărți ai?</i>

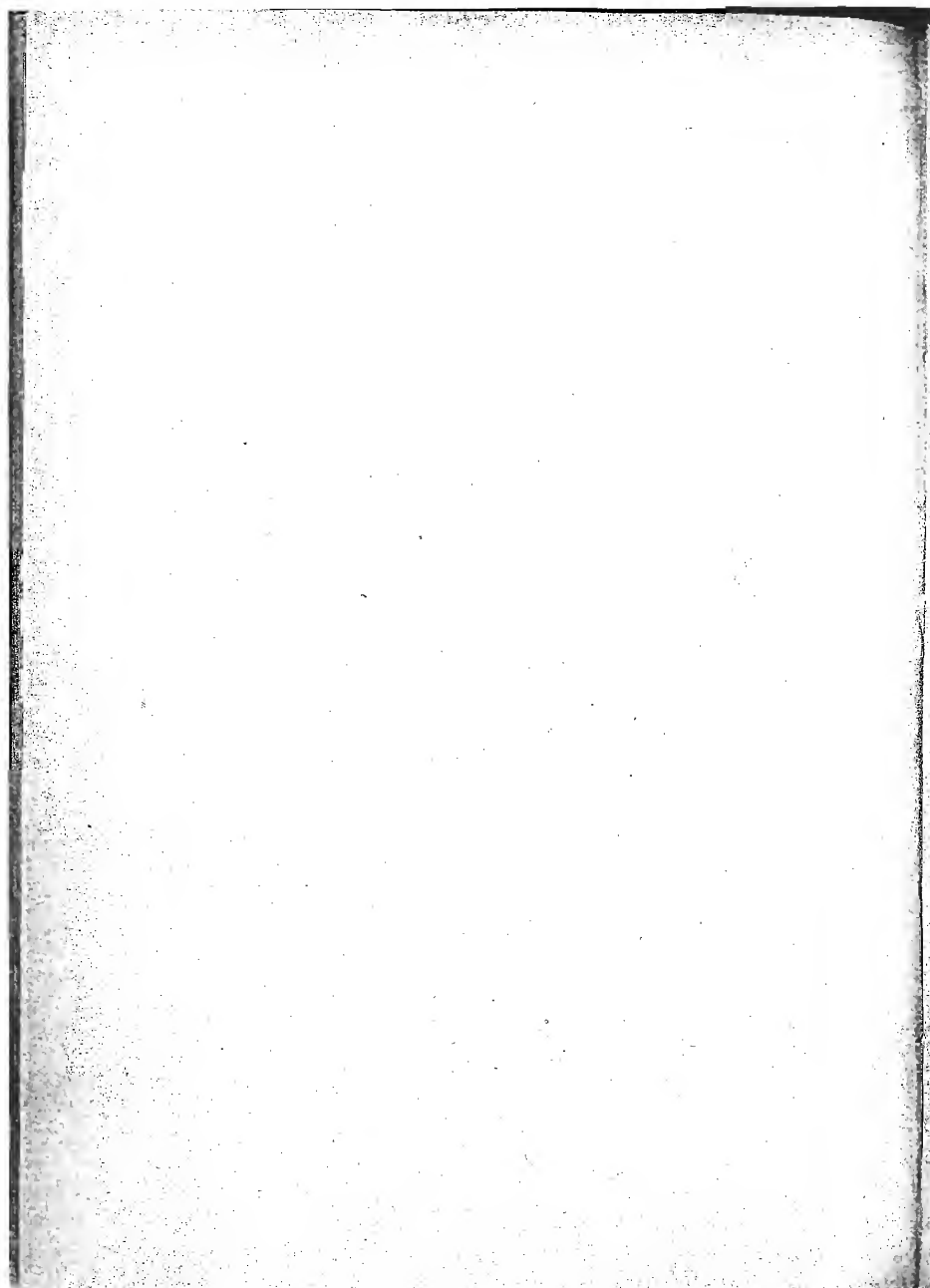

Queria livros romenos.	<i>Aş vrea nişte cărţi ro- mâneşti.</i>
Tem as poesias de Emi- nescu?	<i>Ai poeziile lui Emi- nescu?</i>
Tem papel de carta?	<i>Ai hârtie de scrisori?</i>
Desejo comprar três ca- dernos de papel de carta.	<i>Doresc să cumpăr trei blocuri cu hârtie de scrisori.</i>
Empreste-me uma fôlha de papel.	<i>Imprumută-mi o foaie de hârtie.</i>
Dê-me meia dúzia de sobrescritos.	<i>Dă-mi o jumătate de du- zină de plicuri.</i>
Tome uma dúzia.	<i>Luaţi o duzină.</i>
Que aparos tem?	<i>Ce peniţe ai?</i>
Preciso também de tinta.	<i>Îmi trebuie şi cerneală.</i>
Junte alguns lápis.	<i>Adaugă câteva creioane.</i>
Fui ao relojoeiro.	<i>Am fost la ceasornicar.</i>
Comprei um relógio.	<i>Am cumpărat un ceas.</i>
Atrasa-se uma hora por dia.	<i>Intârzie o oră pe zi.</i>
Adianta-se meia hora.	<i>Inaintează o jumătate de oră.</i>
Este é garantido.	<i>Acest ceas este garantat.</i>
A corda partiu-se.	<i>Arcul este stricat.</i>
Os ponteiros não pres- tam (para nada).	<i>Acele nu sunt bune (de nimic).</i>
Irei amanhã ao cuti- leiro.	<i>Mă voi duce mâine la cuţitar.</i>
Qual é o preço da te- soura?	<i>Care este preţul foar- fecelor?</i>

Tem bons canivetes?	<i>Ai bricege bune?</i>
A lâmina é muito boa.	<i>Lama este foarte bună.</i>
Quanto custa um par?	<i>Cât costă perechea?</i>
Não estão afiadas.	<i>Nu sunt ascușite.</i>
Conhece uma lava- deira?	<i>Cunoașteți o spălăto- reasă?</i>
Eis uma.	<i>Iată una.</i>
Queria que as minhas camisas se lavassem.	<i>Aș dori să mi se spele cămășile.</i>
Quanto leva?	<i>Cât face?</i>
E pelos colarinhos?	<i>Și pentru gulere?</i>
Têm goma demais.	<i>Au prea multă scrobeală</i>
Vou ao teatro esta noite.	<i>Mă duc la teatru astă- seară.</i>
Qual é o melhor?	<i>Care este cel mai bun?</i>
Gosto muito de música.	<i>Îmi place mult muzica.</i>
Eu prefiro uma boa co- média.	<i>Prefer o bună comedie.</i>
Que lugar compra?	<i>Ce loc luați?</i>
Compro sempre um ca- marote.	<i>Iau întotdeauna o lojă.</i>
Há muita gente na pla- téia.	<i>Este multă lume la parter.</i>
Não há ninguém nas galerias.	<i>Nu este nimeni la ga- lerie.</i>
Que se representa?	<i>Ce se joacă?</i>
A abertura é muito boa.	<i>Uvertura este foarte bună.</i>
A orquestra também.	<i>Orchestra deasemenea.</i>
A que hora levanta o pano?	<i>La ce oră se ridică cor- tina?</i>

4.ª PARTE

**Florilégio da Literatura
Romana Moderna**

Iarna

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate'n cer grămadă,
Fulgii sbor ¹, plutesc în aer ca un roi de fluturi
albi,
Răspândind fiori de ghiață pe ai țării umeri dalbi.

Ziua ninge, noaptea ninge, dimineța ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund și palid se străvede printre nori,
Ca-un vis de tinerețe printre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împrejur, în
depărtare;
Ca fantasme albe plopilor înșirați se pierd în zare
Și pe 'ntinderea pustie, fără urme, fără fum,
Se văd satele pierdute sub clăbucii albi de fum.

Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și desmiardă oceanul de ninsoare.
Iată-o sanie ușoară care trece peste văi...
În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi.

Vasile Alecsandri (1821-1890), *Pasteluri*

¹ voam (por zboară).

Somnoroase păsărele

Somnoroase păsărele
Pe la cuiburi se adună,
Se ascund în rămurele...
Noapte bună!

Doar izvoarele suspină,
Pe când codrul negru tace;
Dorm și florile în grădină...
Dormi în pace!

Trece lebăda pe ape,
Între trestii să se culce...
Fie-ți îngerii aproape,
Somnul dulce!

Peste-a nopții feerie
Se ridică mândra lună;
Totu-i vis și armonie...
Noapte bună!

Mihail Eminescu (1850-1889), *Poezii*

Insula lui Euthenasius

...Lumea mea este o vale înconjurată din
toate părțile de stânci nepătrunse, care stau ca
un zid din spre mare, astfel încât suflet de om
nu poate ști acest rai pământesc, unde trăiesc

eu. Un singur loc de intrare este — o stâncă mișcătoare ce acopere măestru gura unei peșteri care duce până înăuntrul insulei. . . . De jur împrejur stau stâncile urieșești de granit ca niște păzitori negri, pe când valea insulei, adâncă și desigur sub oglinda mării, e acoperită de snopi de flori, de vițe sălbatice, de ierburi înalte și mirositoare, în cari coasa n'a intrat niciodată. Și deasupra păturii afânată de lume vegetală se mișcă o lume întreagă de animale. Mii de albine cutremură florile lipindu-se de gura lor, bondari îmbrăcați în catifea, fluturi albaștri umplu o regiune anumită de aer, deasupra căreia vezi tremurând lumina soarelui. Stâncile înalte fac ca orizontul meu să fie îngust. O bucată de cer am numai, dar ce bucată! Un azur întunecos, limpede, transparent și numai din când în când câte un nouel alb, ca și când s'ar fi vărsat lapte pe cer. În mijlocul văii e un lac în care curg patru izvoare care ropotesc, se sfădesc, murmură, răstoarnă pietricele toată ziua și toată noaptea. E o muzică eternă în tăcerea vărată a văii, și prin depărtare, prin iarba verde, pe costișe de prund, le vezi mișcându-se și șerpuind cu argintul lor fluid, transparent și viu. . .

Mihail Eminescu, *Cezara*

Dintre sute de catarge

Dintre sute de catarge
Care lasă malurile,
Câte oare le vor sparge
Vânturile, valurile?

Dintre păsări călătoare
Ce străbat pământurile,
Câte-o să le 'nnece¹ oare
Valurile, vânturile?

De-i² goni fie norocul
Fie idealurile,
Te urmează în tot locul
Vânturile, valurile!

Ne 'nțeles rămâne gândul
Ce-ți străbate cânturile:
Sboară veșnic, îngânându-l
Valurile, vânturile!

M. Eminescu

Amurg pe Bărăgan

Când soarele se pleacă spre apus, când amurgul serii începe a se destinde treptat peste pus-

¹ o să le 'nnece: afogarão

² de-i (goni) — dacă vei (goni)

tii, farmecul tainic al singurătăţii creşte şi mai mult în sufletul călătorului. Un susur noptatic se înalţă de pe faţa pământului; din adierea vântului prin ierburi, din ţărâitul greierilor, din mii de sunete uşoare şi nedesluşite se naşte ca o slabă suspinare ieşită din sânul obosit al naturii.

Atunci, din înălţimile văzduhului, zboară, cântând ale lor doine, lungi şire de cocori, brâne şerpuinde de acele păsări călătoare în care divinul Dante a întrevăzut graţioasa imagine a stolului de suflete duioase, de unde se desprinde, spre a-şi deplânge restriştea, gingaşa lui Francesca...

Alexandru Odobescu (1834-1895),
Pseudo-kyneghetikos

Innoptare

Liniştea singurătăţii cuprinsese din temei toate celea. Intunericul se coborîse din fundul depărtărilor, parcă s'ar fi deschis zăgazurile vremilor trecute şi haosul ar fi inundat lumea. Rar, câte un sgomot din sat venea să turbure paşnica tăcere a câmpului. Un câine lătra în somn, înăbuşit, ori un buhai mugea cu glas adânc; cucuvele de baltă tipau câteodată în marginea trestiilor, ori rânchezatul vreunui mânz venea ascuţit dinspre pădure. Țărâitul bălăriilor părea a face parte el însuşi din tăcere.

În farmecul încântător al ceasului acela, în loc de a adormi, mintea se simțea și mai mult, și, ca o rază de lumină, năzuia să curgă în spațiu. Unde? În lina întindere a dorurilor propriului suflet, ce atât de bine se unește cu aceea a cerului. Cine ești tu, călător de o clipă pe pământul tău trăitor de o zi, când atâtea pământuri umplu veșnicia deasupra?...

Duiliu Zamfirescu (1858-1922), *Viața la țară*

Palinodie

Când toate trec, când anii fug,
Când ce-am dori nu se mai poate,
De ce ne chinuim pe rug,
Câtând cuvântul lor la toate?

Ce-a fost s'a dus, — ce este e
Și va mai fi ce se cuvine.
Nu te munci să știi de ce,
Căci nici nu poți și nici nu-i bine.

Ursita noastră e să fim
Himera dorului de-a fi;
Că suntem ne-o închipuim
Din darul de-a ne 'nchipui.

Atinge-ți degetul de gură
Și suflă 'n vânt o sărutare:
Atâta e, orice făptură:
O năzuință spre urmare.

Duiliu Zamfirescu

E începutul lui Decembrie.

A dat Dumnezeu zăpadă cu nemiluita; și cade, cade puzderie mărunță și deasă ca făina la cernut, vânturată de un crivăț care te orbește. Mușcelele dorm sub zăpada de trei palme. Pădurile în depărtare, cu tulpini fumurii, par cercelate cu flori de zarzări și de corcoduși. Vuiet surd se încovoie pe după dealuri și se pierde în văi adânci. Cerul e ca leșia. Cărduri de corbi, prididite de vânt, croncăne căutând spre păduri. Viscolul se întetește. Vârtejele trec dintr'un colnic într'altul. Și amurgul serii se întinde ca un zăbranic sur.

Raul Doamnei, umflat, curge repede cu un văjiit mănios, înneacă în glasul vântului, și izbește sloiuri mari de ghiață și butuci groși de meterezele podului. Arar se vede pui de om trecând prin sat. Părtia e acoperită. Abia se zăresc poteci ca de lățimea unei lopeți....

Barbu Ștefănescu-Delavrancea (1858-1918),
Sultănica

Valea Jiului

E soarele amiazi. Codrii aburesc ca după ploaie. Nesfârșite se deslășură în zarea înaltă încovoierile munților, cu coamele în lumină, cu

brăie de umbră pe la încheieturi. Înaintea noastră, dunga vânăta a drumului, ușor trăgănat în suis, se încolăcește pe grumajii mărețelor stânci, spărgând desigurile de fagi, și merge una cu Jiul, nedespărțit, ca și cum ar vrea să-i arate că mintea și stăruința și brațele omenești sunt tot așa de puternice și de străbătătoare, ca și undele lui nebiruite. Nici nu știi unde să te mai uiți. Din toate părțile te *chiamă* priveliști, care de care mai fantastice. Ar fi de ajuns frumusețile și minunățiile acestei văi, să le poți dișterne în larg, peste întreg cuprinsul unei țări, pentru ca să faci din ea una din cele mai mândre și mai fermecătoare podoabe ale pământului.

Alexandru Vlahuță (1858-1919),
România pitorească

Spada și credința

Ce furtuni n'au mai pornit
Pofta răilor și ura
Ca să pieri tu, neam iubit!
Dar de toți ne-au mântuit
Spada noastră și Scriptura.

Sfântul steag ne-a fost altar
Și sub el săream grămadă
Să ne batem la hotar.
Ghioagă da orice stejar,
Orice coasă da o spadă.

Iar când brațul ne cădea
Uneori fără putere,
Nici atunci nu ne scădea
Inima, c'aveam în ea
Scriș Hristos ca mângâiere.

Ce de ură s'a pornit,
Căutând a ta pierzare!
Dar ai stat și-ai biruit,
Căci prin spada-ți a grăit.
Domnul cel ce 'n veci e tare.

George Coșbuc (1866-1918)

Moartea căprioarei

...Căprioara [rănită] se opri între mesteceni,
în iarba înaltă, într'o adiere de răcoare ce înce-
pea să alunge miresmele calde încă ale florilor
sălbatece. Capu-i¹ cu ochi negri, triști, din-
tr'odată răsări în oglinda apei, la mal. Se lăsă
jos, trudită, cu puteri puține. Sta mută, cu pri-
virile ațintite spre apă, în tăcerea măreață a
codrului. Parcă asculta, parcă se gândea, și din
când în când era străbătută de un tremur care-i
alerga pe sub piele.

Umbra creștea în josu-i. Lucirile de pe vâr-
furi ale soarelui se șterseră. Pădurea avea în

¹ = *Capul ei*

răstimpuri înfiorări rare, după care urmau alinări, și căprioara sta singură. Și sângele i se scurgea în iarba moale a țărmului. Își plecă odată botul uscat spre lăciu, apoi iar rămase neclintită. Din nesfârșite depărtări răzbăteau vibrațiile melancolice ale cornului, tot mai stânse; bătaia copoilor amuțise; seara venea repede, și prin bradul de pe pisc trecu o oftare dăoasă. În liniște, pe cerul întunecos din fundul apei, începu să tremure lacrima de aur a celei dintâi steluțe. Căprioara avea un muget abia auzit și ochii îi luceau triști în cea din urmă lumină a malului. Așa sta singură și murea, sub pletele mestecenilor cu trunchiuri albe.

Mihail Sadoveanu (n. 1880), *În pădurea
Petrișorului*

Seara

Un păianjen ca un neg
Umblă lung în șase peri.
Abia-l vezi și e întreg,
Cu nevoi și cu dureri.

Vine dela munca lui,
Nu se 'nșală de picior.
Il așteaptă colo 'n cui
Casa-i prinsă de urcior.

Nu mă vede, nu mă are,
Nu mă știe de nimic.
De ce-oi¹ fi atât de mare?
De ce-i el atât de mic?

Tudor Arghezi (n. 1880), *Cuvinte potrivite*

La noi

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătăasă:
La noi atâția fluturi sunt
Și-atâta jale'n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte:
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă sus e mai aprins
La noi bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desigur,
Și jale duce Mureșul
Și duc tustrele² Crișuri.

. . . . .

¹ *de ce-oi (fi) = de ce voi (fi)*

² *tustrele = toate trele*

Și fluturii sunt mai sfioși
Când zboară 'n zări albastre,
Doar roua de pe trandafiri
E lacrimi de-ale noastre.
Iar codrii ce'nfrățiți cu noi
Iși înfioară sânul
Spun că din lacrimi e 'mpletit
Și Oltul nost'¹ bătrânul...

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții, —
De jalea lui ne-au răposat
Și moșii și părinții...
— Din vremi uitate, de demult,
Gemând de grele patimi:
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi...

Octavian Goga (1881-1938)

Tăcerea

Era liniște ca pe câmp. Ciocanele băteau surd
în dălți, iar marmora ruptă răsuna ca argintul.
Eram obosit și trist. Și din tăcerea întinselor
câmpuri mi-am tras liniștea gândului senin și
stăpânitor. Tăcerea e centrul lumii. Spre tăcere
se adună toate, ca apa spre prăpastia neagră.

¹ *nost'* = *nostru*

Se *indeasă* toți împrejurul liniștei spre a-i găsi înțelesul și toți se liniștesc împrejurul ei și asupra tuturor¹ se așterne stăpânitoare Tăcerea.

*

Omul nu poate spune decât lucrurile potolite, împuținate, făcute trup, ale vieții lui lăuntrice. Nici marea bucurie, nici marea durere, nici fericirea, nici moartea, nu se pot spune, în niciun mod simțit, pipăit, altuia...; ce e comunicabil, e, prin însăși esența lui, comun, obișnuit. Marea iluminare interioară e necomunicabilă. Viața adevărată e tăcere, iar nu exprimare.

Singurătatea

Vei iubi, și iubirea ta va fi neînțeleasă, și iubirea celui iubit de tine te va urî, și de ura lui vei muri; vei suferi, și suferința ta va fi disprețuită și oamenii se vor obosi de vaețele tale și ei vor fugi de tine și te vor blestema că le întineci viața cu plângerea ta; vei muri, și moartea ta va fi bucurie și ușurare pentru alții și toți te vor uita cu grabă, pentru a nu-ți fi datori cu amintirea. Vei fi singur, în iubire, în suferință, în moarte...

Vasile Pârvan (1882-1927), *Memoriale*

¹ Gen. pl. de tot

Pe decindea Dunării

Pe decindea Dunării la vale,
Printre triste miriști cu ciulini,
Trece 'n baltă, legănat agale,
Un chervan cu coviltir de rogojini.

În tot câmpul nici un fir nu-i verde,
Mișcă vântul albe colilii,
Drumul lung în zări pustii se pierde,
Sub un cer de mari melancolii.

Boii moi se lasă pe tânjeală,
Grebenele roase-i ¹ dor,
Osiile gem cu 'ncetineală
Și slomnesc un fel de doină-a lor.

Omul stă cu capul gol și mână,
Infundat în maldărul din car;
Și-ațipit, cu jordia în mână,
Se tot duce drum fără hotar.

V. Voiculescu (n. 1884)

Hora

Duminecă. Satul e la horă. Și hora e pe
Ulița din dos, la Todosia, văduva lui Maxim
Oprea.....

¹ roase-i(dor) = roase îi (dor)

.....Horae în toi... Locul game de oameni...
Nucii bătrâni de lângă sură țin umbră. Doar
câteva pete albe de raze răzbesc printre frunze,
gădilând fețele aprinse de veselie. Zăduful atârță
sângele lumii. Peste Măgura Cocorilor atârță
soarele îngălbenit de necaz că mai are o postată
bună până la asfințit.

Cei trei lăutari cântă lângă șopron să-și rupă
arcușurile. Briceag, cu piciorul pe o buturugă,
cu cotul stâng pe genunchi, cu obrazul culcat
pe vioară, cu ochii închiși, își sfârșie degetele
pe strune și cântecul saltă aprig, infocat. Holbea
e chior și are un picior mai scurt, iar la vioară
numai trei coarde, dar secondează cu aceeași
patimă cu care Găvan, un ȣigan urît și negru
ca un harap, apasă cu arcușul pe strunele gordunii.
Din când în când Briceag se oprește să-și acor-
deze vioara; Holbea și Găvan atunci își îndoiesc
meșteșugul ca să păstreze măsura. Apoi Briceag
reîncepe mai aprins, strâmbându-se uneori la
Holbea, alteori la Găvan, cu deosebire când
schimbă melodia.

De tropotele jucătorilor se hurducă pământul.
Zecile de perechi bat *Someșana* cu atâta pasiune,
că potcoavele flăcăilor scapără scântei, poalele
fetelor se bolbocesc, iar colbul de pe jos se
învăltorește, se așează în straturi groase pe
fețele brăzdate de sudoare, luminate de oboseală
și de mulțumire. Cu cât Briceag întetește cân-
tecul, cu atât flăcării se îndârjesc, își înfloresc
jocul, trec fetele pe sub mână, le dau drumul

să se învârtască singure, țopăie pe loc ridicând
tălpile, își ciocnesc sgomotos călcăiele, își ples-
nesc tureacii cismelor cu palmele nădușite...
Glasurile se înneacă în nourul de praf ce-i¹ îm-
brățișează pe toți... Numai arar vreunul mai
țanțoș începe o chiuitură, în tactul svăpăiat al
jocului, cu ochii pe dos, cu gâtul răgușit. Dar
după două-trei versuri o sfârșește într'un iuit
aspru, istovit. Apoi jocul urmează tăcut, din ce
în ce parcă mai sălbatec. Flăcării își încolăcesc
brațele mereu mai strâns pe după mijlocul fe-
telor... Șanii acestora² tremură sub ile albe și
ating din când în când pieptul flăcăilor, turbu-
rându-le ochii și inima. Nu schimbă nicio vorbă.
Nici nu se privesc. Doar pe buze fâlfăie zâmbete
plăcute și fugare...

Liviu Rebreanu (n. 1885), *Ion*, I.º vol.

Poetul

De mic, o tată, m'ai crescut în dorul
De-a tălmăci a firii largă carte,
Mi-ai revărsat în inimă fiorul
Câmpiilor destelenite 'n Marte.

M'ai dus în fața zărilor deschise
Și soarelui i-am îndurat arsura;
In sufletu-mi buchetele de vise
Au înflorit când înflorea răsura.

¹ *ce-i* = *ce îi*

² *acestora*: gen. pl. de *aceasta*

Când tu arai c'un tril de doină 'n gură,
Sub arcul cerurilor unduiate,
Am învățat a versului măsură
Din simetria brazdelor arate.

Din sborul ce-l grăbește ciocârlia
Am învățat aprinsele avânturi
Și ritmul, care naște armonia,
Din legănarea grânelor în vânturi.

Tu scrii și-acum cu plugul, primăvara,
A țarinii mănoasă poezie;
Eu, grea dar dulce, mi-am primit povara
De-a zugrăvi divina-i măreție.

Și 'n vis, când noaptea își respiră 'n slavă
Luciosul păr gătit cu flori de aur,
Prielnicele zâne din dumbravă
Mi-aduc zâmbind ghirlande verzi de laur.

Nichifor Crainic (n. 1889), *Darurile
pământului*

Aci sosi pe vremuri...

La casa amintirii cu-obloane și pridvor,
Păienjeni zăbreliră și poartă și zăvor.

Iar hornul nu mai trage alene din ciubuc,
De când luptară 'n cōdru și poteri și haiduc.

În drumul lor spre zare îmbătrâniră plopii.
Aci sosi pe vremuri bunica-mi Calyopi.

Nerăbdător bunicul pândise dela scară
Berlina legănată prin lanuri de secară.

Pe-atunci nu erau trenuri ca azi, și din berlină
Sări subțire-o fată în larga crinolină.

Privind cu ea sub lună câmpia ca un lac,
Bunicul meu de sigur i-a recitat «Le lac».

Iar când deasupra casei ca umbre berze căd,
Îi spuse «Sburătorul» de-un tânăr Eliad¹.

Ea-l asculta tăcută, cu ochi de peruzeă...
Și totul ce romantic ca'n basme se urzea...

Și cum ședeau... departe un clopot a sunat,
De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat.

Dar ei, în clipa asta, simțeau c'or² să rămână...
De mult e mort bunicul, bunica e bătrână...

Ce straniu lucru: vremea!—Deodată pe perete
Te vezi aevea numai în ștersele portrete.

Te recunoști în ele, dar nu și'n fața ta,
Căci trupul tău te uită, dar tu nu-l poți uita...

¹ = *Eliad Rădulescu*, poeta e prosador romano (1802-1872).

² *c'or să rămână* = *că vor rămâne*

Ca ieri sosi bunica... și vii acuma tu :
Pe urmele berlinei, trăsura ta stătu.

Acelaș drum te-adușe prin lanul de secară.
Ca dânsa tragi, în dreptul pridvorului, la scară.

Subțire, calci nisipul pe care ea sări.
Cu berzele într'însul amurgul se opri...

Și m'ai găsit, zâmbindu-mi, aproape pueril,
Când ți-am șoptit poeme subtile de Merrill.

Iar când în noapte câmpul fu lac întins sub lună
Și-am spus «Balada Lunei» de Horia Furtună,

M'ai ascultat pe gânduri, cu ochi de ametist,
Și ți-am părut romantic și poate simbolist.

Și cum ședeam... departe un clopot a sunat
—Acelaș clopot poate—în turnul vechi din sat...

De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat.

Ion Pillat (n. 1891), *Pe Argeș în sus*

Furtuna

Lumina soarelui se stinse neașteptat, fumu-
rie. Un nor de păcură astupă cerul. Nici nu l-au
văzut când s'a apropiat prelins, nesimțit, vi-

clean, pe la spate, dinspre munți. Și în aceeași clipă se deslănțuî tunetul, descărcat din catapi-teasma cerului și răbufnînd adânc, în văgăunile pădurii.....

Ploaia începui să răpăie, alt fulger scăpără, și din nou trosnîră bolțile cerului, într'un tunet care se depărtă prelung, până la marginea ză-rilor.....

Furtuna își descleștă toată urgia.

Deasupra, în pântecul negru al norilor, împungeau sârme subțiri de foc. Un nor se lovea în frunte cu alt nor, și atunci aprindeau vâlva-taie albastră. Tunetele apropiate se descărcau deasupra capetelor în vuiet de năruiri, iar alte rostogoliri, de departe, răspundeau surd, cu mu-gete de taur. Și ploaia potopi cu bulbuci, într'o deslănțuire ghețoasă de cataractă.

Pădurea începui să geamă despletită. Treceau șuvoaie reci de vânturi. Hăuiau ecourile în vă-găuni. În ropot sonor de copite, se svârcoleau hergheliile furtunii cutreierînd codrul, prăvă-lindu-se dintr'o parte în alta. Se frângeau cu trosnet fagii în așchii albe, rupți de-un uriaș genunchi nevăzut. Puhoaiele, slobozite din pis-curi, târau bolovanii și butucii putrezi. Era o încordare de puteri înfricoșate, luptînd într'o întrecere oarbă să măture tot în cale, să sfarme, să culce și să înnece. Un trosnet căzu scurt, ca o lance învelită în flacără, înfîptă undeva pe aproa-pe. Iar cerul, în aceeași clipă, păru că se surpă cu nori cu tot, într'o prăbușire sinistră de boltă.

Se întinse tăcere nefirească un răstimp.

Apoi vântul, întors, repezi valurile de ploaie, din plin, în adăpostul lor abia acoperit, și tunelele din nou răbufniră, fulgerele din nou porniră să scape. . . . . Părăiau încheieturile cerului de tunete și izbucneau volburi de foc străpunse de săgetări repezi; toate duhurile rele își deslănțuiau mânia să scufunde pământul în cea dintâi furtună a echinopțiului.

. . . . .
Ploaia slăbea. Tunetele se depărtau pe linia zării, spre șesuri.

Miji o rază de soare și se arcui în înălțimi un curcubeu boltit, cu capetele sprijinite, din piscul muntelui până dincolo de sate și de ape, spre mijlocul țării. O pulbere argintie de picuri juca mărunț în fâșiile de raze.

Mirosul jilav, de primăvară deplină, se risipi din pământul spălat de cea dintâi ploaie a anului, și totul fu deodată mai limpede, mai duros de proaspăt și de-o frumusețe mai adâncă.

Cezar Petrescu (n. 1892), *Comoara regelui Dromihet*

Pe Nistru

Atunci un eveniment extraordinar se petrecu pe Nistru, evenimentul mult așteptat. Un frig aspru și posomorât se lăsase de câteva zile, și

apele lenese ale fluviului prinseră pojghiță pe maluri. Apoi într'o bună dimineată valea se drapă întreagă în vestmânt de nuntire. Un vânt greu și întunecat începuse o năvală căzăcească dinspre răsărit, și soarele trebui să stea multă vreme ascuns după norii cari vărsau nămeți. Apele Nistrului curgeau murdare, cu sforuri greoaie și încete ca niște hoarde adormite în șea. Pe maluri însă, începutul înghețului se amuza să descrie festoane albicioase și neregulate de pojghiță, suprapunându-le uneori ca ardezia pe case.

Zăpada conțeni, dar simunul căzăcesc îi suflă multă vreme pe deasupra și pe dedesubt, repezind-o în viscole turbate dintr'o parte într'alta încă zile în șir, până când îngheț el însuși și căzu la pământ, șarpe de sloi, care se preface în bucăți. Atunci pustiul alb încremeni cu magnificele-i și candidale-i dune, și Nistrul încremeni însuși, iar văzduhul rămase tot posomorât.

Gib I. Mihăescu (1894-1935), *Rusoaica*

Melancolie

— La ce te gândești, Alice?

— ... La nimic... îmbătrânim... Copiii cresc mari...

— Da...

— Ca mâne-poimâne, casa rămâne goală...
noi mai bătrâni...

— Ce putem face?

— Nimic! Să-i creștem pe ei, și să ne privim
tot mai rar în oglindă...

— Oglinzile de-acum înainte sânt numai
pentru ei, ca și noi.

Tăcură...

— Oguța și Monica, puneți-vă paltoanele.
Și tu, Dănuț!

— Pune-ți-l și tu, Alice, să nu răcești.

Se pornise parcă o mișcare undeva pe cer
sau pe pământ. Nici vânt și nici murmur de
frunze nu era.

O clipă broaștele-amuțiră. Și din tăcerea lor
de inimi zbuciumate care s'au oprit delaolaltă,
buhaiul de baltă se tângui așa de simplu și de
trist! Și broaștele începură iar, dar altfel, căci
de pe zări deprinsă, se apropia încet, cu amfora
răcoarei pe umărul ei gol de lună plină, adevă-
rata noapte.

Ionel Teodoreanu (n. 1897), *La Medeleni*

Incantație

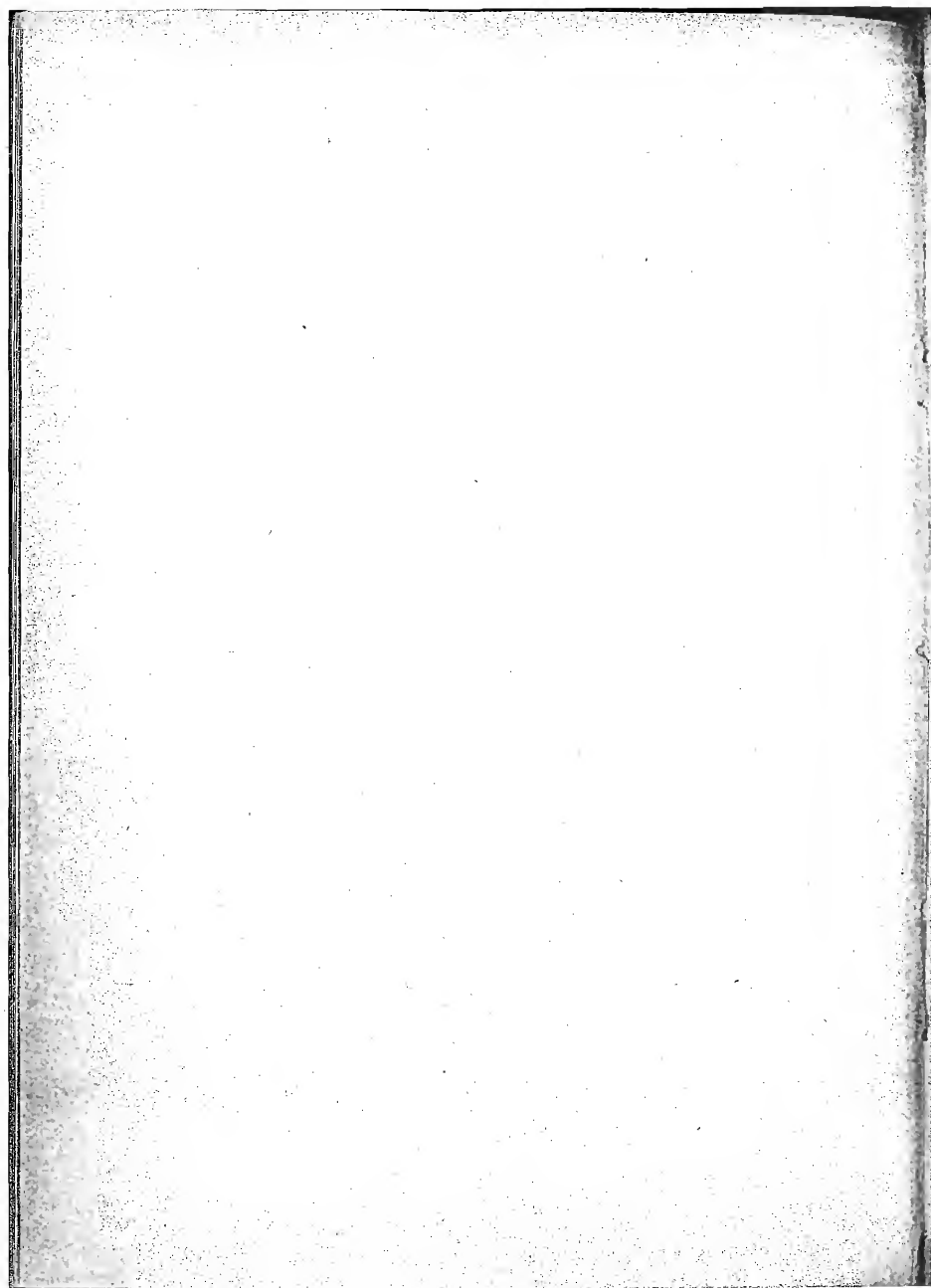
Maitreyi continuă, totuși, cu o simplitate
care începu să mă cucerească. Vorbea apei,
vorbea cerului cu stele, pădurii, pământului.
Își sprijini bine în iarbă pumnii purtând inelul,
și făgădui:

— Mă leg pe tine, pământule, că eu voi fi a lui Allan, și a nimănui altuia. Voi crește din el ca iarba din tine. Și cum aștepti tu ploaia, așa îi voi aștepta eu venirea, și cum îți sunt ție razele, așa va fi trupul lui mie. Mă leg în fața ta că unirea noastră va rodi, căci mi-e drag că voia mea, și tot răul dacă va fi, să nu cadă asupra lui — ci asupra-mi, căci eu l-am ales. Tu mă auzi, mamă pământ, tu nu mă minți, maica mea. Dacă mă simți aproape, cum te simt eu acum, și cu mâna și cu inelul întărește-mă să-l iubesc totdeauna, bucurie necunoscută lui să-i aduc, viață de rod și de joc să-i dau. Să fie viața noastră ca bucuria ierburilor ce cresc din tine. Să fie îmbrățișarea noastră ca cea dintâi zi a monsoonului. Ploaie să fie sărutul nostru. Și cum tu niciodată nu obosești, maica mea, tot astfel să nu obosească inima mea în dragostea pentru Allan, pe care cerul l-a născut departe, și tu, maică, mi l-ai adus aproape.

Mircea Eliade (n. 1907), *Maitreyi*

5.ª PARTE

Dicionários

**Breve Dicionário
Romeno-Português**

A

a = a, em
abia = apenas
abil, -ă = hábil
abur (m.) = vapor
aburi (*a*) = exalar vapores
abuz (amb.) = abuso
ac (amb.) = agulha, ponteiro; — *cu gămălie* = alfinete
academie (f.) = academia
acasa = em casa
accent (amb.) = acento
accentuare (f.) = acentuação
accepta (*a*) = aceitar
a(cea)sta = isto, isso
aceeași (pr.) = a mesma
acel, *acea*, *acei*, *acele* (adj.) = êsse, essa, êsses, essas; aquêle, aquela, aquêles, aquelas

acela, *aceea*, *aceia*, *acelea* (pr.) = êsse, essa, êsses, essas; aquêle, aquela, aquêles, aquelas
acelaș, *aceeaș*, *aceiași*, *aceleași* = o mesmo, a mesma, os mesmos, as mesmas
acest, *această*, *acești*, *aceste* (adj.) = êste, esta, êstes, estas
acesta, *aceasta*, *aceștia*, *acestea* (pr.) = êste, esta, êstes, estas
aci = aqui
acoperi (*a*) = cobrir
acoperiș (amb.) = telhado
acord (amb.) = acôrdo; *de* — = de acôrdo
acorda (*a*) = afinar
acțiune (f.) = acção

<i>acum(a)</i> = agora	<i>ajuta (a)</i> = ajudar
<i>adânc, -ă</i> = profundo	<i>ajutător, -oare</i> = auxiliar
<i>adăpost (amb.)</i> = abrigo, refúgio	<i>al, a, ai, ale</i> = o, a, os, as (com os possessivos, etc.)
<i>adăuga (a)</i> = juntar, acrescentar	<i>alaltăieri</i> = anteontem
<i>adesea</i> = muitas vezes	<i>alb</i> = branco
<i>adevărat</i> = verdadeiro	<i>albăstriu</i> = azulado
<i>adiere (f.)</i> = brisa, sopro leve	<i>albastru</i> = azul
<i>adjectiv (amb.)</i> = adjetivo	<i>albi (a)</i> = embranquecer
<i>adormi (a)</i> = adormecer	<i>albicios, oasă</i> = esbranquiçado.
<i>adormit</i> = adormecido	<i>albină (f.)</i> = abelha
<i>aduce (a)</i> = trazer	<i>albui</i> = esbranquiçado
<i>aduna (a se)</i> = reunir-se, juntar-se	<i>alege (a)</i> = escolher
<i>adunat, -ă</i> = recolhido	<i>alene</i> = preguiçosa-mente; devagar
<i>adverb (amb.)</i> = advérbio	<i>alerga (a)</i> = correr
<i>aer (amb.)</i> = ar	<i>ales (m.)</i> = escolha; recolhido; <i>mai—</i> : essencialmente, sobretudo
<i>aevea</i> = realmente	<i>Alexandru</i> = Alexandre
<i>aface (f.)</i> = negócio	<i>alfabet (amb.)</i> = alfabeto
<i>afâna (a)</i> = rarefazer, tornar menos espesso	<i>alimentație (f.)</i> = alimentação
<i>afla (a)</i> = achar	<i>alinare (f.)</i> = calma, apaziguamento
<i>agale</i> = indolentemente	<i>alt, -ă, alți, alte</i> = outro, -a, -os, -as
<i>agricol</i> = agrícola	
<i>ajunge (a)</i> = chegar, bastar	
<i>ajuns (de)</i> = bastante; <i>a fi de —</i> : bastar	

altar (amb.) = altar
alteori = outras vezes
altfel = de outro modo
altuia = a outrém, de
 outro
alună (f.) = avelã
alunga (a) = afastar,
 expulsar
amări (a) = afligir
ambarcader (amb.) =
 embarcadoiro
ambasador (m.) = em-
 baixador
ambi, ambe = ambos, -as
ametist (amb.) = ame-
 tista
amforă (f.) = ânfora
amiază (f.) = meio-dia;
 (adv.) = ao meio-dia
amic (m.) = amigo
amidon (amb.) = amido,
 goma
amin = âmen
aminti (a-și) = lem-
 brar-se
amintire (f.) = lembrança
amu = agora
amurg (amb.) = crepús-
 culo
amuși (a) = emudecer
an (m.) = ano; — *nou* =

ano novo; — *viitor* = o
 ano que vem; *la anul*
 = no ano que vem
anapoda = ao contrário
anghinare (f.) = alca-
 chofra
animal (amb.) = animal
aniversare (f.) = ani-
 versário
anotimp (amb.) = estação
antologie (f.) = antologia
anumit, -ă = certo
apă (f.) = água; extensão
 de água (ribeiro, rio,
 lago)
apartment (amb.) =
 parte de casa
apăsa (a) = carregar
aplauda (a) = aplaudir
apoi = em seguida
apostrof (amb.) = após-
 trofo
aprig, -ă = vivo
Aprilie (m.) = abril
aprinde (a) = acender
aprins, -ă = esbraseado,
 inflamado
aproape = perto
apropia (a se) = apro-
 ximar-se
apus (amb.) = poente;

<i>apusul soarelui</i> = o pôr do sol	<i>arsură</i> (f.) = queimadura
<i>ara</i> (a) = lavrar	<i>articol</i> (amb.) = artigo
<i>arăpilă</i> (m.) = pretalhão	<i>artilérist</i> (m.) = artillheiro
<i>arăta</i> (a) = mostrar	<i>arunca</i> (a) = lançar
<i>arar</i> = raramente	<i>aşa</i> = assim; — <i>de</i> = tão; <i>nu — de</i> = não tão; <i>tot —</i> = também, igualmente
<i>arbore</i> (m.) = árvore	
<i>arc</i> (amb.) = arco; corda (de relógio)	
<i>arcă</i> (f.) = arca	<i>aşchie</i> (f.) = cavaco, lasca
<i>arcui</i> (a se) = arquear-se, encurvar-se	<i>asculta</i> (a) = escutar
<i>arcuş</i> (amb.) = arco (de violino)	<i>ascultător</i> = obediente
<i>arde</i> (a) = arder, queimar	<i>ascunde</i> (a) = esconder
<i>ardei</i> (amb.) = pimentão	<i>ascuşi</i> (a) = afiar, aguçar
<i>ardezie</i> (f.) = ardósia	<i>asemenea</i> = igualmente; <i>de —</i> = também
<i>Argeş</i> (m.) = rio da Roménia	<i>aşeza</i> (a se) = sentar-se
<i>argilă</i> (f.) = barro	<i>aşezat</i> = sentado, assente, situado; ajuzado
<i>argint</i> (m.) = prata; dinheiro (moeda)	<i>asfinţit</i> (amb.) = ocaso
<i>argintiu</i> , —e = argêteo	<i>aspru</i> , —ă = áspero
<i>arhitect</i> (m.) = arquitecto	<i>asta</i> = v. <i>această</i>
<i>arici</i> (m.) = ouriço	<i>astăzi</i> = hoje
<i>armă</i> (f.) = arma	<i>aştepta</i> (a) = esperar
<i>armonie</i> (f.) = harmonia	<i>aşteptare</i> (f.) = espera
<i>armurier</i> (m.) = armeiro	<i>aşterne</i> (a se) = estender-se
	<i>astfel</i> = desta maneira, assim

<i>astupa</i> (a) = tapar	<i>atunci</i> = então; <i>pe</i> — =
<i>asupra</i> = sobre	nesse tempo
<i>ață</i> (f.) = fio	<i>August</i> (m.) = agosto
<i>ataca</i> (a) = atacar	<i>aur</i> (amb.) = ouro; <i>de</i>
<i>atârna</i> (a) = pender	— = dourado
<i>atât, -a, atățâ, atâtea</i> =	<i>auzi</i> (a) = ouvir
tanto, -a, -os, -as; tão;	<i>avânt</i> (amb.) = impulso,
— <i>de bine</i> = tão bem; —	arrôjo
<i>de mare</i> = tão grande	<i>avar</i> = avarento
<i>atâta</i> = tanto, isso	<i>avea</i> (a) = ter, haver
<i>atățâ</i> (a) = excitar	<i>avocat</i> (m.) = advogado
<i>atinge</i> (a se) = tocar-se	<i>axă</i> (f.) = eixo
<i>așină</i> (a) = fixar	<i>azi</i> = hoje
<i>așipi</i> (a) = adormecer	<i>azur</i> (amb.) = azul, ul-
<i>atitudine</i> (f.) = atitude	tramarino

<i>băcan</i> (m.) = merceeiro	<i>bancă</i> (f.) = banco
<i>bacșiș</i> (amb.) = gorgeta	<i>bani</i> (m.) = dinheiro
<i>bădiță</i> (m.) = irmão (tra-	<i>baracă</i> (f.) = barraca
tamento)	<i>Bărăgan</i> (amb.) = pla-
<i>băga de seamă</i> (a) = ter	nície da Munténia;
cuidado	(fig.) = estepe
<i>bagaj</i> (amb.) = bagagem	<i>barbă</i> (f.) = barba
<i>băiat</i> (m.) = rapaz	<i>bărbat</i> (m.) = marido,
<i>baladă</i> (f.) = balada	homem
<i>balansa</i> (a) = balan-	<i>bărbier</i> (m.) = barbeiro
cear-se	<i>Barbu</i> (antr. m.)
<i>bălărie</i> (f.) = urze	<i>barsă</i> (f.) = cegonha
<i>baltă</i> (f.) = pântano	

<i>Basarabia</i> (f.) = Bessarábia	<i>birui</i> (a) = vencer
<i>basma</i> (f.) = lenço	<i>biserică</i> (f.) = igreja
<i>baston</i> (amb.) = bengala	<i>bisextil</i> = bissexto
<i>bate</i> (a) = bater	<i>bivoliță</i> (f.) = búfalo fêmea
<i>bătaie</i> (f.) = batida	<i>blestema</i> (a) = amaldiçoar
<i>bătrân</i> , -ă = velho	<i>bloc</i> (amb.) = caderno, bloco
<i>bătrânesc</i> , -ească = velho, antigo	<i>block</i> (amb.) = prédio
<i>bea</i> (a) = beber	<i>boală</i> (f.) = doença
<i>berar</i> (m.) = cervejeiro	<i>boă</i> (amb.) = fava
<i>berărie</i> (f.) = cervejaria	<i>Bobotează</i> (f.) = Epifania, Dia de Reis
<i>berbec</i> (m.) = carneiro	<i>bogat</i> = rico
<i>bere</i> (f.) = cerveja	<i>bolboca</i> (a se) = inchar
<i>berlină</i> (f.) = berlinda	<i>bolnav</i> = doente
<i>bețivan</i> , -ancă = beberão, -ona	<i>bolovan</i> (m.) = bloco de pedra
<i>biblioteca</i> (f.) = biblioteca	<i>boltă</i> (f.) = abóbada
<i>biet</i> , <i>biată</i> = pobre	<i>boltit</i> , -ă = abobadado
<i>bilet</i> (amb.) = bilhete; — de dus și întors = bilhete de ida e volta	<i>bondar</i> (m.) = zangão
<i>bine</i> = bem	<i>bord</i> (amb.) = bordo; <i>la</i> — = a bordo
<i>binefacere</i> (f.) = benefício	<i>bot</i> (amb.) = focinho
<i>binoclu</i> (amb.) = binóculo	<i>botez</i> (amb.) = baptismo
<i>birjar</i> (m.) = cocheiro	<i>bou</i> (m.) = boi
<i>birou</i> (amb.) = escritório; secretária	<i>brad</i> (m.) = pinheiro
	<i>brădeț</i> (amb.) = pinhal
	<i>brâne</i> (pl.) = sulcos
	<i>brânză</i> (f.) = queijo

<i>brânzărie</i> (f.) = queijaria	<i>bucuros</i> = alegre
<i>braț</i> (amb.) = braço	<i>buhai</i> (m.) = touro; —
<i>brățară</i> (f.) = pulseira	<i>de baltă</i> = garça real
<i>brâu</i> (amb.) = risco, traço	<i>bulbuc</i> (m.) = bôlha de água; <i>cu bulbuci</i> = em grossas gotas
<i>brazdă</i> (f.) = sulco	<i>bulevard</i> (amb.) = bulevarde
<i>brăzdat</i> , -ă = sulcado	<i>Bulgaria</i> = Bulgária
<i>bretele</i> (f. pl.) = suspensório	<i>bumbac</i> (amb.) = algodão
<i>briceag</i> (amb.) = canivete	<i>bun</i> = bom
<i>brici</i> (amb.) = navalha	<i>bunic</i> , -ă = avô, avó
<i>broască</i> (f.) = rã	<i>burete</i> (m.) = esponja
<i>brutar</i> (m.) = padeiro	<i>burlac</i> (m.) = solteiro
<i>bucată</i> (f.) = bocado	<i>bursă</i> (f.) = bolsa
<i>bucătar</i> (m.) = cozinheiro	<i>butuc</i> (m.) = tronco de árvore, cepo
<i>bucătărie</i> (f.) = cozinha	<i>buturugă</i> (f.) = cepa
<i>buchet</i> (amb.) = ramo	<i>buză</i> (f.) = lábio
<i>buclucaș</i> (m.) = enredador	<i>buzunar</i> (amb.) = algi-beira
<i>București</i> = Bucareste	
<i>bucurie</i> (f.) = alegria	

C

<i>ca</i> = como; cêrca; que; —	<i>cabină</i> (f.) = compartimento, camarote (de navio)
<i>să</i> = para que; —	<i>căci</i> = porque
<i>și</i> = como, pouco mais ou menos; — <i>și cum</i> = como se	<i>căciulă</i> (f.) = barrete
<i>că</i> = que, porque	<i>cadavru</i> (amb.) = cadáver

<i>cădea</i> (a) = cair	<i>cămilă</i> (f.) = camelo
<i>cădere</i> (f.) = queda	<i>camisolă</i> (f.) = camisola
<i>cafea</i> (f.) = café	<i>câmp</i> (m.) = campo
<i>caiet</i> (amb.) = caderno	<i>câmpie</i> (f.) = pradaria, planície
<i>căine</i> (m.) = cão	<i>canal</i> (amb.) = canal
<i>cais</i> (m.) = alperceiro	<i>canăpea</i> (f.) = canapé
<i>caisă</i> (f.) = alperce	<i>când</i> = quando; <i>de</i> — = depois que, desde o tempo em que; <i>din</i> — <i>în</i> — = de vez em quan do; <i>pe</i> — = quando, no tempo em que
<i>cal</i> (m.) = cavalo	<i>candid</i> , -ă = cândido
<i>călare</i> = a cavalo	<i>cânt</i> (amb.) = canto
<i>călăreș</i> (m.) = cavaleiro	<i>cânta</i> (a) = cantar; tocar
<i>călător</i> , -oare = viajan- te; (fig.) vagabundo	<i>cântar</i> (amb.) = quintal (pêso)
<i>călătorie</i> (f.) = viagem	<i>cântări</i> (a) = pesar
<i>călca</i> (a) = calcar, pisar	<i>cântec</i> (amb.) = canto, canção
<i>călcâi</i> (amb.) = calca- nhar, salto	<i>cap</i> (m.) = chefe; (amb.) = cabeça; cabo
<i>cald</i> = quente	<i>capăt</i> (amb., pl. <i>capete</i>) = extremidade, fim
<i>căldură</i> (f.) = calor	<i>căpătâi</i> (amb.) = traves- seiro
<i>cale</i> (f.) = caminho, es- trada, rua; <i>în</i> — = na estrada	<i>capelă</i> (f.) = capela
<i>calif</i> (m.) = califa	<i>căpitân</i> (m.) = capitão
<i>călimară</i> (f.) = tinteiro	<i>capră</i> (f.) = cabra
<i>Caliope</i> = Calíope	
<i>calitate</i> (f.) = qualidade	
<i>cămașă</i> (<i>bărbătească</i>) = camisa (de homem); — <i>femeiască</i> = camisa de mulher	
<i>cămătar</i> (m.) = usurário	
<i>cameră</i> (f.) = quarto	

<i>căprioară</i> (f.) = cabri- tinha	<i>cassă</i> (f.) = caixa
<i>căpșună</i> (f.) = framboesa	<i>castană</i> (f.) = castanha
<i>car</i> (amb.) = carro	<i>castaniu</i> = castanho
<i>cărare</i> (f.) = carreiro, atalho	<i>castel</i> (amb.) = castelo
<i>cărăuș</i> (m.) = arrieiro	<i>castravete</i> (m.) = pepino
<i>cărbunar</i> (m.) = car- voeiro	<i>cât, cătă, căți, căte</i> = quanto, -a, -os, -as; enquanto; <i>cu</i> — ? = por quanto?; <i>cu</i> — ... <i>cu</i> <i>atât</i> = quanto mais... tanto mais; <i>câte unu</i> = um
<i>cărbune</i> (m.) = carvão	<i>căta</i> (a) = procurar
<i>cărd</i> (amb.) = bando	<i>catapiteasmă</i> (f.) = co- bertura
<i>cardinal</i> = cardinal	<i>catâr</i> (m.) = macho
<i>care</i> = que, qual, quais; — <i>de</i> — = qual deles	<i>cataractă</i> (f.) = catarata
<i>cari</i> = quais	<i>cataramă</i> (f.) = fivela
<i>cârlig</i> (amb.) = gancho	<i>catarg</i> (amb.) = mastro
<i>cârnați</i> (m. pl.) = chou- riço	<i>cățea</i> (f.) = cadela
<i>carnaval</i> (amb.) = car- naval	<i>catedră</i> (f.) = cadeira do professor
<i>carne</i> (f.) = carne	<i>catedrală</i> (f.) = catedral
<i>Carol</i> = Carlos	<i>câteodată</i> = por vezes
<i>Carpați</i> = Carpatos	<i>câteva</i> = algumas
<i>carte</i> (f.) = livro	<i>catifea</i> (f.) = veludo
<i>cartier</i> (amb.) = bairro	<i>Cato</i> = Catão
<i>cartof</i> (m.) = batata	<i>cătva, cătăva, cățiva, că- teva</i> = algum, -a, al- guns, algumas
<i>casă</i> (f.) = casa; — <i>de</i> <i>copii</i> = família nume- rosa; — <i>țărănească</i> = casa de campo	<i>căuta</i> (a) = procurar
<i>căsătorit</i> = casado	

<i>cauză</i> (f.) = causa; <i>din</i>	<i>celibatar</i> = solteiro
<i>cauza</i> = por causa	<i>centru</i> (m.) = centro
<i>căzăcească</i> (f.) = roda	<i>cenuşiu</i> = cinzento
cossaca	<i>cer</i> (amb.) = céu, firma-
<i>căzăcesc</i> , -ească = brutal	mento
(fig.)	<i>cercel</i> (amb.) = brinco
<i>cazarmă</i> (f.) = quartel	<i>cercelat</i> , -ă = encaraco-
<i>ce</i> = que, que coisa, o	lado, -a
que, qual, quais; <i>de</i> —	<i>cerdac</i> (amb.) = varanda
= porquê, por que;	<i>ceresc</i> , -ească = celeste
<i>din</i> — <i>în</i> — = cada vez	<i>cerne</i> (a) = peneirar
mais	<i>cerneală</i> (f.) = tinta
<i>ceai</i> (amb.) = chá	<i>cernut</i> (amb.) = penei-
<i>ceapă</i> (f.) = cebola	ração
<i>ceară</i> (f.) = cera; — <i>roşie</i>	<i>ceiăţean</i> = cidadão
= lacre	<i>ceva</i> = qualquer coisa,
<i>cearşaf</i> (amb.) = lençol	alguma coisa; um
<i>ceas</i> (amb.) = relógio (de	pouco; algum, -a,
pulso, de algibeira);	alguns, algumas
hora	<i>Cezar</i> = César
<i>ceasornicar</i> (m.) = relo-	<i>chei</i> (amb.) = cais
joeiro	<i>cheie</i> (f.) = chave
<i>ceia</i> = qualquer coisa	<i>chel</i> = calvo
<i>cel</i> , <i>cea</i> , <i>cei</i> , <i>cele</i> = o, a, os,	<i>chelner</i> (m.) = criado
as (com adjetivos)	<i>chema</i> (a) = chamar; a
<i>cel(ă)lalt</i> , <i>ceal(ă)laltă</i> ,	<i>se</i> — = chamar-se
<i>ceialalt</i> , <i>celelalte</i> =	<i>chepă</i> (f.) = sável
aquêle, aquela, aquê-	<i>chervan</i> (amb.) = barco
les, aquelas; o outro,	de passagem
a outra, os outros, as	<i>chimion</i> (amb.) = co-
outras	minho

<i>chin</i> (amb.) = tormento	<i>ciocan</i> (amb.) = martelo
<i>chinui</i> (a se) = torturar-se, atormentar-se	<i>ciocârlie</i> (f.) = calhandra fêmea
<i>chior</i> , -oară = zanolho	<i>ciocni</i> (a se) = chocar, bater
<i>chirurg</i> (m.) = cirurgião	<i>ciocolată</i> (f.) = chocolate
<i>chiuitură</i> (f.) = grito(s) de alegria	<i>ciorap</i> (m.) = meia
<i>chibrit</i> (amb.) = fósforo	<i>circunflex</i> (amb.) = circunflexo
<i>ci</i> = mas, mas sim	<i>cireasă</i> (f.) = cereja
<i>cidru</i> (amb.) = cidra	<i>cismă</i> (f.) = bota
<i>cimitir</i> (amb.) = cemitério	<i>cismar</i> (m.) = sapateiro
<i>cină</i> (f.) = jantar	<i>citare</i> (f.) = citação
<i>cina</i> (a) = jantar	<i>ciți</i> (a) = ler
<i>cinci</i> = cinco; — și un sfert = cinco e um quarto; — și jumătate = cinco e meia	<i>citire</i> (f.) = leitura
<i>cincilea</i> (al), a cincea = quinto, -a	<i>ciubuc</i> (amb.) = cachimbo turco
<i>cincisprezece</i> = quinze	<i>ciulină</i> (f.) = castanha de água
<i>cincisprezecelea</i> (al), a cincisprezecea = décimo, -a, quinto, -a	<i>clăbuc</i> (m.) = bôlha
<i>cincizeci</i> = cinquenta	<i>clar</i> , -ă = claro, -a
<i>cincizecilea</i> (al), a cincizecea = quinquagésimo, -a	<i>clasă</i> (f.) = classe; aula; — intâia, a doua, a treia — = 1. ^a , 2. ^a , 3. ^a classe
<i>cine</i> = quem	<i>clătina</i> (a se) = balancear-se
<i>cinstit</i> = honesto	<i>clătinare</i> (f.) = balanço
<i>cioban</i> (m.) = pastor	<i>clește</i> (amb.) = pinça(s)
	<i>climă</i> (f.) = clima
	<i>clinchet</i> (amb.) = tilintar
	<i>clipă</i> (f.) = instante

<i>clopot</i> (amb.) = sino	<i>comerciant</i> (m.) = co-
<i>clopotniță</i> (f.) = sino	merciant
<i>coace</i> (a) = cozer	<i>comisionar</i> (m.) = moço
<i>coadă</i> (f.) = cauda	de recados
<i>coadjutor</i> (m.) = coadju-	<i>comoară</i> (f.) = tesouro
tor	<i>compot</i> (amb.) = compota
<i>coaliziune</i> (f.) = coalizão	<i>comun</i> , -ă = comum
<i>coamă</i> (f.) = cume	<i>comunicabil</i> , -ă = comu-
<i>coardă</i> (f.) = corda	nicável
<i>coasă</i> (f.) = foice	<i>conduce</i> (a) = conduzir
<i>coborî</i> (a) = descer	<i>coniac</i> (amb.) = conha-
<i>cocor</i> (m.) = grou	que
<i>cocoș</i> (m.) = galo	<i>conjugare</i> (f.) = conju-
<i>cocoșat</i> = corcovado	gação
<i>codru</i> (m.) = bosque	<i>conjuncțiune</i> (f.) = con-
<i>cofetar</i> (m.) = pastelei-	junção
ro	<i>conopidă</i> (f.) = couve-flor
<i>colb</i> (amb.) = pó	<i>conserva</i> (a) = conservar
<i>colibă</i> (f.) = cabana	<i>consilier</i> (m.) = conse-
<i>colică</i> (f.) = cólica	lheiro
<i>colilie</i> (f.) = planta bran-	<i>consoană</i> (f.) = consoante
ca das campinas; fig.	<i>Constantin</i> = Constan-
= côr branca	tino
<i>colină</i> (f.) = colina	<i>Constantinopole</i> = Cons-
<i>colnic</i> (amb.) = cabeça	tantinopla
<i>colo</i> (adv.) = lá	<i>conștiință</i> (f.) = cons-
<i>coloare</i> (f.) = côr	ciência
<i>colonel</i> (m.) = coronel	<i>consul</i> (m.) = cōsul
<i>colorat</i> = colorido	<i>contemporan</i> (m.) = con-
<i>Columb</i> = Colombo	temporâneo
<i>comedie</i> (f.) = comédia	<i>conteni</i> (a) = cessar

<i>continua</i> (a) = continuar	<i>coş</i> (amb.) = chaminé
<i>contra</i> (în) = contra	<i>costa</i> (a) = custar; <i>cât</i>
<i>contract</i> (amb.) = contrato	<i>costă</i> ? = quanto custa? quanto é?
<i>controla</i> (a) = verificar, inspeccionar	<i>costiş</i> (amb.) = encosta
<i>convorbire</i> (f.) = conversa	<i>costum</i> (amb.) = fato
<i>copac</i> (m.) = árvore	<i>cot</i> (amb.) = cotovelo
<i>copie</i> (f.) = cópia	<i>cotoi</i> (m.) = gato
<i>copil</i> (m.) = criança	<i>coviltir</i> (amb.) = tóldo
<i>copilandru</i> , -ă = rapazi- nho, rapariguinha	<i>cover</i> (amb.) = tapete
<i>copilaş</i> (m.) = criancinha	<i>Crăciun</i> (amb.) = natal
<i>copilişă</i> (f.) = raparigui- nha, menina	<i>crainic</i> (m.) = pregoeiro
<i>copită</i> (f.) = casco (do cavalo)	<i>crâng</i> (amb.) = sarça, moita
<i>copoi</i> (m.) = cão de caça	<i>crap</i> (m.) = carpa
<i>corb</i> (m.) = corvo	<i>crăpatul zilei</i> = madru- gada
<i>corcoduş</i> (m.) = ame- xeira	<i>crede</i> (a) = crer
<i>corespondenţă</i> (f.) = cor- respondência	<i>credincios</i> = fiel
<i>corn</i> (amb.) = trompa de caça	<i>credinţă</i> (f.) = fidelidade
<i>corp</i> (amb.) = corpo	<i>creier</i> (amb. e m.) = cé- rebro
<i>corsaj</i> (amb.) = corpete	<i>creion</i> (amb.) = lápis
<i>corset</i> (amb.) = espar- tilho	<i>cremă</i> (f.) = nata
<i>cortină</i> (f.) = pano (de teatro)	<i>creşte</i> (a) = crescer
	<i>creştin</i> = cristão
	<i>cretă</i> (f.) = giz
	<i>crinolină</i> (f.) = saia ro- dada
	<i>Criş</i> (amb.) = nome de

três rios da Transilvânia	<i>cumplit</i> , -ă = cruel, terrível
<i>Cristof(or)</i> = Cristóvão	<i>cunoaște</i> (a) = conhecer
<i>Crivăț</i> (amb.) = Aquilão, nortada	<i>cupă</i> (f.) = copo
<i>croitor</i> (m.) = alfaiate	<i>cuprinde</i> (a) = invadir
<i>croncăni</i> (a) = grasnar	<i>cuprins</i> (amb.) = conteúdo, teor, extensão
<i>cruce</i> (f.) = cruz	<i>curajos</i> = corajoso
<i>crud</i> = cruel	<i>curând</i> = depressa; e — = é cedo; <i>în</i> — = brevemente
<i>cu</i> = com; — <i>privire la</i> = acerca de	<i>curat</i> = limpo
<i>cuc</i> (m.) = cuco	<i>curăți</i> (a) = limpar, passar (a ferro)
<i>cuceri</i> (a) = conquistar	<i>curcă</i> (f.) = perua
<i>cucuvea</i> (f.) = coruja	<i>curcan</i> (m.) = peru
<i>cufăr</i> (amb.) = mala	<i>curcubeu</i> (amb.) = arco-íris
<i>cui</i> (amb.) = prego; (pr.) = de quem, a quem (dat. de cine)	<i>curge</i> (a) = afluir, correr
<i>cuib</i> (amb.) = ninho	<i>curios</i> = curioso
<i>culca</i> (a) = deitar; <i>a se</i> — = deitar-se	<i>curșă</i> (f.) = corrida
<i>culcat</i> = deitado	<i>curte</i> = pátio
<i>culpabil</i> = culpado	<i>cusătoreasă</i> (f.) = costureira, modista
<i>cult</i> = culto	<i>cuscu</i> (m.) = cunhado
<i>cum</i> = como; assim que	<i>cutare</i> = fulano, -a; certo, tal
<i>cuminte</i> = ajuizado, razoável	<i>cutie</i> (f.) = caixa
<i>cumințenie</i> (f.) = juízo	<i>cuțit</i> (amb.) = faca
<i>cumpăra</i> (a) = comprar	<i>cuțitar</i> (m.) = cutileiro
<i>cumpărătură</i> (f.) = compra	<i>cuțitaș</i> (amb.) = canivete

<i>cutreiera</i> (a) = percorrer	<i>cuvini</i> (a se) = dever,
<i>cutremura</i> (a) = agitar	convir
<i>cuvânt</i> (amb.) = palavra	

D

<i>da</i> = sim	<i>a fi</i> —: ser devedor,
<i>da</i> (a) = dar, entregar;	dever
<i>a se</i> — <i>jos</i> = descer	<i>datori</i> (a) = dever
<i>dacă</i> = se; quando, logo	<i>datorie</i> (f.) = dívida
que	<i>datornic</i> (m.) = devedor
<i>dalb</i> , -ă = branco	<i>de</i> = de, a, por
<i>daltă</i> (f.) = cinzel	<i>deal</i> (amb.) = colina
<i>dânsul</i> (pe), (pe) <i>dânsele</i> ,	<i>deasupra</i> = por cima de
(pe) <i>dânşii</i> , (pe) <i>dân-</i>	<i>decât</i> = que, antes que,
<i>sele</i> , <i>dânşilor</i> , <i>dânse-</i>	somente
<i>lor</i> = ele, ela, eles,	<i>dece</i> = porquê, por que
elas; dele, dela, deles,	<i>decembrie</i> (m.) = de-
delas; a ele, a elas, a	zembro
eles, a elas; <i>întrîn-</i>	<i>decindea</i> (adv.) = para
<i>su!</i> = nele	além (de um rio), do
<i>Dănuţ</i> = dim. de <i>Dan</i>	outro lado
(antr. m.)	<i>declara</i> (a) = declarar
<i>dar</i> (amb.) = dom, pre-	<i>declinare</i> (f.) = decli-
sente; (pl.) = oferên-	nação
das; (conj.) = mas, ora,	<i>dedesubt</i> = por baixo
pois, sim	<i>deget</i> (amb.) = dedo
<i>dată</i> (f.) = data; o — =	<i>dejun</i> (amb.) = almoço
uma vez	<i>dejuna</i> (a) = almoçar
<i>dator</i> , -oare = devedor;	<i>dela</i> (prep.) = de; desde
	<i>delaolaltă</i> = juntamente

Delfin = Delfim
delicios = delicioso,
 ameno
demn = digno
demult = há muito
dentist (m.) = dentista
deodată = de repente
deosebi (a) = distinguir,
 separar
deosebire (f.) = dife-
 rença; *cu* — = espe-
 cialmente
depărta (a se) = afastar-
 -se
depărtare (f.) = afasta-
 mento, distância; *în*
 — = ao longe
departe (adv.) = longe,
 a distância
deplânge (a se) = quei-
 xar-se
deplin, -ă = inteiro,
 completo
deprins, -ă = habituado
des = espesso, denso
descărca (a se) = des-
 carregar-se
descărcat, -ă = descar-
 regado
deschide (a) = abrir
deschis = aberto

descleşta (a) = dar lar-
 gas
descoperi (a) = descobrir
descrie (a) = descrever,
 pintar
deşertăciune (f.) = vai-
 dade
desface (a) = desfazer
desfăşura (a) = desdo-
 brar, estender
desigur = com certeza
desiş (amb.) = espes-
 sura, bosque
deslănţui (a) = desen-
 cadear
deslănţuire (f.) = desen-
 cadeamento
desmierda (a) = acariciar
despletit, -ă = desgrea-
 nhado
despot (m.) = despota
despre = sobre
desprinde (a se) = des-
 prender-se
deşelenit, -ă = desbra-
 vado
deşept = hábil
destinde (a se) = esten-
 der-se
destul = bastante
devora (a) = devorar

<i>devreme</i> = cedo; <i>e</i> —	<i>doar</i> = ao menos; talvez
é cedo	<i>dobori</i> (a) = abater
<i>dibaci</i> = hábil	<i>doctor</i> (m.) = médico
<i>dictionar</i> (amb.) = dicio-	<i>dogar</i> (m.) = tanoeiro
nário	<i>doi, două</i> = dois, duas
<i>diftong</i> (m.) = ditongo	<i>doilea</i> (al), <i>a doua</i> = se-
<i>dimineață</i> = manhã; bu-	gundo, -a
<i>nă</i> — / = bom dia!; <i>dis</i>	<i>doină</i> (f.) = cantilena
<i>de</i> — = de manhã cedo;	romena, doina
<i>dimineața</i> = de manhã	<i>doisprezece</i> = doze
<i>din</i> = de, por	<i>dolar</i> (m.) = dólar
<i>dina</i> (a) = jantar	<i>domn</i> (m.) = senhor
<i>dinainte</i> = diante	<i>domni</i> (a) = reinar
<i>dincolo</i> = do outro lado,	<i>Domnia-ta</i> = o Senhor,
para lá	Você
<i>dineu</i> (amb.) = jantar	<i>domnie</i> (f.) = senhoria
<i>dinspre</i> = do lado de	<i>domnișoară</i> (f.) = me-
<i>aintai</i> (<i>cel, cea, cei, cele</i>)	nina, donzela
= o (a, os, as) pri-	<i>dop</i> (amb.) = rôlha
meiro (-a, -os, -as)	<i>dor</i> (amb.) = desejo ar-
<i>dinte</i> (m.) = dente	dente, saúde
<i>dintre</i> = dentre, de	<i>dori</i> (a) = desejar,
<i>dintru</i> = de, desde; <i>din-</i>	querer
<i>tr'o-dată</i> = de um (só)	<i>dorit, -ă</i> = desejado
golpe, bruscamente	<i>dormi</i> (a) = dormir
<i>disc</i> (amb.) = disco	<i>dos</i> (amb.) = costas; <i>pe</i>
<i>discuta</i> (a) = discutir	<i>din</i> — = por trás
<i>disprețui</i> (a) = desprezar	<i>două</i> = duas
<i>dișterne</i> (a) = desdobrar	<i>douăsprezece</i> = doze
<i>divin, -ă</i> = divino, -a	<i>douăsprezecelea</i> (al), <i>a</i>
<i>doamnă</i> (f.) = senhora	

<i>douăsprezecea</i> = duo- décimo, -a	<i>drum</i> (amb.) = estrada, caminho; — <i>de fier</i> = caminho de ferro; — <i>bun!</i> = boa viagem!
<i>douăzecelea</i> (al), a <i>două-</i> <i>zecea</i> = vigésimo, -a	<i>dublu</i> = dôbro, duplo
<i>douăzeci</i> = vinte; — <i>și</i> <i>unu</i> = vinte e um; al — <i>și unulea, una</i> = vi- gésimo, -a primeiro, -a; al — <i>și doilea, doua</i> = vigésimo, -a segun- do, -a	<i>duce</i> (a) = conduzir, levar; ir ter; a <i>se</i> = ir-se embora, partir
<i>doileac</i> (m.) = abóbora	<i>duh</i> (amb.) = espírito
<i>drac</i> (m.) = diabo, de- mônio	<i>Duiliu</i> = Duílio
<i>drag</i> , -ă = caro, que- rido; a (-i) <i>fi</i> = ser caro, amar; ter pra- zer em	<i>duios</i> , -oasă = terno
<i>dragoste</i> (f.) = amor, ternura, afeição	<i>dulap</i> (amb.) = armário
<i>drapa</i> (a) = enroupar	<i>dulce</i> = doce, ameno
<i>dreapta</i> (f.) = direita, mão direita; <i>la</i> = à di- reita	<i>dulgher</i> (m.) = carpin- teiro
<i>drept</i> , -eaptă = direito; <i>în dreptul</i> = em frente de	<i>dumbravă</i> (f.) = mata
<i>dreptate</i> (f.) = justiça, razão	<i>duminică</i> (f.) = domingo
<i>Dromihet</i> (antr. m.) = rei dos Dácios	<i>duminica</i> = no (durante o) domingo; — <i>Flo-</i> <i>riilor</i> = Domingo de Ramos
	<i>Dumitru</i> = Demétrio
	<i>dumneata</i> (d-ta) = o Se- nhor, Você
	<i>Dumnezeu</i> (D-zeu) (m.) = Deus
	<i>Dumnea-Voastră</i> (Dvs, D-tră) = Vossa Exce- lência
	<i>Dunăre</i> (f.) = Danúbio
	<i>dună</i> (f.) = duna

dungă (f.) = risco
după = depois, atrás;
pe = do lado de lá
durea (a) = doer

durere (f.) = dor
dureros, -oasă = doloroso
dușman (m.) = inimigo
duzină (f.) = dúzia

273

echinopțiu (amb.) = equi-
nócio
ecou (amb.) = eco
ediție (f.) = edição
ei = seu(s), sua(s); dela(s);
a ela; eles
el (pe), (pe) *ea*, (pe) *ei*,
(pe) *ela* = ele, ela, eles,
elas
electricitate (f.) = elec-
tricidade
elefant (m.) = elefante
element (amb.) = ele-
mento
Elena = Helena
eliberare (f.) = libertação
Elisaveta = Isabel
englez = inglês
entuziasm (amb.) = en-
tusiasmo
esență (f.) = essência;

prin = essencial-
mente
estradă (f.) = estrada
etern, -ă = eterno
eu = eu
Europa = Europa
Euthanasius = Eutaná-
sio
eveniment (amb.) = acon-
tecimento
exact = exacto
exagerat = exagerado
excedent (amb.) = excesso
exclamație (f.) = excla-
mação
exercițiu (amb.) = exer-
cício
exprimare (f.) = expres-
são
extraordinar, -ă = ex-
traordinário

<i>face</i> (a) = fazer; <i>ce mai faci</i> (<i>faceți</i>)? = como está?	<i>febră</i> (f.) = febre
<i>factor</i> (m.) = carteiro	<i>februarie</i> (m.) = fevereiro
<i>fag</i> (m.) = faia	<i>feerie</i> (f.) = magia
<i>făgădui</i> (a) = prometer	<i>fel</i> (amb.) = maneira, espécie; — <i>de</i> — = todas as espécies, toda a sorte; <i>ce — de</i> ? = que, que género (espécie) de?
<i>făină</i> (f.) = farinha	<i>femeie</i> (f.) = mulher
<i>fălăi</i> (a) = flutuar	<i>femenin</i> = feminino
<i>familie</i> (f.) = família	<i>fereastră</i> (f.) = janela
<i>fân</i> (amb.) = feno	<i>fericire</i> (f.) = felicidade
<i>fântână</i> (f.) = fonte	<i>fericit</i> = feliz, contentíssimo
<i>fantasmă</i> (f.) = fantasma	<i>fermecător</i> , -oare = encantador, engraçado
<i>fantastic</i> , -ă = fantástico	<i>feston</i> (amb.) = festão
<i>făptură</i> (f.) = criatura, ser	<i>fi</i> (a) = ser, estar; existir, haver; ficar
<i>fără</i> = sem; — (<i>i</i>) <i>ncetare</i> = sem cessar	<i>ficat</i> (m.) = fígado
<i>fard</i> (amb.) = carmim	<i>fidel</i> = fiel
<i>farmacie</i> (f.) = farmácia	<i>fie!</i> (int.) = seja!; <i>fie ... fie...</i> (conj.) = seja... seja...
<i>farmec</i> (amb.) = encanto, magia	<i>fiicare</i> = cada (um)
<i>fășie</i> (f.) = feixe	<i>fier</i> (amb., plur. <i>fiare</i>) = ferro
<i>fasole</i> (f.) = feijão	<i>fierar</i> (m.) = ferreiro
<i>față</i> (f.) = face, cara; — <i>de masă</i> = toalha de mesa; <i>în</i> — = em frente	<i>fierbe</i> (a) = ferver
<i>fatalist</i> = fatalista	

<i>fi(i)că</i> (f.) = filha	<i>fragă</i> (f.) = morango
<i>fini</i> (a) = acabar	<i>franc</i> (m.) = franco
<i>fior</i> (m.) = arrepio	<i>francez</i> = francês
<i>fir</i> (amb.) = fio	<i>frânge</i> (a se) = quebrar-
<i>fire</i> (f.) = natureza	-se
<i>fiu</i> (m.) = filho	<i>Franța</i> = França
<i>fix</i> = fixo	<i>franzelă</i> (f.) = pãozinho
<i>flacăra</i> (f.) = chama	<i>frate</i> (m.) = irmão
<i>flăcău</i> (m.) = rapaz	<i>frică</i> (f.) = medo
<i>floare</i> (f.) = flor	<i>frig</i> (amb.) = frio; vd.
<i>florin</i> (m.) = florim	<i>friguri</i>
<i>fluid</i> , -ă = fluido	<i>frige</i> (a) = fritar, assar
<i>fluture</i> (m.) = borboleta	<i>friguri</i> (pl.) = febres
<i>fluviu</i> (m.) = rio	<i>friptură</i> (f.) = assado
<i>foaie</i> (f.) = folha	<i>fruct</i> (amb.) = fruto;
<i>foarfecă</i> (f.) = tesoura	<i>fructe</i> (pl.) = fruta
<i>foarte</i> = muito; — <i>mult</i>	<i>frumos</i> , -oasă = belo;
= muitíssimo, imenso	bonito
<i>foc</i> (amb.) = fogo	<i>frumușel</i> = bonitinho
<i>focist</i> (m.) = fogueiro	<i>frumusețe</i> (f.) = beleza
<i>folos</i> (amb.) = proveito,	<i>frunte</i> (f.) = testa; <i>în</i> —
ganho	= na primeira fila
<i>folositor</i> = útil	<i>frunză</i> (f.) = folha
<i>fonetic</i> = fonético	<i>fugaci</i> (m.) = cavalo
<i>forfecă</i> (a) = cortar, ta-	rápido
lhar	<i>fugar</i> = fugidio
<i>forma</i> (a) = formar	<i>fugi</i> (a) = fugir
<i>formațiune</i> (f.) = for-	<i>fuior</i> (amb.) = tufo de
mação	cânhamo
<i>fotoliu</i> (amb.) = pol-	<i>fular</i> (amb.) = lenço
trona	de seda

<i>fulg</i> (m.) = floco	<i>fundătură</i> (f.) = beco
<i>fulger</i> (amb.) = relâmpago	<i>fura</i> (a) = roubar
<i>fum</i> (amb.) = fumo	<i>furculiță</i> (f.) = garfo
<i>fuma</i> (a) = fumar	<i>furiș</i> = furtivo; <i>pe</i> — = furtivamente
<i>fumuriu</i> , -ie = cinzento, côr de fumo	<i>furtună</i> (f.) = tempestade, temporal; furação; cheia
<i>funcțiune</i> (f.) = função	<i>fustă</i> (f.) = saia
<i>fund</i> (amb.) = fundo	

G

<i>gădila</i> (a) = titilar	garganta
<i>gădilici</i> (amb.) = cócegas	<i>gata</i> = pronto
<i>găină</i> (f.) = galinha	<i>gătit</i> , -ă = enfeitado
<i>galben</i> = amarelo	<i>găuri</i> (a) = tapar
<i>galerie</i> (f.) = galeria	<i>găvan</i> = oco
<i>gând</i> (amb.) = pensamento; <i>a avea de</i> — = pensar	<i>gazelă</i> (f.) = gazela
<i>gândi</i> (a) = pensar	<i>gazetă</i> (f.) = jornal
<i>gară</i> (f.) = estação	<i>geamantan</i> (amb.) = mala
<i>garantat</i> = garantido	<i>geamgiu</i> (m.) = vidraceiro
<i>gard viu</i> = sebe	<i>geană</i> (f.) = pestana
<i>garderob</i> (amb.) = armário	<i>geme</i> (a) = gemer; regorgitar
<i>garoafă</i> (f.) = cravo	<i>general</i> = geral; (m.) = general
<i>gâscă</i> (f.) = ganso	<i>generos</i> = generoso
<i>găsi</i> (a) = encontrar, achar	<i>geniu</i> (m.) = gênio
<i>gut</i> (amb.) = pescôço,	<i>genunchi</i> (m.) = joelho

George = Jorge
geros = glacial
gheată (f.) = sapato; *a face ghetele* = en-
 graixar os sapatos
gheb (amb.) = corcova
Gheorghe = Jorge
gheșeft (amb.) = negócio
ghețos, -oasă = gelado
ghiață (f.) = gelo
ghicitoare (f.) = adivinha
ghid (m.) = guia
ghioagă (f.) = maça de
 armas
ghiozdan (amb.) = pasta
ghips (amb.) = gesso
ghirlandă (f.) = guir-
 landa
ginere (m.) = genro
gingaș, -ă = gentil,
 delicado
girafă (f.) = girafa
glas (amb.) = voz, som
glorios = glorioso
gol, *goală* = nu, vazio
goni (a) = perseguir
gordună (f.) = guitarra
grabă (f.) = pressa, di-
 ligência
grăbi (a) = acelerar; *a*
se — = despachar-se

grădină (f.) = jardim;
 — *cu sarsavaturi* =
 horta
grădinar, -easă = jardi-
 neiro, -a
grăi (a) = falar, dizer
grămadă (f.) = monte,
 pilha; em massa, em
 monte
gramatică (f.) = gramá-
 tica
grâne (pl.) = cereais
granit (amb.) = granito
grațios, -oasă = gracioso
grâu (amb.) = trigo
grăunte (m.) = grão
grav = grave
greabăn (amb.) = junta
 da espádua (do ca-
 valo)
grecesc, -ească = grego
greier (m.) = grilo
greoi, *greoaie* = pesado,
 lento
greșală (f.) = erro
greu, -ea = pesado, di-
 ficil, duro
greutate (f.) = peso; di-
 ficuldade
gri = cinzento

<i>grindă</i> (f.) <i>d'a curmezi-</i>	<i>gură</i> (f.) = bôca
<i>șul</i> = travesseiro	<i>gurișă</i> = boquinha
<i>groapă</i> (f.) = valado	<i>gustos</i> = gostoso
<i>gros</i> = grosso	<i>gutuie</i> (f.) = marmelo
<i>grumaz</i> (m.) = pescoço,	<i>guvern</i> (amb.) = governo
garganta; cume	<i>guvernator</i> (m.) = go-
<i>guler</i> (amb.) = colarinho	vernador
<i>gumă</i> (f.) = borracha	

H

<i>haiduc</i> (m.) = salteador	<i>hoardă</i> (f.) = horda
<i>haine</i> (f. pl.) = roupa	<i>Holbea</i> (antr. m. pop.)
<i>hală</i> (f.) = mercado	<i>horă</i> (f.) = roda (dança
<i>haltă</i> (f.) = apeadeiro	nacional romena)
<i>hamal</i> (m.) = carregador	<i>Horia</i> (antr.) = chefe da
<i>han</i> (amb.) = estalagem	revolução romena da
<i>haos</i> (amb.) = caos	Transilvânia (1784).
<i>harap</i> (m.) = negro	<i>horn</i> (amb.) = chaminé
<i>hârtie</i> (f.) = papel; — <i>de</i>	<i>hotar</i> (amb.) = frontei-
<i>scrisori</i> = papel de	ra, limite
carta	<i>hotări</i> (a) = decidir, de-
<i>hăui</i> (a) = retumbar de	terminar, definir
uivos	<i>hotel</i> (amb.) = hotel
<i>hazliu</i> = alegre, diver-	<i>hrană</i> (f.) = alimenta-
tido	ção, alimento
<i>herghelie</i> (f.) = manada	<i>Hristos</i> = Cristo
de cavalos	<i>hurduca</i> (a) = abalar,
<i>himeră</i> (f.) = quimera	sacudir

<i>i, îi</i> = lhe (dat. de <i>el, ea</i>)	<i>imagine</i> (f.) = imagem
<i>ia!</i> = pois! ouve!	<i>îmbătrâni</i> (a) = envelhecer
<i>Ianuarie</i> (m.) = Janeiro	<i>îmbrăca</i> (a <i>se</i>) = vestir-se
<i>iapă</i> (f.) = égua	<i>îmbrăţişa</i> (a) = abraçar
<i>iar(ă)</i> = e, mas, ao passo que; de novo	<i>îmbrăţişare</i> (f.) = abraço
<i>iarăşi</i> = novamente	<i>îmbunătăţi</i> (a) = melhorar
<i>iarbă</i> (f.) = erva	<i>imediat</i> = já, imediatamente
<i>iarnă</i> (f.) = inverno	<i>îmi</i> = me, a mim (dat. de <i>eu</i>)
<i>iată</i> = eis	<i>împărat, -easă</i> = imperador, imperatriz
<i>ideal</i> (amb.) = ideal	<i>împatrit</i> = quádruplo
<i>idee</i> (f.) = idéia	<i>împletit, -ă</i> = entrelaçado, entrançado
<i>idilă</i> (f.) = idílio	<i>împrejur</i> = em volta
<i>iepure</i> (m.) = lebre; — de casă = coelho	<i>împrejurimi</i> = arredores
<i>ierburi</i> (f. pl.) = ervas, simples	<i>imprudent</i> = imprudente
<i>ieri</i> = ontem	<i>împrumuta</i> (a) = emprestar
<i>Ierusalim</i> = Jerusalém	<i>împunge</i> (a) = picar
<i>ieşiť, -ă</i> = saído	<i>împutinat, -ă</i> = diminuído
<i>ignorant</i> = ignorante	<i>în</i> = em; — <i>jurul</i> = a
<i>îie</i> (f.) = camisa de aldeã bordada e ornada com lantejoulas	
<i>Isus</i> = Jesus	
<i>il, l; îi, i</i> (pr. pes.) = o; os	
<i>iluminare</i> (f.) = iluminação	

volta de; — <i>plus</i> = além disso	<i>încerca</i> (a) = experimen- tar
<i>înăbuși</i> (a) = abafar	<i>încet</i> , -eată = lento; len- tamente
<i>înainte</i> (a) = adiantar-se	<i>înceta</i> (a) = cessar
<i>înainte</i> = adiante; <i>de</i> <i>acuma</i> — = daqui em diante; <i>drept</i> — = à direita, sempre a di- reito; <i>înainte</i> noastră = diante de nós	<i>încetare</i> (f.) = fim, cessar
<i>înalt</i> = alto	<i>încetineală</i> (f.) = lenti- dão
<i>înălța</i> (a se) = subir, elevar-se	<i>înceia</i> (a) = acabar, fe- char
<i>înălțime</i> (f.) = altura	<i>înceietură</i> (f.) = jun- tura, articulação
<i>înamic</i> = inimigo	<i>încipui</i> (a se) = imagi- nar, conceber
<i>înapoi</i> = atrás	<i>înciria</i> (a) = alugar
<i>înduntru</i> = dentro, no interior	<i>încis</i> = fechado
<i>încă</i> = ainda; — <i>odată</i> = mais uma vez;	<i>încisoare</i> (f.) = prisão
<i>nu</i> — = ainda não	<i>încincit</i> = quíntuplo
<i>încălzi</i> (a) = aquecer	<i>încolăci</i> (a) = entortar
<i>încântat</i> = encantado	<i>înconjura</i> (a) = rodear
<i>încantație</i> (f.) = encan- tamento	<i>încordare</i> (f.) = tensão
<i>încântător</i> , -oare = en- cantador	<i>încovoia</i> (a se) = curvar- -se, encurvar-se
<i>încăpăținat</i> = teimoso	<i>încovoiat</i> = curvo
<i>încât</i> = de tal modo que	<i>încovoiere</i> (f.) = curva
<i>începe</i> (a) = começar	<i>încremeni</i> (a) = ficar petrificado
<i>început</i> (amb.) = começo	<i>încuia</i> (a) = fechar a chave
	<i>îndârji</i> (a se) = obsti- nar-se

<i>indată</i> = logo que, assim que	<i>îngălbenit</i> , -ă = amare- lecido
<i>îndoială</i> (f.) = dúvida	<i>îngâna</i> (a) = encantar
<i>îndesa</i> (a se) = unir-se, apertar-se	<i>îngenunchiat</i> = ajoelhado
<i>îndoi</i> (a) = dobrar, curvar	<i>înger</i> (m.) = anjo
<i>îndoit</i> = duplo, dób-ro	<i>îngheţ</i> (amb.) = gelo
<i>îndrepta</i> (a se) = diri- gir-se	<i>îngheţat</i> (adj.) = gelado
<i>îndura</i> (a) = suportar	<i>îngheţată</i> (f.) = gelado
<i>înegri</i> (a) = enegrecer	<i>îngrat</i> = ingrato
<i>înel</i> (amb.) = anel	<i>îngropa</i> (a) = enterrar
<i>înfăţişa</i> (a) = apresen- tar, exhibir	<i>îngust</i> , -ă = estreito
<i>înfiora</i> (a se) = estre- mecer, arripiar-se	<i>înimă</i> (f.) = coração ; (fig.) = coragem
<i>înfiorare</i> (f.) = estreme- cimento, arrepio	<i>înjura</i> (a) = ralhar ; injuriar
<i>înfipt</i> , -ă = metido, en- terrado	<i>înmîit</i> = mil vezes
<i>înflori</i> (a) = florir, flo- rescer	<i>înneca</i> (a) = afogar
<i>înfocat</i> , -ă = ardente	<i>înnoptare</i> (f.) = anoi- tecer
<i>înfrăţit</i> , -ă = fraterni- zado	<i>înocent</i> = inocente
<i>înfriçoşat</i> , -ă = espan- toso; apavorado	<i>înregistrare</i> (f.) = re- gisto
<i>înfundat</i> , -ă = enca- fuado	<i>însă</i> = todavia
	<i>înşela</i> (a se) = enganar- -se, iludir-se
	<i>înşeptit</i> = séptuplo
	<i>înşesit</i> = sêxtuplo
	<i>înşira</i> (a) = alinhar
	<i>înspecta</i> (a) = inspec- cionar
	<i>însulă</i> (f.) = ilha

<i>însuşi, însăşi, înşişi, însene</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>înteţi (a se)</i> = redobrar, tornar-se mais forte
<i>însuşi, însăşi, înşişi, însesi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întinde (a se)</i> = estender-se
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întindere (f.)</i> = extensão
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întins, -ă</i> = extenso, vasto
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întors, -oarsă</i> = de vólta
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întotdeauna</i> = sempre
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>intra (a)</i> = entrar
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>intrare (f.)</i> = entrada
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>între</i> = entre; <i>între'o zi</i> = um dia
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întrebare (f.)</i> = interrogação
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întrebuinţa (a)</i> = empregar
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întrecere (f.)</i> = rivalidade
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întreg</i> = inteiro
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întreit</i> = triplo
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întrevedea (ă)</i> = entrever
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>introducere (f.)</i> = introdução
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întuneca (a)</i> = escurecer
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întunecat, -ă</i> = obscurecido
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întunecos, -oasă</i> = escuro
<i>însuşi, însăşi, înşişi, înseşi</i> = mesmo, -a, -os, -as; próprio, -a, -os, -as	<i>întuneric (amb.)</i> = escuro

ridão, obscuridade	<i>îşi</i> = se (dat. de <i>el, ea</i>)
<i>inutil</i> = inútil	<i>ismene</i> (f. pl.) = ce-
<i>inunda</i> (<i>a</i>) = inundar	roulas
<i>invâltori</i> (<i>a se</i>) = re-	<i>istoric</i> (m.) = historiador
moinhar	<i>istorie</i> (f.) = história
<i>invârţi</i> (<i>a se</i>) = dar voltas	<i>istovit, -ă</i> = sêco
<i>invăţa</i> (<i>a</i>) = aprender;	<i>Italia</i> = Itália
ensinar	<i>italian</i> = italiano
<i>invăţat</i> = culto; erudito	<i>îţi</i> = te (dat. de <i>tu</i>)
<i>invăţător, -oare</i> = pro-	<i>iubi</i> (<i>a</i>) = amar
fessor, -a	<i>iubire</i> (f.) = amor
<i>inveli</i> (<i>a</i>) = envolver	<i>Iuda</i> = Judas
<i>inverzi</i> (<i>a</i>) = reverdecer	<i>ivit</i> (amb.) = grito
<i>invita</i> (<i>a</i>) = convidar	<i>Iulie</i> (m.) = julho
<i>invitaţie</i> (f.) = convite	<i>Iunie</i> (m.) = junho
<i>inezcit</i> = décuplo	<i>iute</i> = rápido, veloz
<i>Io(a)n</i> = João	<i>inţeală</i> (f.) = velocidade
<i>Ioana</i> = Joana	<i>izbi</i> (<i>a</i>) = bater, em-
<i>Ionel</i> (antr. m.) = João-	bater
zinho	<i>izbucni</i> (<i>a</i>) = explodir
<i>Iosif</i> = José	<i>izvor</i> (amb.) = nascente

J

<i>jale</i> (f.) = tristeza pro-	<i>jghiab</i> (amb.) = canal
funda, aflição; <i>de</i> —	goteira
lamentável, que mete	<i>jilav, -ă</i> = úmido
dó	<i>Jiu</i> (m.) = rio da Ro-
<i>jaretieră</i> (f.) = liga	ménia
<i>jelanie</i> (f.) = pranto, la-	<i>joc</i> (amb.) = jôgo, dança,
mento	folgado

<i>Joi</i> (m.) = quinta-feira	um meio; — <i>de oră</i> =
<i>jordie</i> (f.) = cana	meia hora
<i>jos</i> = baixo; <i>de</i> — = id.;	<i>jur</i> (amb.) = volta; —
<i>pe</i> — = a pé; <i>în jo-</i>	<i>împrejur</i> = em toda a
<i>sul</i> = por baixo de	volta
<i>juca</i> (a) = jogar; brin-	<i>jura</i> (a) = jurar
car; representar	<i>jurământ</i> (amb.) = jura-
<i>jucător</i> (m.) = dança-	mento
rino	<i>jurnal</i> = diário
<i>jude(cător)</i> (m.) = juiz	<i>jurnalisti</i> (m.) = jorna-
<i>jumătate</i> (f.) = metade,	lista

K

<i>kil(o)</i> (amb.) = quilo	<i>kilometru</i> (m.) = qui-
	lômetro

L

<i>la</i> = a, até, em, para; —	ao lado de, junto de,
<i>noi</i> = em (nossa) casa	próximo de
<i>lăc</i> (amb.) = lago	<i>langustă</i> (f.) = lagosta
<i>lăcrăma</i> (a) = lacrime-	<i>lăptăgiu</i> (m.) = leiteiro
jar, chorar	<i>lăpte</i> (m. e amb.) = leite
<i>lăcrimă</i> (f.) = lágrima	<i>lăptucă</i> (f.) = alface
<i>lămă</i> (f.) = lâmina	<i>larg, -ă</i> = largo; <i>în</i> — =
<i>lămâie</i> (f.) = limão	ao largo
<i>lămpă</i> (f.) = lâmpada	<i>lăsa</i> (a se) = deixar,
<i>lan</i> (amb.) = campo	abandonar; <i>a se</i> — <i>jos</i>
<i>lançe</i> (f.) = lança	= descer; <i>a se</i> — <i>frig</i>
<i>lângă</i> (prep.) = perto;	= estar frio

<i>lăsata secului</i> = tērça-	<i>lemn</i> (amb.) = madeira,
-feira gorda	madeiro
<i>lăfime</i> (f.) = largura	<i>lemnar</i> (m.) = lenhador
<i>latin</i> , -ă = latino	<i>leneş</i> = preguiçoso
<i>latină</i> (f.) = latim, lin-	<i>leopard</i> (m.) = leopardo
gua latina	<i>lepră</i> (f.) = lepra
<i>lătra</i> (a) = ladrar	<i>lepros</i> = leproso
<i>lăuntric</i> , -ă = interior	<i>leşie</i> (f.) = lixívia, barrela
<i>laur</i> (m.) = loureiro	<i>leu</i> (m.) = leão (animal;
<i>lăutar</i> (m.) = músico	unidade monetária
ambulante	romena, que se divide
<i>lăutăresc</i> = de músico	em cem <i>bani</i>)
ambulante	<i>liberaţiune</i> (f.) = liber-
<i>le</i> (pr. pes.) = as (acus.	tação
f. pl. de <i>ele</i>)	<i>librar</i> (m.) = livreiro
<i>le, li</i> = lhes (dat. de <i>ei,</i>	<i>librărie</i> (f.) = livraria
<i>ele</i>)	<i>lighean</i> (amb.) = bacia
<i>leac</i> (amb.) = medica-	de lavatório
mento	<i>lila</i> = lilás
<i>leagăn</i> (amb.) = bērço	<i>limb</i> (m.) = linguado
<i>lebădă</i> (f.) = cisne	<i>limbă</i> (f.) = língua; — <i>de</i>
<i>lega</i> (a <i>se</i>) = ligar-se,	<i>pantofi</i> = calçadeira
prometer	<i>limpede</i> = limpido
<i>legăna</i> (a) = embalar	<i>lin</i> , -ă = calmo, doce
<i>legănare</i> (f.) = balan-	<i>lingură</i> (f.) = colher
cear, embalar	<i>linguşi</i> (a) = adular, li-
<i>lege</i> (f.) = lei	sonjeiar
<i>leghe</i> (f.) = légua	<i>linguşitor</i> (m.) = lison-
<i>legume</i> (f. pl.) = legumes,	jeiro, adulator
hortaliça	<i>linia</i> (a) = traçar
	<i>liniat</i> = pautado

<i>linie</i> (f.) = linha; régua	<i>lornietă</i> (f.) = binóculo
<i>linişte</i> (f.) = calma, tran- qüilidade	<i>lovi</i> (a) = bater; a se — = embater
<i>linişti</i> (a se) = acalmar- -se	<i>lua</i> (a) = tomar, com- prar; — <i>în împrumut</i> = pedir emprestado
<i>liniuţă</i> (f.) = hífen, tra- ço de união	<i>lubenită</i> (f.) = melancia
<i>linştit</i> = tranqüilo	<i>Luca</i> = Lucas
<i>linte</i> (f.) = lentilha	<i>lucernă</i> (f.) = luzerna
<i>lipi</i> (a) = ligar; a se — = ligar-se, colar-se	<i>luci</i> (a) = luzir
<i>lipsi</i> (a) = faltar, estar ausente	<i>lucios</i> , -oasă = luzente
<i>liră</i> (f.) = lira	<i>lucire</i> (f.) = clarão
<i>listă</i> (f.) = ementa, lista	<i>luciu</i> (amb.) = brilho, polimento; luz
<i>literar</i> = literário	<i>lucrător</i> (m.) = traba- lhador, operário; — <i>brutar</i> = forneiro
<i>literatură</i> (f.) = litera- tura	<i>lucrătură</i> (f.) = trabalho
<i>Liviu</i> = Livio	<i>lucru</i> (m.) = coisa
<i>livră</i> (f.) = libra	<i>lui</i> = dele, a ele; de, do (com nome próprio); seu(s), sua(s)
<i>loc</i> (amb.) = lugar; a <i>lua</i> — = sentar-se	<i>lumânare</i> (f.) = vela
<i>locui</i> (a) = habitar	<i>lume</i> (f.) = gente; mundo
<i>logodnic</i> , -ă = noivo, -a	<i>lumină</i> (f.) = luz
<i>lojă</i> (f.) = camarote (de teatro)	<i>luminat</i> , -ă = brilhante
<i>lopată</i> (f.) = pá	<i>lună</i> (f.) = lua; mês
<i>lor</i> = seu(s), sua(s), dê- les, delas; a eles, a elas	<i>lung</i> = comprido
	<i>lungime</i> (f.) = compri- mento

Luni (m.) = segunda-
-feira

lup (m.) = lobo
lupta (a se) = lutar

M

mă = me

măcelar (m.) = carnicheiro

măestru, -*eastră* = ar-
tístico

măgar (m.) = burro

magazin (amb.) = arma-
zém

măghiran (m.) = manje-
rona

magnific, -*ă* = magní-
fico

măgură (f.) = colina

Mai (m.) = maio

mai (adv.) = mais; —
puțin = menos; *și* —
= ainda mais

maică (f.) = mãe

maimuță (f.) = macaco

mă(i)ne = amanhã; *ca* —
= em breve; *ca* — *-poi-*
măine = mais dia me-
nos dia

mal (amb.) = margem
escarpada

maldăr (amb.) = molho,
feixe

mamă (f.) = mãe

mână (f.) = mão

mânca (a) = comer

mancător = guloso

mândră (f.) = bem-ama-
da

mâncă (f.) = manga

mângâiere (f.) = consôlo,
alívio

mânie (f.) = cólera

mânios, -*oasă* = colérico,
encolerizado; fértil

manșon (amb.) = regalo

mantă (f.) = manta

mântui (a) = salvar, li-
vrar

mânușă (f.) = luva

mânz (m.) = potro

mapă (f.) = pasta

măr (m.) = maçã

marcă (f.) = marco (moe-
da); sêlo

mare (f.) = mar; (adj.)
= grande

măreț, -*eață* = grandioso

măreție (f.) = grandeza

<i>margin</i> (f.) = margem, extremidade, confins	<i>medicament</i> (amb.) = medicamento
<i>Maria</i> = Maria	<i>melancolic</i> , -ă = melan- cólico
<i>marinar</i> (m.) = mari- nheiro	<i>melancolie</i> (f.) = melan- colia
<i>marmoră</i> (f.) = mármore	<i>melodie</i> (f.) = melodia
<i>Mart(i)e</i> (m.) = março	<i>memorial</i> (amb.) = me- morial
<i>Marți</i> (m.) = terça-feira	<i>mentă</i> (f.) = hortelã
<i>mărturis</i> (a) = confes- sar	<i>mereu</i> = continuamente
<i>mărunt</i> , -ă = miúdo	<i>merge</i> (a) = andar, ca- minhar, ir
<i>masă</i> (f.) = mesa; refei- ção	<i>merlan</i> (amb.) = pescada
<i>masculin</i> = masculino	<i>meserie</i> (f.) = ofício
<i>măslină</i> (f.) = azeitona	<i>mesteacăn</i> (m.) = vi- doeiro
<i>massă</i> (f.) = massa	<i>meșteșug</i> (amb.) = mis- ter, profissão
<i>măsură</i> (f.) = medida	<i>meterez</i> (amb.) = para- peito
<i>măsura</i> (a) = medir	<i>metru</i> (amb.) = metro
<i>mătasă</i> (f.) = seda	<i>meu, mea, mei, mele</i> = (o) meu, (a) minha, (os) meus, (as) minhas
<i>matematică</i> (f.) = mate- mática	<i>mi</i> = me (dat. de eu)
<i>mătura</i> (a) = varrer	<i>mic</i> = pequeno
<i>mătușă</i> (f.) = tia	<i>midie</i> (f.) = mexilhão
<i>Măxim</i> = Máximo	<i>mie</i> = mil; a mim; două
<i>mazăre</i> (f.) = ervilha	<i>mii</i> = dois mil
<i>mea</i> = (a) minha	<i>miea</i> (f.) = cordeira
<i>mecanic</i> (m.) = maqui- nista	
<i>Medeleni</i> = aldeia mol- dava	
<i>medic</i> (m.) = médico	

<i>miel</i> (m.) = cordeiro	<i>minută</i> (f.) = minuto
<i>Miercuri</i> (m.) = quarta-feira	<i>mirare</i> (f.) = admiração
<i>mierlă, mierloi</i> = melra, -o	<i>Mircea</i> (antr. m.)
<i>miezul nopții</i> (amb.) = meia-noite	<i>mireasmă</i> (f.) = perfume
<i>migdală</i> (f.) = amêndoa	<i>miriște</i> (f.) = restólho
<i>Mihai</i> (l) = Miguel	<i>miros</i> (amb.) = cheiro
<i>milea</i> (al o), <i>a o mi(i)a</i> = milésimo, -a	<i>mirositor, -oare</i> = res-cendente
<i>miji</i> (a) = despontar, romper	<i>mișca</i> (a se) = mover-se
<i>mijloc</i> (amb.) = meio, centro; cintura	<i>mișcare</i> (f.) = deslocação
<i>miliard</i> = bilião	<i>mișcător, -oare</i> = móvel
<i>milion</i> = milhão; <i>două milioane</i> = dois milhões	<i>mistreț</i> (m.) = javali
<i>milionulea</i> (al), <i>a milioanea</i> = milionésimo, -a	<i>Mitropolie</i> = Metrópolis
<i>mine, pe mine</i> = eu, me	<i>mlaștină</i> (f.) = tanque
<i>ministru</i> (m.) = ministro; — <i>plenipotențiar</i> = ministro plenipotenciário	<i>moale</i> = mole
<i>minie</i> (f.) = espírito	<i>moară</i> (f.) = moinho
<i>minți</i> (a) = mentir	<i>moarte</i> (f.) = morte
<i>minunăție</i> (f.) = maravilha	<i>moașă</i> (f.) = parteira
	<i>mobilier</i> (amb.) = mobiliário
	<i>mod</i> (amb.) = modo
	<i>modest</i> = modesto
	<i>Moldova</i> = Moldávia
	<i>moldovean</i> (m.) = moldavo
	<i>monedă</i> (f.) = moeda
	<i>Monica</i> = Mónica
	<i>monoclu</i> (amb.) = monóculo
	<i>monsoon, muson</i> (amb.) = monção

<i>morcov</i> (m.) = cenoura	<i>muncă</i> (f.) = trabalho,
<i>mormânt</i> (amb.) = sepulcro, moimento	tarefa, dificuldade
<i>mort</i> = morto	<i>munci</i> (<i>a se</i>) = atormen-
<i>morun</i> (m.) = bacalhau	tar-se
<i>moş</i> (m.) = velho; avô;	<i>munte</i> (m.) = monte,
tio	montanha
<i>moşie</i> (f.) = quinta, ter-	<i>muntean</i> (m.) = monta-
ra, domínio	nhês
<i>moştenitor</i> = herdeiro	<i>Muntenia</i> = Munténia,
<i>mostră</i> (f.) = amostra	Valáquia
<i>muget</i> (amb.) = balido,	<i>mură</i> (f.) = amora
mugido	<i>murdar</i> , -ă = sujo
<i>mugi</i> (<i>a</i>) = mugir	<i>Mureş</i> (m.) = o maior rio
<i>muia</i> (<i>a</i>) = molhar; <i>a se</i>	da Transilvânia
— = acalmar-se, me-	<i>muri</i> (<i>a</i>) = morrer
lhorar	<i>murmur</i> (amb.) = mur-
<i>muier</i> (f.) = mulher	múrio
<i>mult</i> , -ă, <i>mulţi</i> , <i>multe</i> =	<i>murmura</i> (<i>a</i>) = murmu-
muito, -a, -os, -as;	rar
<i>de</i> — = há muito	<i>muşca</i> (<i>a</i>) = morder
<i>mulţime</i> (f.) = multidão	<i>muşcele</i> (amb. pl.) = ca-
<i>mulţumesc</i> = obrigado!	deia de colinas, serra
<i>mulţumi</i> (<i>a</i>) = agrade-	<i>muştar</i> (amb.) = mos-
cer, recompensar	tarda
<i>mulţumire</i> (f.) = satisfa-	<i>mustaţă</i> (f.) = bigode
ção	<i>mut</i> = mudo
<i>mulţumit</i> = contente	<i>musică</i> (f.) = música

<i>năduși</i> , -ă = suado	<i>nebirui</i> , -ă = jamais
<i>nămet</i> (amb.) = avalanche	vencido, invencível
<i>naș</i> (m.) = nabo	<i>nebun</i> = louco
<i>năpărcă</i> (f.) = víbora	<i>nebunie</i> (f.) = loucura
<i>năruire</i> (f.) = desabamento	<i>necaz</i> (amb.) = despeito
<i>nas</i> (amb.) = nariz	<i>neclintit</i> , -ă = imóvel
<i>naș</i> , -ă = padrinho, madrinha	<i>necomunicabil</i> , -ă = incomunicável
<i>naște</i> (a) = gerar; a se = nascer	<i>neconoscut</i> , -ă = desconhecido
<i>naștere</i> (f.) = nascimento	<i>nedemn</i> = indigno
<i>nasture</i> (m.) = botão	<i>nedeslușit</i> , -ă = vago
<i>natură</i> (f.) = natureza	<i>nedespărțit</i> = inseparavelmente
<i>naval</i> , -ă = naval	<i>nefiresc</i> , -ească = irreal, sobrenatural
<i>năzui</i> (a) = aspirar	<i>neg</i> (m.) = verruga, calo
<i>nasuiniță</i> (f.) = aspiração	<i>negru</i> , <i>neagră</i> = preto, -a
<i>ne</i> = nos	<i>negură</i> (f.) = nevoeiro
<i>nea</i> (f.) = neve	<i>negustor</i> (m.) = negociante
<i>neam</i> (amb.) = gênero, nação, gente, geração, família; <i>de</i> = de boa família, de família nobre	<i>neîmplinit</i> , -ă = irrealizado
<i>neașteptat</i> , -ă = inesperado	<i>neînțeleș</i> , -easă = incompreendido
	<i>nemiluita</i> (cu) = em quantidade

<i>nemulțumit</i> = descontente	<i>nimeni</i> = ninguém (cf. <i>nimănui</i>)
<i>nemuritor</i> = imortal	<i>nimic</i> = nada
<i>nenorocit</i> = infeliz	<i>ninge</i> (a) = nevar
<i>nepătruns</i> , -ă = impene-trável	<i>ninsoare</i> (f.) = neve
<i>nepot</i> , -oată = sobrinho, -a	<i>nisetru</i> (m.) = robalo
<i>nerăbdător</i> , -oare = im-paciente	<i>nisiș</i> (amb.) = areia
<i>neregulat</i> , -ă = irregu-lar	<i>niște</i> = alguns, algumas, uns, umas
<i>nesfârșit</i> (amb.) = infi-nito	<i>Nistru</i> (m.) = Dniestre
<i>nesimțit</i> , -ă = insensí-vel	<i>nițel</i> = um pouco
<i>nestabilitate</i> (f.) = insta-bilidade	<i>nițeluș</i> = um bocadinho
<i>neutru</i> = neutro	<i>noapte</i> (f.) = noite; — <i>bună!</i> = boa noite!;
<i>nevastă</i> (f.) = mulher	<i>noaptea</i> = de noite
<i>nevăzut</i> , -ă = invisível	<i>nobil</i> = nobre
<i>nevinovat</i> = inocente	<i>nod</i> (amb.) = nó
<i>nevoie</i> (f.) = necessidade	<i>Noembrie</i> (m.) = no-vembro
<i>ni</i> = nos	<i>noi, pe noi</i> = nós; <i>la</i> — em (nossa) casa, na nossa terra
<i>nici</i> = nem	<i>noptatic</i> , -ă = nocturno
<i>niciodată</i> = nunca	<i>nor</i> (m.) = nuvem
<i>niciun</i> , <i>nicio</i> = nenhum, -a	<i>noră</i> (f.) = nora
<i>Nicolae</i> = Nicolau	<i>noroc</i> (amb.) = sorte
<i>nimănui</i> = de ninguém (cf. <i>nimeni</i>)	<i>noroi</i> (amb.) = lama
	<i>nostru</i> , <i>noastră</i> , <i>noștri</i> , <i>noastre</i> = nosso, -a, -os, -as
	<i>notar</i> (m.) = notário

nou = novo
nouă = nove; (dat. de
noi) a nós
nouăsprezece = deza-
 nove
nouăsprezecelea (al), a
nouăsprezecea = dé-
 cimo, -a nono, -a
nouăzeci = noventa
nouăzecilea (al), a *nouă-*
zecea = nonagésimo, -a
noulea (al), a *noua* =
 nono, -a
nour (m.) = nuvem
nu = não
nuc (m.) = nogueira

nucă (f.) = noz
numai = só, sòmente
numaidecât = logo a
 seguir
număr (amb.) = número
număra (a) = contar,
 enumerar
nume = nome, apelido;
în numele = em nome
 de
numeral = numeral
numi (a) = nomear
nuntă (f.) = casamento,
 boda
nuntire (f.) = noiva do
 boda

o = uma; a; (int.) = ó!
oaie (f.) = ovelha
oameni (m. pl.) = ho-
 mens
oară (f.) = vez; *de două*
(trei, etc.) ori = duas
(três, etc.) vezes; de
mai multe ori = mui-
 tas vezes; *de cele mai*
multe ori = a maioria
 das vezes
oare = é que

oarecare = qualquer
 (que seja)
obișnuit, -ă = habitual
oblon (amb.) = persiana
oboseală (f.) = fadiga,
 cansaço
obosi (a) = fatigar,
 cansar
obosit, -ă = fatigado
obraz (m.) = vulto, cara
observa (a) = reparar
ocean (amb.) = oceano

ochelari (m.) = óculos
ochi (m.) = olho
Octavian = Octaviano
Octombrie (m.) = outubro
ocupat = ocupado
odaie (f.) = quarto
odată = uma vez
odinioară = outrora
oftare (f.) = suspiro
oglindă (f.) = espelho
Olguta = dim. de *Olga*
Olt (m.) = rio da Roménia
om (m.) = homem
omenesc, -ească = humano
onest = honesto
Oprea (antr.)
opri (a se) = parar
opt = oito
optsprezece = dezóito
optsprezecelea (al), a
optsprezecea = décimo,
 -a oitavo, -a
optulea (al), a *opta* =
 oitavo, -a
optzeci = oitenta

optzecilea (al), a *optzecea*
 = octogésimo, -a
oră (f.) = hora; *la ce* - ? =
 a que hora(s)?
oraş (amb.) = cidade
orb = cego
orbi (a) = cegar
ordin (amb.) = ordem
ordinal, -ă = ordinal
orez (amb.) = arroz
orfan (m.) = órfão
orhestră (f.) = orquestra
ori = ou, ou então
orice = qualquer, todo
orizont (amb.) = horizonte
orologiu (amb.) = relógio (de igreja, etc.)
ortografic = ortográfico
orz (amb.) = cevada
os (amb.) = osso
osie (f.) = eixo
oşet (amb.) = vinagre
otravă (f.) = veneno
ou = ovo; - *cu zeamă* =
 ovo quente
ovăz (amb.) = aveia

<i>păcat</i> (amb.) = pecado	<i>panglică</i> (f.) = fita
<i>păcătui</i> (a) = pecar	<i>pantalon</i> (m.) = calças
<i>pace</i> (f.) = paz	<i>pântece</i> (m.) = ventre
<i>păcură</i> (f.) = alcatrão	<i>panteră</i> (f.) = pantera
<i>pădure</i> (f.) = floresta	<i>pantof</i> (m.) = sapato
<i>pahar</i> (amb.) = copo	<i>pânză</i> (f.) = pano de linho
<i>păianjen</i> (m.) = aranha	<i>papă</i> (f.) = papa, comida
<i>pai</i> (amb.) = palha	<i>papelărie</i> (f.) = papelaria
<i>pă(i)ne</i> (m.) = pão	<i>păpușoi</i> (m.) = milho
<i>paisprezece</i> = catorze	<i>păr</i> (m.) = cabelo
<i>pălărie</i> (f.) = chapéu	<i>para</i> (f.) = antiga moeda turca da Roménia; <i>pa-</i>
<i>pălărier</i> (m.) = chape- leiro	<i>rale</i> (pl.) = dinheiro
<i>palat</i> (amb.) = palácio	<i>pară</i> (f.) = pera
<i>palid</i> , -ă = pálido	<i>părăi</i> (a) = estalar
<i>palinodie</i> (f.) = palinódia	<i>paralel</i> = paralelo
<i>palmă</i> (f.) = palma; palmo	<i>paralitic</i> = paralítico
<i>palton</i> (amb.) = capa, capote, paletó, ca- saco, sobretudo	<i>paranteză</i> (f.) = parên- tese
<i>pământ</i> (amb.) = terra, mundo	<i>paravan</i> (amb.) = guar- da-fogo
<i>pământesc</i> , -ească = ter- restre	<i>parc</i> (amb.) = parque
<i>pană</i> (f.) = pena	<i>parcă</i> (adv.) = como se, dir-se-ia
<i>până</i> = até, a; — = <i>noaptea</i>	<i>pardesiu</i> (amb.) = so- bretudo
<i>târziu</i> = até alta noite	<i>pardoseală</i> (f.) = chão
<i>pândi</i> (a) = espiar	<i>parece</i> (a) = parecer

<i>părete</i> (m.) = v. <i>perete</i>	<i>patrulea</i> (al), a <i>patra</i> =
<i>părinte</i> (m.) = pai	quarto, -a
<i>parlament</i> (amb.) = parlamento	<i>pătrunjel</i> (amb.) = salsa
<i>parma(c)lăc</i> (amb.) = corrimão	<i>patrusprezece</i> = catorze
<i>parte</i> (f.) = parte	<i>patrusprezecelea</i> (al), a
<i>parter</i> (amb.) = platéia	<i>paisprezecea</i> = décimo,
<i>participiu</i> (amb.) = participio	-a quarto, -a
<i>părtie</i> (f.) = passagem na neve; atalho	<i>patruzeci</i> = quarenta
<i>pasaj</i> (amb.) = passagem	<i>patruzecilea</i> (al), a
<i>pașaport</i> (amb.) = passaporte	<i>truzecea</i> = quadragésimo, -a
<i>pasăre</i> (f.) = pássaro	<i>Paul</i> = Paulo
<i>pasiune</i> (f.) = paixão	<i>pavaj</i> (amb.) = pavimento
<i>pașnic</i> , -ă = tranqüilo	<i>Pavel</i> = Paulo
<i>Paște</i> (f.) = páscoa	<i>păzitor</i> = guarda
<i>pastel</i> (amb.) = pastel	<i>pe</i> = em, sôbre, a; —
<i>păstor</i> (m.) = pastor	<i>jos</i> = a pé; — <i>la</i> = em; — <i>vine</i> = agachado
<i>păstoriță</i> (f.) = pastora	<i>pedepsi</i> (a) = punir
<i>păstra</i> (a) = guardar	<i>pendulă</i> (f.) = relógio (de parede, de mesa)
<i>pat</i> (amb.) = leito, cama	<i>peniță</i> (f.) = aparo
<i>pată</i> (f.) = nódoa	<i>pentru</i> = por, a favor, para; — <i>ce?</i> = para quê?; — <i>ca</i> = para que
<i>patimă</i> (f.) = paixão	<i>pepene</i> (m.) = melão; —
<i>patisier</i> (m.) = pasteleiro	<i>verde</i> = melancia
<i>pătlăgea roșie</i> (f.) = tomate	
<i>patrie</i> (f.) = pátria	
<i>patru</i> = quatro	

<i>perdea</i> (f.) = gelosia, cortina	<i>piatră</i> (f.) = pedra
<i>pereche</i> (f.) = par	<i>pic</i> (amb.) = gota
<i>perete</i> (m.) = parede	<i>picior</i> (amb.) = pé, perna; <i>de picioare</i> = na cor- rida; <i>în picioare</i> = em pé
<i>peria</i> (a) = escovar	<i>picioruș</i> (amb.) = pê- zinho
<i>pericol</i> (amb.) = perigo	<i>piele</i> (f.) = pele, coiro
<i>perie</i> (f.) = escôva	<i>piept</i> (amb.) = peito
<i>perioadă</i> (f.) = período	<i>pieptene</i> (amb.) = pente
<i>permisiune</i> (f.) = licença	<i>pierde</i> (a) = perder
<i>pernă</i> (f.) = almofada	<i>pierde-vară</i> (m.) = boémio
<i>perniță</i> (f.) = almofada (dim. de <i>pernă</i>)	<i>pieri</i> (a) = perecer, morrer
<i>peruzea</i> (f.) = turquesa	<i>piersică</i> (f.) = pêssego
<i>pescar</i> (m.) = pescador	<i>pierzare</i> (f.) = perda
<i>pesetă</i> (f.) = peseta	<i>pinten</i> (m.) = espera
<i>peste</i> = sobre, em, du- rante; — <i>cât timp?</i> daqui a quanto tempo?	<i>pipă</i> (f.) = cachimbo
<i>pește</i> (m.) = peixe	<i>pipăit, -ă</i> = apalpado
<i>peșteră</i> (f.) = caverna	<i>pipăruș</i> (m.) = pimentão
<i>Petre</i> = Pedro	<i>piper</i> (amb.) = pimenta
<i>petrece</i> (a) = divertir; <i>a se</i> — = passar-se, suceder	<i>pisc</i> (m.) = pico, cimo, cume
<i>petrecere</i> (f.) = diverti- mento	<i>pisică</i> (f.) = gato, -a
<i>Petru</i> = Pedro	<i>pitoresc, -ească</i> = pito- resco
<i>piață</i> (f.) = praça, mer- cado	<i>plăcea</i> (a) = gostar
	<i>plăcintă</i> (f.) = bôlo fo- lhado

<i>plăcut</i> , -ă = agradável	<i>pod</i> (amb.) = ponte;
<i>plai</i> (amb.) = alta montanha, região	<i>podul casei</i> = sótão
<i>plămân</i> (m.) = pulmão	<i>podoabă</i> (f.) = ornamento
<i>plânge</i> (a) = chorar; <i>a se</i> = queixar-se	<i>poemă</i> (f.) = poema
<i>plângere</i> (f.) = lamentação	<i>poet</i> (m.) = poeta
<i>plăpomă</i> (f.) = coberta	<i>poezie</i> (f.) = poesia
<i>plăti</i> (a) = pagar	<i>poftă</i> (f.) = apetite; desejo, vontade
<i>plătică</i> (f.) = goraz	<i>poimă(i)ne</i> = depois de amanhã
<i>pleca</i> (a) = ir, partir; abaixar, inclinar	<i>pojghiță</i> (f.) = casca, vagem; <i>a prinde</i> = solidificar-se
<i>plesni</i> (a) = bater	<i>politicos</i> = delicado
<i>plete</i> (pl.) = tranças	<i>pom</i> (m.) = árvore frutífera
<i>plic</i> (amb.) = sobrescrito	<i>pomadă</i> (f.) = pomada
<i>plimbare</i> (f.) = passeio	<i>pomet</i> (amb.) = pomar
<i>plin</i> = cheio	<i>pomușoară</i> (f.) = groselha
<i>ploaie</i> (f.) = chuva	<i>popă</i> (m.) = padre
<i>plop</i> (m.) = choupo	<i>popor</i> (m.) = povo
<i>plug</i> (amb.) = arado	<i>poporan</i> , -ă = popular
<i>plugar</i> (m.) = lavrador	<i>porc</i> (m.) = porco
<i>plural</i> (amb.) = plural	<i>poreclă</i> (f.) = apelido
<i>pluti</i> (a) = flutuar	<i>porni</i> (a) = partir, pôr em movimento; <i>a se</i> = partir
<i>pneumonie</i> (f.) = pneumonia	<i>port</i> (amb.) = pôrto
<i>poală</i> (f.) = orla (de vestido)	<i>portar</i> , -ăreasă = porteiro, -a
<i>poartă</i> (f.) = porta	
<i>poate</i> = talvez	

<i>porțelan</i> (amb.) = porcelana	<i>povățuitor</i> (m.) = conselheiro
<i>portieră</i> (f.) = portinhola	<i>povești</i> (a) = contar, narrar
<i>porto</i> (m.) = porte	<i>prăbușire</i> (f.) = desmoronamento
<i>portocală</i> (f.) = laranja	<i>praf</i> (amb.) = pó
<i>portret</i> (amb.) = retrato	<i>prăjitură</i> (f.) = bôlo
<i>Portugalia</i> (f.) = Portugal	<i>prânz</i> (amb.) = almôço
<i>portughez</i> = português	<i>prânzi</i> (a) = almoçar
<i>porumb</i> (m.) = milho	<i>prăpastie</i> (f.) = abismo
<i>porumbiel</i> (m.) = pombo	<i>prăvăli</i> (a) = precipitar-se
<i>posomorît, -ă</i> = sombrio, ensombrecido	<i>prăvălie</i> (f.) = loja
<i>poștă</i> (f.) = correio	<i>prea</i> = demais, muito
<i>postață</i> (f.) = fouçada; (fig.) = pequena distância	<i>preface</i> (a se) = transformar-se
<i>postav</i> (amb.) = lençol	<i>prefera</i> (a) = preferir
<i>potârniche</i> (f.) = perdiz	<i>prelinge</i> (a) = correr, escorregar
<i>potcoavă</i> (f.) = ferradura	<i>prelung, -ă</i> = prolongado
<i>potcovar</i> (m.) = ferrador	<i>prenume</i> (amb.) = nome
<i>potecă</i> (f.) = atalho	<i>prepozițiune</i> (f.) = preposição
<i>poteră</i> (f.) = grupo de esbirros	<i>preț</i> (amb.) = preço
<i>potolit, -ă</i> = acalmado	<i>pretutindeni</i> = em toda a parte
<i>potopi</i> (a) = inundar, destruir	<i>prezent</i> = presente
<i>potrivit, -ă</i> = próprio, conveniente	<i>prididi</i> (a) = impelir
<i>povară</i> (f.) = carga, fardo	

<i>pridvor</i> (amb.) = va- randa	<i>promontoriu</i> (amb.) = promontório
<i>prielnic</i> , -ă = favorável	<i>pronume</i> (amb.) = pro- nome
<i>prieteni</i> (m.) = amigo	<i>pronunțare</i> (f.) = pro- nuncia
<i>prim</i> , -ă = primeiro, -a	<i>propriu</i> = próprio
<i>primar</i> = primário	<i>prosop</i> (amb.) = toalha
<i>primăvară</i> (f.) = pri- mavera	<i>prost</i> = estúpido
<i>primi</i> (a) = receber, aceitar	<i>proverb</i> (amb.) = pro- vérbio
<i>prin</i> = através, em	<i>prozator</i> (m.) = prosador
<i>principal</i> = principal	<i>prudent</i> = prudente
<i>principe</i> (m.) = príncipe	<i>prună</i> (f.) = ameixa
<i>prinde</i> (a) = tomar, arranjar	<i>prund</i> (amb.) = areia
<i>prinț</i> (m.) = príncipe	<i>pudră</i> (l.) = pó
<i>printre</i> = através	<i>pueril</i> , -ă = pueril
<i>prisă</i> (f.) = varanda	<i>puhoi</i> (amb.) = torrente
<i>pristav</i> (m.) = pregoeiro	<i>pui</i> (m.) <i>de om</i> = ves- tigio de homem, vi- valma
<i>privești</i> (f.) = espectá- culo	<i>pulbere</i> (f.) = poeira
<i>privi</i> (a) = olhar	<i>pumn</i> (amb.) = punho
<i>privighetoare</i> (f.) = rou- xinol	<i>punct</i> (amb.) = ponto; — <i>și virgulă</i> = ponto e vírgula; <i>două pun- cte</i> = dois pontos; <i>pun- cte de întrerupere</i> = reticências
<i>privire</i> (f.) = olhar	<i>punctuație</i> (f.) = pon- tuação
<i>proaspăt</i> = fresco	
<i>proba</i> (a) = provar	
<i>profesiune</i> (f.) = pro- fissão	
<i>profesor</i> (m.) = pro- fessor	

pune (a) = pôr
purcea (f.) = porca
purcel (m.) = porquinho
purta (a) = trazer; *a se*
 — = passar (de saúde)
pustiū, -e = deserto
puț (amb.) = poço
putea (a) = poder; *a*
se — = poder-se, ser

possível
putere (f.) = força
puternic = forte
puțin, -ă = pouco (um
 pouco de), -a
putință (f.) = poder
putred, -ă = podre
puzderie (f.) = poeira

răbufni (a) = lançar
 por terra com força
rac de mare (m.) = la-
 gosta
raci (m. pl.) = lagostim
răci (a) = apanhar frio
răcit = constipado
răcoare (f.) = frescura
rade (a) = barbear, fazer
 a barba
răde (a) = rir
răgușit, -ă = rouco
rai (amb.) = paraíso
rămânea (a) = ficar
ram(ură) (f.) = ramo
rană (f.) = ferida
rânchezat (amb.) = re-
 lincho
rândunică (f.) = ando-

rinha
răni (a) = ferir
rănit = ferido
răpă (f.) = barranco
răpăi (a) = estalar
rapid = rápido
răposa (a) = falecer,
 morrer
rar = raramente
răsări (a) = estremecer,
 levantar-se
răsărit (amb.) = levante,
 oriente
răsboi (amb.) = guerra
răspândi (a) = espalhar
răspunde (a) = respon-
 der
răstimp (amb.) = inter-
 valo (de tempo)

<i>răsturna</i> (a) = virar,	depressa
revolver	<i>repezi</i> (a) = lançar
<i>răsuna</i> (a) = ressoar	<i>republică</i> (f.) = repú-
<i>răsură</i> (f.) = rosa brava	blica
<i>răţoi</i> (m.) = pato	<i>resfira</i> (a) = espalhar
<i>rău</i> (amb.) = valeta ;	<i>restaurant</i> (amb.) = res-
rio	taurante
<i>rău, rea</i> = mau ; (amb.)	<i>restrişte</i> (f.) = adversi-
= mal	dade
<i>răuleţ</i> (amb.) = riacho	<i>reuşi</i> (a) = conseguir,
<i>rază</i> (f.) = raio ; (fig.) =	ter êxito
esplendor	<i>revărsa</i> (a) = lançar,
<i>răzbate</i> (a) = penetrar	espalhar
<i>răzbi</i> (a) = penetrar	<i>revedea</i> (a) = rever
<i>răzimat</i> = encostado	<i>revedere</i> (f.) = revisão ;
<i>rece</i> = frio, glacial	<i>la</i> — = até a vista !
<i>reciproc</i> = um ao outro	<i>reveni</i> (a) = voltar
<i>recita</i> (a) = recitar	<i>rîde</i> (a) = rir ; f. <i>râde</i>
<i>reclama</i> (a) = reclamar	<i>ridica</i> (a se) = levan-
<i>recunoaşte</i> (a se) = re-	tar-se
conhecer-se	<i>ridiche</i> (f.) = rabanete
<i>redingoiă</i> (f.) = sobre-	<i>riglă</i> (f.) = régua
casaca	<i>rigolă</i> (f.) = valeta
<i>regat</i> (amb.) = reino	<i>risipi</i> (a) = dispersar-se
<i>rege</i> (m.) = rei	<i>ritm</i> (amb.) = ritmo
<i>regional</i> = regional	<i>roade</i> (a) = roer
<i>regiune</i> (f.) = região	<i>roată</i> (f.) = roda
<i>reîncepe</i> (a) = recommençar	<i>rochie</i> (f.) = vestido
<i>repara</i> (a) = arranjar,	<i>rod</i> (amb.) = fruto
reparar	<i>rodî</i> (a) = ter frutos
<i>repede</i> = impetuoso,	<i>rodie</i> (f.) = romã

<i>rogojină</i> (f.) = esteira	<i>rouă</i> (f.) = orvalho
<i>roi</i> (amb.) = enxame	<i>roză</i> (f.) = rosa
<i>român</i> = romeno	<i>rozător</i> (m.) = roedor
<i>româncă</i> = romena	<i>rublă</i> (f.) = rublo
<i>românesc</i> = romeno	<i>rug</i> (amb.) = fogueira
<i>România</i> = Roménia	<i>ruga</i> (a) = pedir, rogar;
<i>romântic</i> , -ă = romântico	<i>vă rog</i> = faz favor
<i>ropot</i> (amb.) = trote	<i>rugăciune</i> (f.) = oração
<i>ropoti</i> (a) = ressoar	<i>rupe</i> (a) = rasgar, romper; quebrar
<i>ros</i> , <i>roasă</i> = gasto, usado	<i>rupie</i> (f.) = rupia
<i>roşioară</i> (f.) = salmonete	<i>Rusalii</i> (f. pl.) = Pentecostes
<i>rostogolire</i> (f.) = ribombo	<i>ruşinos</i> = vergonhoso
<i>roş(u)</i> = encarnado	<i>Rusoaică</i> (f.) = Russa
<i>rotund</i> = redondo	

S

<i>să</i> = que (conj.)	<i>saladă</i> (f.) = salada
<i>saca</i> (f.) = barril de água	<i>sălbatec</i> = selvagem
<i>sacal</i> (m.) = chacal	<i>şale</i> (amb.) = rins
<i>săcară</i> (f.) = centeio	<i>sălta</i> (a) = saltar
<i>săgetare</i> (f.) = furo	<i>saltea</i> (f.) = colchão
<i>şaisprezece</i> = dezasseis; v. <i>şasesprezece</i>	<i>salutare!</i> = salvè!
<i>şaizeci</i> = sessenta	<i>Sâmbătă</i> (f.) = sábado
<i>sală</i> (f.) de <i>aşteptare</i> = sala de espera; — <i>de baie</i> = casa de banho	<i>sân</i> (amb.) = seio; ganta
	<i>sănătate</i> (f.) = saúde
	<i>sănătos</i> = são, saudável
	<i>sânge</i> (amb.) = sangue

<i>șanie</i> (f.) = trenó	<i>șasesprezece</i> (<i>șaisprezece</i>) = dezasseis
<i>sanț</i> (amb.) = fôssó, valeta	<i>șasesprezecelea</i> (al), a <i>șaisprezecea</i> = décimo, -a sexto, -a
<i>șapcă</i> (f.) = boné	<i>șasezeci</i> = sessenta
<i>săptămână</i> (f.) = semana	<i>șasezecilea</i> (al), a <i>șasezecea</i> = sexagésimo, -a
<i>șapte</i> = sete	<i>sat</i> (amb.) = aldeia
<i>șaptelea</i> (al), a <i>șaptea</i> = sétimo, -a	<i>satín</i> (amb.) = setim
<i>șaptesprezece</i> = dezassete	<i>sau</i> = ou
<i>șaptesprezecelea</i> (al), a <i>șaptesprezecea</i> = décimo, -a, sétimo, -a	<i>său, sa, săi, sale</i> = seu, sua, seus, suas
<i>șaptezeci</i> = setenta	<i>savant</i> (m.) = sábio
<i>șaptezecilea</i> (al), a <i>șaptezecia</i> = septuagésimo, -a	<i>sbor</i> (amb.) = vôo
<i>săpun</i> (amb.) = sabão	<i>sbura</i> (a) = voar
<i>sărac</i> = pobre	<i>sburător</i> (m.) = silfo
<i>sărăcuț</i> = pobrezinho	<i>scădea</i> (a) = baixar, diminuir
<i>sărbătoare</i> (f.) = festa	<i>scânteie</i> (f.) = faísca, faúlha
<i>sardea</i> (f.) = sardinha	<i>scăpăra</i> (a) = faíscar
<i>sare</i> (f.) = sal	<i>scară</i> (f.) = escada
<i>sări</i> (a) = saltar	<i>scaun</i> (cu spate) (amb.) = cadeira
<i>sărmă</i> (f.) = filigrana	<i>schilodit</i> = estropeado
<i>șarpe</i> (m.) = serpente	<i>schimba</i> (a) = mudar
<i>sărut</i> (amb.) = beijo	<i>schimbare</i> (f.) = mudança
<i>sărutare</i> (amb.) = beijo	<i>șchiop</i> = coxo
<i>șase</i> = seis	<i>școală</i> (f.) = escola
<i>șaselea</i> (al), a <i>sasea</i> = sexto, -a	

<i>scoate</i> (a) = tirar	= à tarde, à noite;
<i>scoică</i> (f.) = marisco	<i>bună seara!</i> = boa
<i>școlar</i> (m.) = aluno	tarde!
<i>scrib</i> (m.) = escriba	<i>secară</i> (f.) = centeio
<i>scrie</i> (a) = escrever	<i>secerător</i> (m.) = ceifeiro
<i>scriitor</i> (m.) = escritor	<i>secol</i> (amb.) = século
<i>Scriptură</i> (f.) = Escritura	<i>seconda</i> (a) = acompanhar
<i>scrisoare</i> (f.) = carta	<i>secundă</i> (f.) = segundo
<i>scrobeală</i> (f.) = goma, amido	<i>ședeă</i> (a) = sentar-se;
<i>scrumbie</i> (f.) = sarda; arenque	servir, ficar bem
<i>scud</i> (m.) = escudo (moeda); v. <i>scut</i>	<i>semănător</i> = semeador
<i>scufunda</i> (a) = submergir	<i>semicerc</i> (amb.) = semi-círculo
<i>scunfundare</i> (f.) = afundamento	<i>semn</i> (amb.) = sinal;
<i>scula</i> (a) = acordar	<i>semnul întrebării</i> =
<i>scump</i> , -ă = caro, querido	ponto de interroga-
<i>scurge</i> (a se) = escorrer	ção; <i>semnele intro-</i>
<i>scurt</i> = curto	<i>ducerii, semnele ci-</i>
<i>scurta</i> (a) = cortar, encurtar	<i>tării</i> = comas; <i>semnul</i>
<i>scut</i> (amb.) = escudo	<i>mirării</i> , — de excla-
<i>sdrăbit</i> = estropeado	<i>mație</i> = ponto de ex-
<i>se</i> = se	clamação; <i>semne de</i>
<i>șea</i> (f.) = sela	<i>suspensiune</i> = reti-
<i>seară</i> (f.) = tarde; <i>seara</i>	cências
	<i>senin</i> , -ă = sereno
	<i>Septembrie</i> (m.) = setembro
	<i>serba</i> (a) = festejar, celebrar
	<i>șerpui</i> (a) = serpentear

<i>şervet</i> (amb.) = guarda-napo	<i>silitor</i> (m.) = traba-lhador
<i>servici</i> (amb.) = serviço	<i>simbolist</i> = simbolista
<i>servitor</i> , -oare = criado, -a	<i>simetrie</i> (f.) = simetria
<i>şes</i> (amb.) = planície	<i>simplitate</i> (f.) = simpli-cidade
<i>sete</i> (f.) = sêde; <i>mi-e</i> — = tenho sêde	<i>simplu</i> = simples
<i>sfădi</i> (a se) = discutir	<i>simţi</i> (a se) = sentir-se
<i>sfânt</i> = santo; sagrado	<i>simun</i> (amb.) = simum
<i>sfântuleţ</i> (m.) = san-tinho	<i>sincer</i> = sincero
<i>sfârăi</i> (a) = enrugar	<i>sine</i> = êle (acus. de <i>el</i>)
<i>sfărma</i> (a) = quebrar	<i>singur</i> , -ă = só, único
<i>sfârşi</i> (a) = acabar	<i>singurătate</i> (f.) = solidão
<i>sfert</i> = quarto, quarta parte; — <i>de oră</i> = quarto de hora	<i>sinistru</i> , -ă = sinistro
<i>sfeşnic</i> (amb.) = castiçal	<i>sinucide</i> (a se) = suïci-dar-se
<i>sfetnic</i> (m.) = conse-lheiro	<i>şir</i> (amb.) = fila; <i>în</i> — = a fio
<i>sfios</i> , -oasă = tímido	<i>situat</i> = situado
<i>sfor</i> (amb.) = turbilhão, redemoinho	<i>slab</i> = fraco
<i>sgomot</i> (amb.) = barulho	<i>slăbi</i> (a) = enfraquecer
<i>sgomotos</i> = ruídosamente; ruidoso	<i>slănină</i> (f.) = toucinho
<i>şi</i> = e, ainda, também; se (pr.)	<i>slavă</i> (f.) = alturas; glória
<i>sigur</i> , -ă = certo, seguro; (<i>de</i>) — = seguramente, certamente	<i>slobozit</i> , -ă = livre; descarregado
	<i>sloi</i> (amb.) = gelo; — <i>de ghiaţă</i> = bloco de gelo
	<i>slomni</i> (a) = soletrar
	<i>slugă</i> (f.) = servo
	<i>smochină</i> (f.) = figo

<i>snop</i> (m.) = ramo	<i>spălătoreasă</i> (f.) = lavadeira
<i>soare</i> (m.) = sol	<i>spân</i> = imberbe
<i>soarece</i> (m.) = rato	<i>spanac</i> (amb.) = espinafre
<i>sobă</i> (f.) = fogão	<i>sparge</i> (a) = partir, quebrar
<i>sobol</i> (m.) = toupeira	<i>spată</i> (f.) = espádua, costas; <i>în spate</i> = às costas
<i>societate</i> (f.) = sociedade	<i>spațiu</i> (amb.) = espaço
<i>socru, soacră</i> = sogro, -a	<i>spera</i> (a) = esperar (com esperança)
<i>sofragerie</i> (f.) = sala de jantar	<i>splendid</i> = esplêndido, magnífico
<i>șofran</i> (m.) = açafraão	<i>sprânceană</i> (f.) = so-brancelha
<i>soldat</i> (m.) = soldado	<i>spre</i> = para; do lado de
<i>Someșană</i> (f.) = dança de Someș (rio e região da Transilvânia)	<i>sprijini</i> (a) = apoiar
<i>somn</i> (amb.) = sono; (m.) = salmão	<i>spune</i> (a) = dizer
<i>somnoros, -oasă</i> = sonolento	<i>sta</i> (a) = estar, ser, manter-se, permanecer
<i>sonor, -ă</i> = sonoro	<i>stajidă</i> (f.) = passa
<i>șopron</i> (amb.) = cabana; telheiro	<i>șampilă</i> (f.) = carimbo
<i>șopti</i> (a) = murmurar, sussurrar	<i>stâncă</i> (f.) = rocha, rochedo
<i>soră</i> (f.) = irmã	<i>stâng, -ă</i> = esquerdo
<i>șorț</i> (amb.) = avental	<i>stânga</i> (f.) = esquerda, mão esquerda; <i>la</i> = à esquerda
<i>sosi</i> (a) = chegar	<i>stăpân</i> (m.) = dono
<i>sosire</i> (f.) = chegada	
<i>soție</i> (f.) = mulher	
<i>spadă</i> (f.) = espada	
<i>spăla</i> (a)	

<i>stăpânitor</i> (m.) = sobe-	<i>străluci</i> (a) = brilhar
rano; dominador	<i>strâmba</i> (a se) = fazer
<i>stăruință</i> (f.) = insis-	gestos, trejeitos
tência, persistência	<i>strâmt</i> , -ă = estreito
<i>stat</i> (amb.) = estado	<i>straniu</i> , -ie = estranho
<i>statua</i> (a) = estatuir	<i>strâns</i> , -ă = estreito,
<i>stea</i> (f.) = estrêla	cerrado
<i>steag</i> (amb.) = bandeira	<i>străpuns</i> , -ă = atraves-
<i>Ștefan</i> = Estêvão	sado
<i>stejar</i> (m.) = carvalho	<i>strat</i> (amb.) = camada
<i>steluță</i> (f.) = estrelinha	<i>străvedea</i> (a se) = ver-se
<i>șterge</i> (a) = enxugar;	através
apagar	<i>strica</i> (a) = partir-se,
<i>șters</i> , -earsă = apagado	quebrar; estragar
<i>ști</i> (a) = saber, conhecer	<i>stridie</i> (f.) = ostra
<i>sticlă</i> (f.) = garrafa	<i>stropi</i> (a) = regar
<i>știință</i> (f.) = ciência	<i>strugure</i> (m.) = uva
<i>stinge</i> (a) = apagar	<i>strună</i> (f.) = corda (de
<i>stilou</i> (amb.) = aparo,	instrumento)
caneta	<i>student</i> (m.) = estudante
<i>știucă</i> (f.) = lúcio	<i>studia</i> (a) = estudar
<i>stofă</i> (f.) = pano	<i>studiu</i> (amb.) = estudo
<i>stol</i> (amb.) = nuvem	<i>sturz</i> (m.) = tordo
<i>stomac</i> (amb.) = estô-	<i>suav</i> = ameno, suave
mago	<i>sub</i> = sob
<i>străbate</i> (a) = percorrer	<i>submarin</i> (amb.) =
<i>străbătător</i> , -oare = pe-	submarino
netrante	<i>substantiv</i> (amb.) =
<i>străbătut</i> , -ă = percor-	substantivo
rido	<i>subtil</i> , -ă = subtil
<i>stradă</i> (f.) = rua	

subfire = esbelto, delicado; subtil
sudoare (f.) = suor
suferei (a) = sofrer
suferință (f.) = sofrimento
sufix (amb.) = sufixo
sufila (a) = soprar
suflet (amb.) = alma; —
de om = vivalma
sufiu (amb.) = sopro
sufagerie (f.) = sala de
jantar
suiș (amb.) = subida,
pendor
sul (amb.) = travesseiro
sultănică (f.) = sultana-
zinha
sună (a) = tocar, bater
(à porta)
șuncă (f.) = presunto
sunet (amb.) = som
supă (a) = cear
supărat = zangado
supeu (amb.) = ceia

suprapune (a) = sobrepor
sur, -ă = cinzento
șură (f.) = granja
surd = surdo; surda-
mente
surpa (a se) = desabar
surprins = surpreen-
dido
sus = ao alto, acima
suspensiune (f.) = sus-
pensão
suspina (a) = suspirar
suspinare (f.) = suspiro
susur (amb.) = sussurro
sută = cem; *două sute* =
duzentos; *o — de mi* =
cem mil
sutălea (al o), *a o sută* =
centésimo, -a
suveran (m.) = soberano
șuvoi (amb.) = torrente
șvăpăiat, -ă = desen-
freado
șvârcoli (a se) = deba-
ter-se, agitar-se

T

tablă (f.) = quadro
(preto)
tăcea (a) = calar-se

tăcere (f.) = silêncio
tact (amb.) = tacto;
ritmo

tăcut, -ă = silencioso
tăia (a) = cortar
tălhar (m.) = bandido
tălmăci (a) = interpretar
talpă (f.) = planta (do pé)
tâmplar (m.) = marceneiro
tânăr = novo
tângui (a se) = queixar-se, lamentar-se
tânjeală (f.) = varal duplo
țanșoș, -ă = arrogante
țap (m.) = caneca
țapișer (m.) = tapeteiro
țară (f.) = campo; país
țărăit (amb.) = gri-gri, zumbido
țăran (m.) = aldeão
tare = forte
tărg (amb.) = mercado
tărgoviște (f.) = mercado
târâ (a) = arrastar
țarină (f.) = campo (lavrado)
țârm (m.) = margem
târziu = tarde; e foarte — = é muito tarde
tată (m.) = pai

tău, ta, tăi, tale = teu, tua, teus, tuas
taur (m.) = touro
tavan (amb.) = teto
te = te
teatru (amb.) = teatro
țelină (f.) sălbatecă = aipo
teme (a se) = temer
temei (amb.) = base
temnicer (m.) = carcereiro
termina (a) = terminar
ți = te
ție = a ti
țigan (m.) = cigano
țigară (f.) = charuto
țigru (m.) = tigre
timbra (a) = franquear
timbru (amb.) = selo
 timp (m. e amb.) = tempo
tine, pe tine = te, tu
ține (a) = manter; dar
țineret (amb.) = juventude, os jovens
țipa (a) = gritar
țipar (m.) = enguia; — de mare = congro
tirbușon (amb.) = saca-rôlhas

<i>titlu</i> (amb.) = título	<i>trandafir</i> (m.) = rosa
<i>toamnă</i> (f.) = outono	<i>trandafiriu</i> = côr de rosa
<i>toc</i> (amb.) = aparo	<i>transparent</i> , -ă = transparente
<i>tocmai</i> = justamente, precisamente; — <i>bine</i> = como deve ser	<i>trăsură</i> (f.) = traço; trem; — <i>de unire</i> = traço de união, hífen
<i>Todosia</i> = Teodósia	<i>trebui</i> (a) = dever, ser preciso
<i>toi</i> (amb.) = meio	<i>treacător</i> , -oare = efêmero
<i>Toma</i> = Tomás	<i>trece</i> (a) = passar; — <i>prin</i> = passar por, atravessar
<i>ton</i> (amb.) = tom; atum	<i>trei</i> = três
<i>țopăi</i> (a) = saltitar	<i>treilea</i> (al), a <i>treia</i> = terceiro, -a; a <i>treia</i> parte = a tērça parte, um tērço
<i>tort</i> (amb.) = filamento	<i>treime</i> (o) = a tērça parte, um tērço
<i>tot</i> , <i>toată</i> , <i>toți</i> , <i>toate</i> (pr.) = todo, tōda, todos, tōdas; <i>tot</i> (adv.) = sempre, ainda	<i>treizece</i> = treze
<i>totdeauna</i> = sempre	<i>treizecelea</i> (al), a <i>treizecelea</i> = décimo, -a terceiro, -a
<i>Toți Sfinții</i> = Todos-os-Santos	<i>treizeci</i> = trinta
<i>totuși</i> = no entanto	<i>treizecilea</i> (al), a <i>treizecea</i> = trigésimo, -a
<i>trăda</i> (a) = trair	<i>tremur</i> (amb.) = tremor, arrepio
<i>traducător</i> (m.) = tradutor	<i>tremura</i> (a) = tremer
<i>trăgănat</i> , -ă = alongado	<i>tren</i> (amb.) = combóio;
<i>trage</i> (a) = traçar; fumar; — <i>la scară</i> = parar diante da escada; <i>a se</i> — derivar	
<i>trăi</i> (a) = viver	
<i>trainic</i> , -a = durável	
<i>trăitor</i> , -oare = vivente	

<i>cu trenul</i> = de com- bóio	<i>trup</i> (amb.) = corpo; bocado de terra; car- cassa
<i>treptat</i> = gradualmente	<i>tu</i> = tu
<i>trestie</i> (f.) = cana	<i>Tudor</i> (antr. m.)
<i>trifoi</i> (amb.) = trevo	<i>tulpină</i> (f.) = haste
<i>tril</i> (amb.) = trilo	<i>tunel</i> (amb.) = túnel
<i>trimite</i> (a) = mandar	<i>tunet</i> (amb.) = trovão
<i>triplu</i> = triplo	<i>turbat, -ă</i> = enraive- cido
<i>trist, -ă</i> = triste	<i>turbura</i> (a) = perturbar
<i>troian</i> (amb.) = montão de terra (ou de neve)	<i>turc</i> = turco
<i>tropot</i> (amb.) = barulho do trote	<i>tureac</i> (amb.) = cano de bota
<i>trosnet</i> (amb.) = fragor	<i>turn</i> (amb.) = torre
<i>trosni</i> (a) = estalar	<i>turturică</i> (f.) = rôla
<i>trotoar</i> (amb.) = passeio	<i>tuse</i> (f.) = tosse
<i>trudi</i> (a) = cansar	
<i>trunchi</i> (amb.) = tronco	

U

<i>ucide</i> (a) = matar	<i>umbrelă</i> (f.) = "sombri- nha, guarda-chuva"
<i>udat</i> = molhado	<i>umflat, -ă</i> = inchado, entumecido
<i>uita</i> (a) = esquecer-se, olvidar; <i>a se</i> — = olhar	<i>umplea</i> (a) = encher
<i>uliță</i> (f.) = rua, tra- vessa, viela	<i>unu, una, unii, unele</i> = um, uma, uns, umas;
<i>uman</i> = humano	<i>una cu</i> = intima- mente ligado a
<i>umăr</i> (m.) = ombro	<i>unchi</i> (m.) = tio
<i>umbla</i> (a) = ir, andar	
<i>umbră</i> (f.) = sombra	

<i>uncie</i> (f.) = onça	<i>urias</i> -ă = gigantesco
<i>undă</i> (f.) = onda, vaga	<i>urieşesc</i> , -ească = gigantesco
<i>unde</i> = onde	
<i>undeva</i> = algures	<i>urit</i> , -ă = feio
<i>unduia</i> t, -ă = ondeado, encurvado	<i>urma</i> (a) = seguir, prosseguir; seguir-se, continuar
<i>uneori</i> = às vezes, por vezes	<i>urmă</i> (f.) = traço, vestígio, pista; <i>cel din</i> — = o último
<i>unghie</i> (f.) = unha	<i>urmăre</i> (f.) = continuação; <i>prin</i> — = pois, por conseguinte
<i>uni</i> (a se) = unir-se	<i>urs</i> (m.) = urso
<i>unire</i> (f.) = união	<i>ursită</i> (f.) = sorte, destino
<i>universitate</i> (f.) = universidade	<i>ursoi</i> (m.) = urso
<i>unsprezece</i> = onze	<i>urzi</i> (a) = urdir
<i>unsprezecilea</i> (al), a <i>unsprezecea</i> = undécimo, -a	<i>uşă</i> (f.) = porta
<i>unt</i> (amb.) = manteiga; — <i>de lemn</i> = azeite	<i>uscat</i> = sêco
<i>ură</i> (f.) = ódio	<i>uşor</i> = leve; levemente
<i>urca</i> (a) = subir	<i>usturoi</i> (amb.) = alho
<i>urcior</i> (amb.) = bilha	<i>uşurare</i> (f.) = alívio
<i>urech(i)e</i> (f.) = orelha	<i>util</i> = útil
<i>urgie</i> (f.) = cólera	<i>uvertură</i> (f.) = abertura (musical)
<i>uri</i> (a) = odiar	

<i>vă</i> = vos	<i>vară</i> (f.) = verão
<i>vacă</i> (f.) = vaca	<i>vărată</i> , -ă = de verão, estival
<i>văduv</i> , -ă = viúvo, -a	<i>vâră</i> (amb.) = cume, píncaro
<i>vaet</i> (amb.) = gemido, lamentação	<i>vâră</i> (a) = deitar, lançar
<i>văgăună</i> (f.) = barranco	<i>vărsătură</i> (f.) = vômito
<i>văjuit</i> (amb.) = mugido, assobio	<i>vârtej</i> (amb.) = turbilhão
<i>val</i> (amb.) = onda, vaga	<i>varză</i> (f.) = couve
<i>vâl</i> (amb.) = véu	<i>Vasile</i> = Basílio
<i>vale</i> (f.) = vale; <i>la</i> — em baixo	<i>văzduh</i> (amb.) = ar, atmosfera
<i>valiză</i> (f.) = mala	<i>văzut</i> = visto
<i>valora</i> (a) = valer	<i>veac</i> (amb.) = século
<i>vălvătaie</i> (f.) = labareda	<i>vechi</i> , -che = velho
<i>vamă</i> (f.) = alfândega	<i>veci</i> (pl.) = eternidade
<i>vameş</i> (m.) = guarda-fiscal	<i>vecin</i> = vizinho
<i>vână</i> (f.) = veia	<i>vedea</i> (a) = ver
<i>vânat</i> (amb.) = caça	<i>vegetal</i> , -ă = vegetal
<i>vânăţ</i> , -ă = violeta, azul escuro	<i>veghea</i> (a) = vigiar
<i>vânător</i> (m.) = caçador	<i>veni</i> (a) = vir
<i>vânt</i> (amb.) = vento	<i>venin</i> (amb.) = veneno
<i>vântura</i> (a) = soprar	<i>venire</i> (f.) = vinda
<i>vapor</i> (amb.) = barco, vapor; <i>cu vaporul</i> = de barco	<i>verandă</i> (f.) = varanda
<i>văr</i> , <i>vară</i> = primo, -a	<i>verb</i> (amb.) = verbo
	<i>verde</i> = verde
	<i>verdeafă</i> (f.) = verdura
	<i>verificator</i> (m.) de greutate şi măsură = al-

motacé
vers (amb.) = verso
vesel = alegre
veselie (f.) = alegria
veşnic = eternamente
veşnicie (f.) = eternidade
vestă (f.) = colete
vestmânt (amb.) = vestuário, veste
vi = vos
viaţă (f.) = vida, existência
vibra (f.) = vibração
vice-consul (m.) = vice-cônsul
vice-rege (m.) = vice-rei
viclean = pérfido
Victor = Vitor
vi(e)ată (f.) = vida, existência
viitor, -oare = próximo, futuro
vin (amb.) = vinho; —
roş = vinho tinto
vinde (a) = vender
vindeca (a) = curar
vindecare (f.) = cura
vindere (f.) = venda
Vineri (m.) = sexta-feira
vioară (f.) = violino

violet = violeta
viperă (f.) = víbora
virgulă (f.) = vírgula
vis (amb.) = sonho
visa (a) = sonhar
viscol (amb.) = temporal; turbilhão de neve
viţă (f.) *sălbatecă* = vinha comum
viteaz = valoroso, valente
vitejie (f.) = valor, heroísmo
viţel (m.) = vitelo
viu, -e = vivo
vizita (a) = visitar
vlădică (m.) = bispo
voce (f.) = voz
Vodă (m.) = príncipe reinante
voi, pe voi = vós
voi (a) = querer
voiaj (amb.) = viagem
voie (f.) = vontade
voinic = valente
voios, -oasă = alegre
volbură (f.) = turbilhão
vopsi (a) = pintar
vorbă (f.) = palavra
vorbi (a) = falar
vostru, voastră, voştri,

<i>voastre</i> = vosso, -a, -os, -as	<i>bună (frumoasă)</i> = está bom tempo
<i>vouă</i> = a vós	<i>vre(un), vreo</i> = alguns, -a
<i>vrea (a)</i> = querer	<i>vuiet</i> (amb.) = ruído, rumor
<i>vreme</i> (f. e amb.) = tempo; <i>vremea</i> este	<i>vulpe</i> (f.) = raposa

Z

<i>zăbranic</i> (amb.) = crepe (de luto)	<i>zbura (a)</i> = v. <i>sbura (a)</i>
<i>zăbreli (a)</i> = aferrolhar, fechar	<i>zburdatec</i> = caprichoso
<i>zăduf</i> (amb.) = calor de abafar	<i>zece</i> = dez
<i>zăgaz</i> (amb.) = dique	<i>zecelea (al), a zecea</i> = décimo, -a
<i>zahăr</i> (amb.) = açúcar	<i>zi</i> (f.) = dia; <i>în toate zilele</i> = todos os dias; v. <i>ziua</i>
<i>zale</i> (f. pl.) = cota de malha	<i>zid</i> (amb.) = parede
<i>zâmbet</i> (amb.) = sorriso	<i>zidar</i> (m.) = pedreiro
<i>zâmbi (a)</i> = sorrir	<i>zidi (a)</i> = fundar, construir
<i>zână</i> (f.) = fada	<i>zilnic</i> = diariamente, todos os dias
<i>zăpadă</i> (f.) = neve	<i>ziua</i> = de dia; <i>bună!</i> = bom dia; <i>când se crapă de</i> = de madrugada
<i>zare</i> (f.) = horizonte	<i>zorii zilei</i> (m.) = madrugada
<i>zări (a)</i> = avistar	<i>zărzăr</i> (m.) = alperceiro
<i>zarzăr</i> (m.) = alperceiro	<i>zarzără</i> (f.) = alperce
<i>zăvor</i> (amb.) = ferrolho	<i>zăbuciumat, -a</i> = atormentado
<i>zăbuciumat, -a</i> = atormentado	<i>zugrăvi (a)</i> = pintar
	<i>zugălăi</i> (m. pl.) = guizos

**Breve Dicionário
Português-Romeno**

A

a (art.)= <i>-a; o; (prep.)=</i> <i>a, de, la, pe</i>	acêrca de= <i>cu privire la</i>
abaixar = <i>a pleca</i>	achar = <i>a afla</i>
abater = <i>a doborî</i>	acordar = <i>a scula</i>
abelha = <i>albină</i>	acrescentar = <i>a adăuga</i>
aberto = <i>deschis</i>	açúcar = <i>zahăr</i>
abertura = <i>deschizătură</i>	adiantar-se = <i>a înainta</i>
abóbora = <i>dovleac</i>	adiante = <i>înainte</i>
abril = <i>Aprilie</i>	adivinha = <i>ghicitoare</i>
abrir = <i>a deschide</i>	adjectivo = <i>adjectiv</i>
abuso = <i>abuz</i>	admiração = <i>mirare</i>
acabar = <i>a sfârși, a</i> <i>termina</i>	adormecido = <i>adormit</i>
academia = <i>academie</i>	adulador = <i>lingușitor</i>
açafrão = <i>șofran</i>	adular = <i>a linguși</i>
acalmar-se = <i>a se calma</i>	advérbio = <i>adverb</i>
acção = <i>acțiune</i>	advogado = <i>avocat</i>
aceitar = <i>a accepta, a</i> <i>primi</i>	afastamento = <i>depărtare</i>
acelerar = <i>a grăbi</i>	afeição = <i>dragoste,</i> <i>afecțiune</i>
acender = <i>a aprinde</i>	afiar = <i>a ascuți</i>
acento = <i>accent</i>	afligir = <i>a amări</i>
acentuação = <i>accentuare</i>	afundamento = <i>scufun-</i> <i>dare</i>
	agachado = <i>pe vine</i>

agora = <i>acum</i>	algun, -a = <i>câtva, câtăva, vre(un), vreo</i> ; pl. = <i>câtiva, câteava</i> ; niște
agosto = <i>August</i>	alho = <i>usturoi</i>
agradecer = <i>a mulțumi</i>	alimentație = <i>hrană</i>
agrícola = <i>agricol</i>	alma = <i>suflet</i>
água = <i>apă</i> ; extensão de — (ribeiro, rio, lago) = <i>id.</i>	almoçar = <i>a dejuna, a prânzi</i>
aguçar = <i>a ascuți</i>	almôço = <i>dejun, prânz</i>
agulha = <i>ac</i>	almofada = <i>per(i)nă</i>
ainda = <i>încă, și, tot</i> ; — não = <i>nu încă</i>	almotacé = <i>verificador de greutate și măsură</i>
aipo = <i>țelină sălbatecă</i>	alperce = <i>zarzără, caisă</i>
ajoelhado = <i>îngenunchiat</i>	alperceiro = <i>cais</i>
ajudar = <i>a ajuta</i>	alto = <i>înalt</i>
ajuizado = <i>cuminte, așezat, înțelept</i>	alugar = <i>a închiria</i>
alcachofra = <i>anghinare</i>	aluno = <i>școlar, student</i>
aldeão = <i>țăran</i>	amanhã = <i>mă(i)ne</i> ; depois de — = <i>poimă(i)ne</i>
aldeia = <i>sat</i>	amar = <i>a iubi, a-i fi drag</i>
alegre = <i>bucuros, vesel, hazliu</i>	amarelo = <i>galben</i>
além disso = <i>în plus</i>	ambos, -as = <i>ambii, ambele</i>
Alexandre = <i>Alexandru</i>	ameixa = <i>prună</i>
alfabeto = <i>alfabet</i>	âmen = <i>amin</i>
alface = <i>lăptucă</i>	amêndoa = <i>migdală</i>
alfaiate = <i>croitor</i>	ameno = <i>suav, dulce, delicios</i>
alfândega = <i>vamă</i>	América = <i>America</i>
alfinete = <i>ac cu gămălie</i>	amido = <i>amidon</i>
algibeira = <i>buzunar</i>	
algodão = <i>bumbac</i>	

amigo = <i>amic, prieten</i>	aquêle, aquela, aquêles,
amor = <i>iubire, dragoste</i>	aquelas (adj.) = <i>acel,</i>
amora = <i>mură</i>	<i>acea, acei, acele;</i> (pl.)
amostra = <i>mostră</i>	= <i>acela, aceea, aceia,</i>
andar = <i>a merge</i>	<i>acelea</i>
andorinha = <i>rândunică</i>	aqui = <i>aci</i>
anel = <i>inel</i>	ar = <i>aer</i>
animal = <i>animal</i>	arado = <i>plug</i>
aniversário = <i>aniver-</i>	arca = <i>arcă</i>
<i>sare</i>	arco = <i>arc</i>
ano = <i>an</i> ; — novo =	arder = <i>a arde</i>
<i>anul nou</i> ; no — pas-	arenque = <i>scrumbie</i>
sado = <i>anul trecut</i> ;	arma = <i>armă</i>
no — que vem = <i>la</i>	armário = <i>dulap, gar-</i>
<i>anul</i> ; o — que vem =	<i>derob</i>
<i>anul viitor</i>	armazém = <i>magazin</i>
anteontem = <i>alaltăieri</i>	armeiro = <i>armurier</i>
antigo = <i>antic, vechi</i>	arquitecto = <i>arhitect</i>
antologia = <i>antologie</i>	arranjar = <i>a repara</i>
apagar = <i>a stinge, a</i>	arredores = <i>împrejurimi</i>
<i>șterge</i>	arrieiro = <i>cărăuș</i>
aparo = <i>peniță</i>	arroz = <i>orez</i>
apeadeiro = <i>haltă</i>	artigo = <i>articol</i>
apelido = <i>nume</i>	artilheiro = <i>artilierist</i>
apenas = <i>abia</i>	árvore = <i>arbore, copac;</i>
aplaudir = <i>a aplauda</i>	— frutifera = <i>pom</i>
apóstrofo = <i>apostrof</i>	assado = <i>friptură</i>
aprender = <i>a învăța</i>	assar = <i>a frige</i>
aproximar-se = <i>a se</i>	assénte = <i>așezat</i>
<i>apropia</i>	assim = <i>așa, astfel;</i> —
aquecer = <i>a încălzi</i>	que = <i>îndată, cum</i>

atacar = <i>a ataca</i>	avarento = <i>avar</i>
atalho = <i>cărare</i>	aveia = <i>ovăz</i>
até = <i>la; până</i>	avelă = <i>alună</i>
atitude = <i>atitudine</i>	avental = <i>șorț</i>
atrás = <i>înapoi, după</i>	avô = <i>bunic</i>
atrasar-se = <i>a întârzia</i>	avó = <i>bunică</i>
atravessar = <i>a traversa</i>	azeite = <i>unt de lemn</i>
atum = <i>ton</i>	azeitona = <i>măslină</i>
aula = <i>clasă</i>	azul = <i>albastru</i>
auxiliar = <i>ajutător</i>	azulado = <i>albăstriu</i>

B

bacalhau = <i>morun</i>	barraca = <i>baracă</i>
bacia de lavatório = <i>li- ghean</i>	barranco = <i>râpă</i>
bagagem = <i>bagaj</i>	barrete = <i>căciulă</i>
bairro = <i>cartier</i>	barril de água = <i>saca</i>
balada = <i>baladă</i>	barro = <i>argilă</i>
balancear-se = <i>a ba- lansa, a se legăna</i>	Basilio = <i>Vasile</i>
balanço = <i>legănare</i>	bastante = <i>destul</i>
banco = <i>bancă</i>	bastar = <i>a ajunge</i>
bandido = <i>tălhar, ban- dit</i>	batata = <i>cartof</i>
batismo = <i>botez</i>	bater = <i>a bate, a lovi;</i> <i>— à porta = a suna</i>
barba = <i>barbă</i>	beber = <i>a bea</i>
barbear = <i>a rade</i>	beberrão, -ona = <i>bețivan, bețivancă</i>
barbeiro = <i>bărbier</i>	beco = <i>fundătură</i>
barco = <i>vapor; de — = cu vaporul</i>	belo = <i>frumos</i>
	bem = <i>bine</i>
	beneficio = <i>binefacere</i>

bengala = *baston*
 berço = *leagăn*
 Bessarăbia = *Basarabia*
 biblioteca = *biblioteca*
 bigode = *mustață*
 bilhete = *bilet*; — de ida
 e volta = *bilet de dus*
 și întors
 bilião = *miliard*
 binóculo = *lornictă, bi-*
noclu
 bispo = *episcop, vlădică*
 bissextó = *bisextil*
 bôca = *gură*; boquinha;
guriță
 bocado = *bucată*; um
 bocadinho = *nițeluș*
 boda = *nuntă*
 boémio = *pierde-vară*
 boi = *bou*
 bôlo = *prăjitură*
 bôlsa = *bursă*

bom = *bun*
 bondoso, -a = *bun, -ă*
 boné = *șapcă*
 bonito = *frumos*; boni-
 tinho = *frumușel*
 bordo = *bord*; a —
la bord
 borracha = *gumă, cauciuc*
 bosque = *codru*
 bota = *cismă*
 botão = *nasture*
 braço = *braț*
 branco = *alb*
 brevemente = *în cu-*
rând, ca mâine
 brincar = *a (se) juca*
 brinco = *cercel*
 Bucareste = *București*
 búfalo fêmea = *bivolită*
 bulevarde = *bulevard*
 Bulgária = *Bulgaria*
 burro = *măgar*

C

cabana = *șopron*
 cabeça = *cap*
 cabêlo = *păr*
 cabo = *cap*
 cabra = *capră*
 caça = *vânat*

caçador = *vânător*
 cachimbo = *pipă*
 cada, cada um = *fie-*
care
 cadáver = *cadavru*
 cadeira = *scaun cu spate*

— (do professor) = <i>catedră</i>	canapé = <i>canapea</i>
cadela = <i>cătea</i>	canção = <i>cântec</i>
caderno = <i>caiet</i>	caneca = <i>șap</i>
café = <i>cafea</i>	caneta = <i>stilou, toc rezervor</i>
cair = <i>a cădea</i>	cânhamo (tufo de) = <i>fuior</i>
cais = <i>chei</i>	canivete = <i>cușitaș</i>
caixa = <i>cassă, cutie</i>	cantar = <i>a cânta</i>
calar-se = <i>a tăcea</i>	canto = <i>cântec</i>
calçada = <i>limbă de pantofo</i>	cão = <i>că(i)ne</i>
calças = <i>pantaloni</i>	capa = <i>palton</i>
califa = <i>calif</i>	capela = <i>capelă</i>
calor = <i>căldură</i>	capitão = <i>căpitan</i>
calvo = <i>chel</i>	capote = <i>palton</i>
cama = <i>pat</i>	caprichoso = <i>zburdatec</i>
camarote = <i>cabină (de barco); lojă (de teatro)</i>	cara = <i>față, obraz</i>
cambista = <i>cămătar</i>	carcereiro = <i>temnicer</i>
camelo = <i>cămilă</i>	cardinal = <i>cardinal</i>
caminhar = <i>a merge</i>	carimbo = <i>ștampilă</i>
caminho = <i>drum</i> ; — de ferro = <i>drum de fier</i>	carmim = <i>fard</i>
camisa de homem = <i>cămașă bărbătească</i> ; — de mulher = <i>cămașă femeiască</i>	Carlos = <i>Carol</i>
camisola = <i>camisolă</i>	carnaval = <i>carnaval</i>
campo = <i>șară, câmp</i>	carne = <i>carne</i>
cana = <i>trestie</i>	carneiro = <i>berbec</i>
canal = <i>canal, jghiab</i>	carniceiro = <i>măcelar</i>
	caro, -a = <i>scump, -ă; drag, -ă; ser — a-i fi drag</i>
	carpa = <i>crap</i>
	Carpatos = <i>Carpați</i>
	carpinteiro = <i>dulgher</i>

carregador = <i>hamal</i>	cego = <i>orb</i>
carreiro = <i>cărare</i>	cegonha = <i>barză</i>
carta = <i>scrisoare</i>	ceia = <i>supă, cină</i>
carteiro = <i>factor</i>	ceifeiro = <i>secerător</i>
carvão = <i>cărbune</i>	celebrar = <i>a serba</i>
carvoeiro = <i>cărbunar</i>	celeste = <i>ceresc</i>
casa = <i>casă</i> ; — de ba-	cem = <i>o sută</i>
nho = <i>sală de baie</i> ,	cemitério = <i>cimitir</i>
— de campo = <i>casă</i>	cenoura = <i>morcov</i>
țărănească; em (nossa)	centeio = <i>secară</i>
— = <i>la noi</i>	centésimo, -a = <i>al o su-</i>
casado = <i>căsătorit</i>	<i>tălea, a o suta</i>
casamento = <i>nuntă</i>	cento = <i>o sută</i>
castanha = <i>castană</i>	centro = <i>centru</i>
castelo = <i>castel</i>	cêntuplo = <i>însutit</i>
castiçal = <i>sfeșnic</i>	cera = <i>ceară</i>
Catão = <i>Cato, Catone</i>	cêrca (de) = <i>ca</i>
catedral = <i>catedrală</i>	cérebro = <i>creier</i>
catorze = <i>patrusprezece,</i>	cereja = <i>cireasă</i>
<i>paisprezece</i>	ceroulas = <i>ismene</i>
cauda = <i>coadă</i>	certo = <i>cutare</i>
causa = <i>cauză</i> ; por — =	cerveja = <i>bere</i>
<i>din cauza</i>	cervejaria = <i>berărie</i>
cavalo = <i>cal</i> ; a — =	cervejeiro = <i>berar</i>
<i>călare</i> ; — rápido =	César = <i>Cezar</i>
<i>fugaci, fugar</i>	cevada = <i>orz</i>
cavaleiro = <i>călăreț</i>	chá = <i>ceai</i>
cear = <i>a supă</i>	chacal = <i>șacal</i>
cebola = <i>ceapă</i>	chamar = <i>a chema; (ref.)</i>
cedo = <i>curând</i> ; é — =	<i>= a se chema</i>
<i>e devreme</i>	chaminé = <i>coș</i>

hão = *pardoseală*
 chapeleiro = *pălărier*
 chapéu = *pălărie*
 charuto = *țigară*
 chave = *cheie*
 chegada = *sosire*
 chegar = *a sosi, a
ajunge*
 cheio = *plin*
 chocolate = *ciocolată*
 chorar = *a plânge*
 chouriço = *cârnați*
 chuva = *ploaie*
 cidade = *oraș*
 cidra = *cidru*
 ciência = *știință*
 cinco = *cinci*
 cinqüenta = *cincizeci*
 cinzento = *cenușiu, gri*
 circumflexo = *circumflex*
 cirurgiaão = *chirurg*
 citação = *citare*
 cidadão = *cetățean*
 claro = *clar, limpede*
 classe = *clasă; 1.ª, 2.ª,
3.ª — întâia, a doua,
a treia (clasă)*
 clima = *climă*
 coadjutor = *coadjutor*
 coalizão = *coaliziune*
 coberta = *plapomă*

cócegas = *gâdilictu*
 cocheiro = *birjar*
 coelho = *iepure de casă*
 coiro = *piele*
 coisa = *lucru; alguma
— ceva; que — ce*
 colar-se = *a se lipi*
 colarinho = *guler*
 colchão = *saltea*
 colete = *vestă*
 colher = *lingură*
 cólica = *colică*
 colina = *colină*
 colmo = *colibă*
 Colombo = *Columb*
 colorido = *colorat*
 com — *cu*
 comas = *semnele intro-
ducerii, semnele citării*
 combóio = *tren; de —
cu trenul*
 começar = *a începe*
 comédia = *comédie*
 comer = *a mânca*
 comerciante = *comer-
ciant*
 cominho = *chimion*
 como = *cum; ca (și);
como está? — ce mai
faci?; como deve ser
— tocmai*

= <i>toamat bine</i> ; como	Constantinopla = Cons-
se = <i>ca și (cum)</i>	tantinopole
compartimento = <i>ca-</i>	constipado = <i>răcit</i>
<i>bină</i> ; <i>compartiment</i>	construir = <i>a zidi</i>
compota = <i>compot</i>	cônsul = <i>consul</i>
compra = <i>cumpărătură</i>	contar = <i>a număra</i>
comprar = <i>a cumpăra</i>	contemporâneo = <i>con-</i>
compreendido, -a = <i>în-</i>	<i>temporan</i>
<i>țeles, -easă</i>	contente = <i>mulțumit,</i>
compreensão = <i>înțele-</i>	<i>fericit</i>
<i>gere</i>	continuação = <i>urmare</i>
comprido = <i>lung</i>	continuar = <i>a continua</i>
comprimento = <i>lungime</i>	contra = <i>(în) contra</i>
conduzir = <i>a duce, a</i>	contrário (ao) = <i>anapoda</i>
<i>conduce</i>	contrato = <i>contract</i>
confessar = <i>a mărturisi</i>	conversa = <i>convorbire</i>
confins = <i>margină</i>	convidar = <i>a invita</i>
confirmar = <i>a întări</i>	convir = <i>a se cuveni</i>
congro = <i>șipar de mare</i>	convite = <i>invitație</i>
conhaque = <i>coniac</i>	cópia = <i>copie</i>
conhecer = <i>a cunoaște,</i>	copo = <i>pahar</i>
<i>a ști</i>	côr = <i>coloare</i> ; - de rosa =
conjugação = <i>conjugare</i>	<i>trandafiriu</i>
conjunção = <i>conjuncție</i>	coração = <i>inimă</i>
consciência = <i>conștiință</i>	coragem = <i>curaj</i> ; ini-
conseguir = <i>a reuși</i>	<i>mă (fig.)</i>
conselheiro = <i>consilier,</i>	corajoso = <i>curajos</i>
<i>povățuitor, sfetnic</i>	corcova = <i>gheb, cocoașă</i>
conservar = <i>a conserva</i>	corcovado = <i>cocoșat,</i>
Constantino = Cons-	<i>ghebos</i>
tantin	corda (de relógio) = <i>arc</i>

cordeiro, -a = <i>miel, miea</i>	cravo = <i>garoafă</i>
coronel = <i>colonel</i>	crer = <i>a crede</i>
corpete = <i>corsaj</i>	criada = <i>servitoare</i>
corpo = <i>corp</i>	criado = <i>servitor, chelner</i>
correio = <i>poștă</i>	criança = <i>copil</i> ; crian-
correr = <i>a alerga</i>	cinha = <i>copilaș</i>
correspondência = <i>co-</i>	cristão = <i>creștin</i>
<i>respondență</i>	Cristo = <i>Hristos</i>
corrida = <i>cursă</i> ; na —	Cristóvão = <i>Cristo for</i>
= <i>în grabă</i>	cruel = <i>crud</i>
corrimão = <i>parma(c)lăc</i>	cruz = <i>cruce</i>
cortar = <i>a tăia, a scurta,</i>	cuco = <i>cuc</i>
<i>a forfeca</i>	culpado = <i>culpabil</i>
cortina = <i>perdele</i>	culto = <i>cult, învățat</i>
côrvo = <i>corb</i>	cume = <i>vârf, pisc</i>
costas = <i>spate</i> ; às — =	cunhado = <i>cumnat</i>
<i>în spate</i>	cura = <i>vindecare</i>
couve = <i>varză</i>	curar = <i>a vindeca</i>
couve-flor = <i>conopidă</i>	curioso = <i>curios</i>
coxo = <i>șchiop</i>	curto = <i>scurt</i>
cozer = <i>a coace</i>	curvo = <i>încovoiat</i>
cozinha = <i>bucătărie</i>	custar = <i>a costa</i>
cozinheiro = <i>bucătar</i>	cutileiro = <i>cuțitar</i>

D

dar = <i>a da</i>	décimo, -a = <i>al zecelea,</i>
data = <i>dată</i>	<i>a zecea</i>
de = <i>de, din, dintre, lui</i>	declarar = <i>a declara</i>
<i>(com nome próprio)</i>	declinação = <i>declinare</i>
decidir = <i>a hotărî</i>	décuplo = <i>înzecî</i>

dedo = <i>deget</i>	devorar = <i>a devora</i>
definir = <i>a hotărî</i>	dez = <i>zece</i>
deitado = <i>culcat</i>	dezanove = <i>nouăsprezece</i>
dela; dela; deles; delas = <i>lui; ei; lor, dânsi- lor; lor, dânselor</i>	dezasseis = <i>şasesprezece, şaisprezece</i>
Delfim = <i>Delfin</i>	dezassete = <i>şaptespre- zece</i>
delicado = <i>políticos</i>	dezembro = <i>Decembrie</i>
demais = <i>prea</i>	dezoito = <i>optsprezece</i>
Demétrio = <i>Dumitru</i>	dia = <i>zi; bom —!</i> <i>bună dimineaţa! (de manhă), bună ziua!;</i>
demónio = <i>demon</i>	de — = <i>ziua; (n)um</i> <i>— = într'o zi; todos</i>
dente = <i>dinte</i>	<i>os dias = în toate</i> <i>zilele, zilnic</i>
dentista = <i>dentist</i>	diabo = <i>drac</i>
dentre = <i>dintre</i>	dianta = <i>dinainte, înain- te; — de nós = înaintea</i>
depois = <i>după; — que = de când</i>	<i>noastră; daqui em</i> <i>— = de acuma înainte</i>
depressa = <i>curând</i>	diariamente = <i>zilnic</i>
derivar = <i>a se trage</i>	diário = <i>ziar, jurnal</i>
descer = <i>a se da jos, a coborî</i>	dicionário = <i>dicţionar</i>
descobrir = <i>a descoperi</i>	dificuldade = <i>greutate</i>
descontente = <i>nemul- ţumit</i>	digno = <i>demn</i>
desejar = <i>a dori</i>	dinheiro = <i>bani, parale</i>
desfazer = <i>a desface</i>	direito = <i>drept; sempre</i> <i>a — = drept înainte;</i>
despachar-se = <i>a se grăbi</i>	<i>à direita = la dreapta, drept înainte</i>
déspota = <i>despot</i>	
devedor = <i>datornic</i>	
dever = <i>a trebui, a da- tori, a se cuveni</i>	

dirigir-se = a se îndrepta	no, duranțe o — =
disco = disc	Duminică; — de Ra-
discutir = a discuta	mos = Duminică Flo-
distância = depărtare	riilor
distinguir = a deosebi	domínio = moșie
divertido = hazliu	dono = stăpân
divertimento = petrecere	donzela = domnișoară
divertir = a petrece	dor = durere
dívida = datorie	dormir = a dormi
dizer = a spune, a zice	doze = doisprezece
Dniestre = Nistru	duodécimo, a = al dou-
dôbro = îndoit, dublu	ăsprezecelea, a două-
doce = dulce	prezecea
doença = boală	duplo = îndoit, dublu
doente = bolnav	durante = în timpul,
dois, duas = doi, două	timp de
dólar = dolar	dúvida = îndoială
dom = dar	duzentos = două sute
domingo = Duminică;	dúzia = duzină

E

e = și, iar(ă)	dânșii, (pe) ele, (pe)
edição = ediție	dânsele; a ele; a ela;
égua = iapă	a eles; a elas = lui;
eis = iată	ei; lor, dâșilor; lor,
eixo = axă	dâșelor; ele mesmo =
ele; ela; eles; elas =	el, etc. însuși; ela
(pe) el, (pe) dâșul,	mesma = ea, etc. în-
sine; (pe) ea, (pe)	săși; eles mesmos =
dâșă; (pe) ei; (pe)	ei, etc. înșiși; elas

mesmas = <i>ele înseși</i>	engraixar os sapatos = <i>a face ghetete</i>
electricidade = <i>electricitate</i>	enguia = <i>șipar</i>
elefante = <i>elefant</i>	enquanto = <i>cât, pe când</i>
elemento = <i>element</i>	enredador = <i>buclucaș</i>
em = <i>în, pe, peste</i>	ensinar = <i>a învăța</i>
embaixador = <i>amba-sador</i>	entendido, -a = <i>înțeleș, -easă; está — = de acord</i>
embalar = <i>a lega</i>	enterrar = <i>a îngropa</i>
embarcadoiro = <i>ambarcadur</i>	entrar = <i>a intra</i>
embater = <i>a se lovi</i>	entre = <i>între</i>
embranquecer = <i>a albi</i>	entregar = <i>a da</i>
ementa = <i>listă (de bucate)</i> . <i>nume</i>	entusiasmo = <i>entuziasm</i>
empregar = <i>a întrebuința</i>	enumerar = <i>a număra</i>
emprestar = <i>a împrumuta</i>	enxugar = <i>a șterge</i>
encantado = <i>incântat</i>	êrro = <i>greșală</i>
encarnado = <i>roș(u)</i>	erva = <i>iarbă</i>
encher = <i>a umplea</i>	ervilha = <i>mazăre</i>
encontrar = <i>a găsi, a întâlni</i>	esbranquiçado = <i>albui</i>
encontro = <i>întâlnire</i>	escada = <i>scară</i>
encostado = <i>răzimat, rezemat</i>	escola = <i>școală</i>
encurtar = <i>a scurta</i>	escolha = <i>alegere</i>
enegrecer = <i>înegri</i>	escolher = <i>a alege</i>
engraçado = <i>drăguș, nostim</i>	esconder = <i>a ascunde</i>
	escôva = <i>perie</i>
	escovar = <i>a peria</i>
	escrever = <i>a scrie</i>
	escriba = <i>scrib</i>
	escritor = <i>scriitor</i>
	escritório = <i>birou</i>

escudo = <i>scud</i> (moeda); <i>scut</i> (arma)	<i>timp</i> ; (de caminho de ferro) = <i>gară</i>
escuridão = <i>întuneric</i>	estado = <i>stat</i>
escutar = <i>a asculta</i>	estalagem = <i>han</i>
espádua = <i>spată</i>	estar = <i>a sta, a fi</i>
espartilho = <i>corset</i>	êste, esta, êstes, estas <i>acest, această, acești, aceste</i> ; (pr.) = <i>acesta, aceasta, aceștia, aceștia</i>
espécie = <i>fe</i> ; que — de? = <i>ce fel de?</i> ; tô- das as espécies = <i>fel de fel</i>	esteira = <i>rogojină</i>
espelho = <i>ogîndă</i>	Estêvão = <i>Ștefan</i>
espera = <i>așteptare</i>	estômago = <i>stomac</i>
esperar = <i>a aștepta</i> ; (com esperança) = <i>a spera</i>	estrada = <i>drum</i>
espesso = <i>des</i>	estrado = <i>estradă</i>
espinafre = <i>spanac</i>	estragar = <i>a strica</i>
espírito = <i>spirit, duh</i>	estreito = <i>strâmt</i>
esplêndido = <i>splendid</i>	estrêla = <i>stea</i>
esponja = <i> burete</i>	estropeado = <i>sdrobit</i>
espora = <i>pinten</i>	estudante = <i>student</i>
esquecer = <i>a uita</i>	estudar = <i>a studia</i>
esquerda (à) = <i>la stânga</i>	estudo = <i>studiu</i>
esse, essas, êsses, essas (adj.) = <i>acel, acea, acei, acele</i> ; (pr.) = <i>acela, ace-a, aceia, acelea</i>	estúpido = <i>prost</i>
essência = <i>esență</i>	eu = <i>eu (pe)</i> ; — mesmo (próprio), -a = <i>eu însumi, însămi</i>
essencialmente = <i>prin esență, mai ales</i>	Europa = <i>Europa</i>
estação (do ano) = <i>ano-</i>	exacto = <i>exact</i>
	exagerado = <i>exagerat</i>
	Excelência (Vossa) =

Dumnea - Voastră
(Dvs, D-tră)
 excesso = *excedent*
 exclamação = *exclamație*

exercício = *exercițiu*
 existir = *a fi*
 experimental = *a încerca*
 extremidade = *margină*

§

face = *cușit*
 face = *față, obraz*
 falar = *a vorbi*
 faltar = *a lipsi*
 família = *familie, neam*;
     — numerosa = *casă de copii*; de boa —,
     de — nobre = *de neam*
 farinha = *făină*
 farmácia = *farmacie*
 fatalista = *fatalist*
 fato = *costum*
 fava = *bob*
 favor (a) = *pentru*; faz —
     = *vă (te) rog*
 fazer = *a face*
 fé = *credință*
 febre = *febră*; febres =
     friguri
 fechado = *închis*
 fechar = *a încheia*; —
     à chave = *a încuia*
 feijão = *fasole*

feliz = *fericit, bucuros*
 feminino = *femenin*
 feno = *fân*
 ferida = *rană*
 ferido = *rănit*
 ferir = *a răni*
 ferrador = *potcovar*
 ferreiro = *fierar*
 ferver = *a fierbe*
 festa = *sărbătoare*
 festejar = *a serba*
 fevereiro = *Februarie*
 ficar = *a fi, a rămâne*;
     — bem = *a șede*
 fidelidade = *credință*
 fiel = *fidel, credincios*
 ligado = *ficat*
 figo = *smochină*
 fila (na primeira) = *în frunte, în față*
 filamento = *tort*
 filha = *fi(i)că*
 filho = *fiu*

fim = sfârșit, capăt

fio = fir, ață

fita = panglică

fivela = cataramă

fixo = fix

flor = floare

florescer = a înflori

floresta = pădure

florim = florin

florir = a înflori

fogão = sobă

fogo = foc

fogareiro = fochist

fôlha = foaie

fonético = fonetic

fonte = fântână

formação = formațiune

formar = a forma

formoso = frumos

forneiro = lucrător brutar

forte = tare, puternic

fósforo = chibrit

fôso = șanț

fraco = slab

framboesa = căpșună

França = Franța

francês = francez

franco = franc

franquear = a timbra

frente (em) = în față

fresco = proaspăt

frio = frig

fritar = a frige

fruta = fructe

fruto = fruct

fugir = a fugi

fulano, -a = cutare

fumar = a fuma, a trage

fumo = fum

função = funcțiune

fundar = a funda, a zidi

furtivo = furiș

futuro, -a = viitor, -oare

G

galeria = galerie

galinha = găină

galo = cocoș

gancho = cârlig

ganho = folos

ganso = gâscă

garantido = garantat

garfo = furculiță

garganta = gât, gâtlee

garrafa = sticlă

gato, -a = cotoi, pisică

gazela = gazelă

gelado = *înghețată*
 (subst.); *înghețat*
 (adj.)
 gelosia = *perdea*
 general = *general*
 gênero = *fel; neam*
 generoso = *generos*
 gênio = *geniu*
 genro = *ginere*
 gente = *lume; neam*
 geração = *naș*
 geral = (adj.) *general*
 gerar = *a naște*
 gerúndio = *participiu*
prezent, geruniu
 gesso = *ghips*
 girafa = *girafă*
 giz = *cretă*
 glacial = *geros*
 glorioso = *glorios*
 goma = *amidon*
 goraz = *plătică*
 gorgeta = *bacșiș*

gostar = *a plăcea*
 gostoso = *gustos*
 goteira = *jghiab*
 governador = *guvernator*
 gramática = *gramatică*
 grande = *mare*
 grão = *grăunte*
 grave = *grav*
 grego, -a = *grecesc, -ească*
 groselha = *coacăză, agrișă*
 grosso = *gros*
 guarda-chuva = *umbrelă (de ploaie)*
 guarda-fiscal = *vameș*
 guarda-fogo = *paravan*
 guardanapo = *șervet*
 guerra = *război*
 guia = *ghid*
 guloso = *mâncăcios*

H

hábil = *deștept*
 habitar = *a locui*
 haver = *a fi*
 Helena = *Elena*
 herdeiro = *moștenitor*

heroísmo = *vitejie*
 hífen = *liniuță, trăsură de unire*
 história = *istorie*
 historiador = *istoric*

hoje = *astăzi, azi*
 homem = *om; homens =*
oameni
 honesto = *onest, cinstit*
 hora = *oră, ceas; meia*
= jumătate de oră;
 quarto de — = *sfert*

de oră; a que hora? =
la ce oră?
 horta = *grădină cu zar-*
zavaturi
 hortaliça = *legume*
 hortelă = *mentă*
 hotel = *hotel*

idéia = *idee*
 idílio = *idilă*
 ignorante = *ignorant*
 igreja = *biserică*
 igualmente = *(de) ase-*
menea; tot așa
 imberbe = *spân*
 imortal = *nemuritor*
 imperador = *împărat*
 imperatriz = *împără-*
teasă
 imprudente = *impru-*
dent
 inclinar = *a inclina*
 indigno = *nedemn*
 infeliz = *nenorocit*
 infinitamente = *foarte*
mult
 inglês = *englez*
 ingrato = *ingrat*
 inimigo = *inamic, duș-*

man, vrășmaș
 inocente = *inocent, ne-*
vinovat
 inspeccionar = *a ins-*
pecta, a controla
 instabilidade = *nestabi-*
litate
 inteiro = *întreg*
 inteligente = *inteligent*
 interêsse = *interes*
 intérprete = *interpret*
 interrogação = *întrebare*
 interrupção = *întreru-*
pere
 intestinos = *intestine*
 introdução = *introducere*
 inútil = *inutil*
 inverno = *iarnă*
 ir = *a pleca, a merge;*
 ir-se embora = *a se*
duce; — ter = a duce

irmă = soră
irmão = frate
Isabel = Elisabeta
isento = scutit

isso = a(cea)sta
isto = a(cea)sta
Itália = Italia
italiano = italian

J

já = deja; imediat; —
    não... = nu mai...
janeiro = Ianuarie
janela = fereastră
jantar = dineu (subs.);
    a dina, a cina (v.)
jardim = grădină
jardineiro, -a = grădi-
    nar, grădinăreasă
javali = mistreț
Jerusalém = Ierusalim
Jesus = Isus
Joana = Ioana
João = Io(a)n
jogar = a juca

Jorge = G(h)eorg(h)e
jornal = jurnal, ga-
    zetă
jornalista = journalist
José = Iosif
Judas = Iuda
juiz = jude (cător)
juízo = cuminenie
julho = Iulie
junho = Iunie
juntar = a adăuga
juramento = jurământ
jurar = a jura
justamente = tocmai
justiça = dreptate

L

lábio = buză
lacre = ceară roșie
lacrimejar = a căcrăma
lado (do — de) = spre
lago = lac
lagosta = langustă

lagostim = raci
lama = noroi
lamento = jelanie
lâmina = lamă
lâmpada = lampă
lançar = a arunca

lápiz = <i>creion</i>	lepra = <i>lepră</i>
laranja = <i>portocală</i>	leproso = <i>lepros</i>
largo = <i>larg</i> ; ao -- = <i>în larg</i>	ler = <i>a citi</i>
latim = <i>latină</i>	levantar = <i>a ridica</i>
latino,-a = <i>latin,-ă</i>	levar = <i>a duce</i>
lavadeira = <i>spălătoreasă</i>	leve = <i>ușor</i>
lavar = <i>a spăla</i>	levemente = <i>ușor, ușure</i>
lavrador = <i>plugar</i>	lhe, lhes = <i>ii, i</i> ; le, li
leão = <i>leu</i> (animal;	libertação = <i>liberațiune</i>
unidade monetária	libra = <i>livră</i>
romena, que se di-	licença = <i>permisiune</i>
vide em cem <i>bani</i>)	liga = <i>jăretieră</i>
lebre = <i>iepure</i>	ligar = <i>a lipi</i> ; -- se = <i>a se lipi</i>
légua = <i>leghe</i>	lilás = <i>lila</i>
legumes = <i>legume</i>	limão = <i>lămâie</i>
lei = <i>lege</i>	limpar = <i>a curăți</i>
leite = <i>lapte</i>	limpo = <i>curat</i>
leiteiro = <i>laptagiu</i>	língua = <i>limbă</i>
leito = <i>pat</i>	linguado = <i>limb (pește)</i>
leitura = <i>citire</i>	linha = <i>linie</i>
lembrar-se = <i>a-și aminti</i>	lira = <i>liră</i>
lenço = <i>basma</i> ; -- de	lisonjear = <i>a linguși</i>
seda = <i>fular</i>	lisonjeiro = <i>lingușitor</i>
lençol = <i>cearșaf</i>	literário = <i>literar</i>
lenbador = <i>lemnar</i>	literatura = <i>literatură</i>
lentamente = <i>incet</i>	livraria = <i>librărie</i>
lentidão = <i>incetineală</i>	livreiro = <i>librar</i>
lentilha = <i>linte</i>	livro = <i>carte</i>
lento,-a = <i>incet,-eată</i>	lôbo = <i>lup</i>
leopardo = <i>leopard</i>	logo que = <i>îndată, dacă</i>

loja = <i>prăvălie</i>	lucio = <i>știucă</i>
longe (ao) = <i>în departare</i>	lugar = <i>loc</i>
louco = <i>nebun</i>	lutar = <i>a (se) lupta</i>
loucura = <i>nebunie</i>	luva = <i>mânușă</i>
lua = <i>lună</i>	luz = <i>lumină</i>
Lucas = <i>Luca</i>	luzerna = <i>lucernă</i>

M

maçã = <i>măr</i>	manhã = <i>dimineată</i> ; de
macaco = <i>măinuță</i>	— cedo = <i>dis de di-</i>
macho = <i>catâr</i>	<i>mineată</i> ; de — = <i>di-</i>
madeira = <i>lemn</i>	<i>mineată</i>
madeiro = <i>lemn</i>	manjerona = <i>măghiran</i>
madrinha = <i>nașă</i>	manta = <i>mantă</i>
madrugada = <i>zori (zorii</i>	manteiga = <i>unt</i>
<i>zilei)</i> ; de — = <i>în zori,</i>	manter-se = <i>a sta</i>
<i>când se crapă de ziua</i>	mão = <i>mână</i> ; — <i>direita</i>
mãe = <i>mamă</i>	= <i>dreapta</i> ; — <i>es-</i>
maio = <i>Mai</i>	<i>querda</i> = <i>stângă</i>
mais = <i>mai</i> ; <i>ainda</i> —	mapa = <i>hartă geografică</i>
<i>și mai</i> ; <i>pouco</i> — <i>ou</i>	maquinista = <i>mecanic</i>
<i>menos</i> = <i>ca și</i> ; <i>cada</i>	mar = <i>mare</i>
<i>vez</i> — <i>din ce în ce mia</i>	marceneiro = <i>tâmplar</i>
mal = <i>rău</i>	marco = <i>marcă</i>
mala = <i>cufăr, geaman-</i>	março = <i>Martie</i>
<i>tan, valiză</i>	margem = <i>margină</i>
mandar = <i>a trimite</i>	Maria = <i>Maria</i>
maneira = <i>fel</i> ; <i>desta</i> —	marido = <i>bărbat</i>
<i>astfel</i>	marinheiro = <i>marinar</i>
manga = <i>mâncă</i>	marisco = <i>scoică</i>

marmelo = <i>gutuiie</i>	melro, -a = <i>mierloi,</i> <i>mierlă</i>
martelo = <i>ciocan</i>	mierlă
mas = <i>ci, dar, iar(ă)</i>	menina = <i>domnișoară;</i> <i>fetiță</i>
masculino = <i>masculin</i>	menos = <i>mai puțin</i>
massa = <i>massă</i>	mentir = <i>a minți</i>
matar = <i>a ucide</i>	mercado = <i>hală, târg,</i> <i>piață</i>
matemática = <i>matema-</i> <i>tică</i>	merceeiro = <i>băcan</i>
mau, má = <i>rău, rea</i>	mês = <i>lună</i>
me = <i>mă, mi, îmi</i>	mesa = <i>masă</i>
medicamento = <i>medica-</i> <i>ment, leac</i>	mesmo, -a, -os, -as = <i>ace-</i> <i>laș, aceeaș, aceeași,</i> <i>aceleași</i>
médico = <i>medic, doctor</i>	metade = <i>jumătate</i>
medida = <i>măsură</i>	metro = <i>metru</i>
medir = <i>a măsură</i>	meu, minha, meus, mi-
mêdo = <i>frică</i>	nhas = <i>meu, mea, mei,</i> <i>mele</i>
meia = <i>ciorap</i>	mexilhão = <i>midie</i>
meia-noite = <i>miezul</i> <i>noptii</i>	Miguel = <i>Mihai(!)</i>
meio = <i>jumătate</i>	mil = <i>o mie</i>
meio-dia = <i>amiază; ao</i> <i>— = la—</i>	milésimo, -a = <i>al o mie-</i> <i>lea, a o mi(e)a</i>
melancia = <i>pepene verde,</i> <i>lubenită</i>	milhão = <i>milion</i>
melão = <i>pepene</i>	milho = <i>porumb, păpușoi</i>
melhor = <i>mai bine;</i> <i>mai bun</i>	milionésimo, -a = <i>al o</i> <i>milionulea, a o mi-</i> <i>lioana</i>
melhorar = <i>a îmbună-</i> <i>tați, a se muia</i> <i>(o tempo)</i>	mim (a) = <i>mie</i>
	ministro = <i>ministru; —</i>

plenipotenciário = <i>ministru plenipotențiar</i>	morrer = <i>a muri</i>
minuto = <i>minut</i>	morte = <i>moarte</i>
mobiliário = <i>mobilier</i>	morto = <i>mort</i>
moço de recados = <i>comisionar, pedel</i>	mostarda = <i>muștar</i>
modesto = <i>modest</i>	muđança = <i>schimbare</i>
modista = <i>modistă</i>	mudar = <i>a schimba</i>
moeda = <i>monedă</i>	mudo = <i>mut</i>
moimento = <i>mormânt</i>	muito (adv.) = <i>foarte</i> ;
moinho = <i>moară</i>	muito, -a, -os, -as =
moita = <i>crâng</i>	<i>mult, -ă, mulți, multe</i> ;
Moldávia = <i>Moldova</i>	há muito = <i>de mult</i>
moldavo = <i>moldovean</i>	mulher = <i>femeie, muiere</i> ;
molhado = <i>muiat, udat</i>	<i>soție</i> (esposa), <i>ne- vastă</i>
molhar = <i>a muia</i>	multidão = <i>mulțime</i>
monóculo = <i>monoclu</i>	mundo = <i>lume</i> ; <i>pământ</i>
montanha = <i>munte</i>	Munténia = <i>Muntenia</i>
montanhês = <i>muntean</i>	música = <i>muzică</i>
monte = <i>munte</i>	músico ambulante = <i>lă- utar</i> ; de músico am- bulante = <i>lăutăresc</i>
morango = <i>frag</i>	
morder = <i>a mușca</i>	

N

nabo = <i>nap</i>	nacer = <i>a se naște</i>
nação = <i>națiune, neam</i>	nascimento = <i>naștere</i>
nada = <i>nimic</i>	nata = <i>cremă</i>
não = <i>nu</i>	natal = <i>Crăciun</i>
nariz = <i>nas</i>	navalha = <i>brici</i>
nascente = <i>izvor</i>	negociante = <i>negustor</i>

negócio = <i>negot, afacere, gheșeft</i>	nono, -a = <i>al nouălea, a noua</i>
nêle = <i>într'insul</i>	nónuplo = <i>de nouă ori</i>
nem = <i>nici</i>	nora = <i>noră</i>
nenhum, -a = <i>niciun, nicio</i>	nos = <i>ne, ni</i>
nêspêra = <i>moșmoală</i>	nós = <i>noi, pe noi; a — = nouă; — mesmos, -as (próprios, -as) = noi înșine, însene</i>
neutro = <i>neutru</i>	nosso, nossa, nossos, nossas = <i>nostru, noastre, noștri, noastre</i>
neve = <i>nea, zăpadă</i>	notário = <i>notar</i>
nevoeiro = <i>negură</i>	novamente = <i>din nou</i>
Nicolau = <i>Nicolae</i>	nove = <i>nouă</i>
ninguém = <i>nimeni</i>	novêcentos = <i>nouă sute</i>
nó = <i>nod</i>	noventa = <i>nouăzeci</i>
nobre = <i>nobil</i>	novembro = <i>Noembrie</i>
noite = <i>noapte; de — = noaptea; até alta — = până noaptea târziu; boa — ! = noapte bună !; à noite = seara</i>	novo = <i>nou; tânăr; de — = din nou, iar (ă)</i>
noivo, -a = <i>logodnic, -ă</i>	noz = <i>nucă</i>
nome = <i>nume; prenume; em — de = în numele</i>	numeral = <i>numeral</i>
nomear = <i>a numi</i>	número = <i>număr</i>
nonagésimo, -a = <i>al nouăzeciua, a nouăzecea</i>	nunca = <i>niciodată</i>

o; a; os; as (pr. pes. e dem.) = <i>il, l; o; ii, i; lê; art. (com adj.) = cel, cea, cei, cele; art.</i>	(com possessivos numerais, etc.) = <i>al, a, ai, ale</i>
	ó (int.) = <i>o</i>

obediente = <i>ascultător</i>	ora = <i>dar</i>
obrigado = <i>mulțumesc</i>	oração = <i>rugăciune</i>
octogésimo, -a = <i>al optze-</i>	ordem = <i>ordin</i>
<i>cilea, a optzecea</i>	ordinal = <i>ordinal</i>
óctuplo = <i>de opt ori</i>	orelha = <i>ureche</i>
óculos = <i>ochelari</i>	orfão = <i>orfan</i>
ocupado = <i>ocupat</i>	orquestra = <i>or(c)hestră</i>
odiar = <i>a uri</i>	ortográfico = <i>ortografic</i>
ódio = <i>ură</i>	osso = <i>os</i>
ofício = <i>meserie</i>	ostra = <i>stridie</i>
oitavo, -a = <i>al optulea, a</i>	ou = <i>sau</i>
<i>opta</i>	ouriço = <i>arici</i>
oitenta = <i>optzeci</i>	outono = <i>toamnă</i>
oito = <i>opt</i>	outro, -a, -os, -as = <i>alt, -ă,</i>
oitocentos = <i>opt sute</i>	<i>alți, alte; o outro</i>
olhar = <i>a privi, a se uita</i>	etc. = <i>cel(ă)lalt, ceal-</i>
olho = <i>ochi</i>	<i>(ă)laltă, ceilalți, cele-</i>
olvidar = <i>a uita</i>	<i>lalte</i>
onça = <i>uncie; meia —</i>	outrora = <i>odinioară</i>
<i>jumătate de uncie</i>	outubro = <i>Octombrie</i>
onda = <i>val, undă</i>	ouvir = <i>a auzi</i>
onde = <i>unde</i>	ovelha = <i>oaie</i>
ontem = <i>ieri</i>	ovo = <i>ou; — quente =</i>
onze = <i>unsprezece</i>	<i>ou ch. zeamă</i>
operário = <i>lucrător</i>	

P

padeiro = <i>brutar</i>	pagar = <i>plăti</i>
padre = <i>preot, popă</i>	pai = <i>tată, părinte</i>
padrinho = <i>naș</i>	país = <i>țară</i>

palácio = <i>palat</i>	parlamento = <i>parla-</i> <i>ment</i>
palavra = <i>vorbă, cuvânt</i>	parque = <i>parc</i>
palha = <i>pai</i>	parte = <i>parte</i> ; em toda a — = <i>pretutindeni</i>
palma = <i>palmă</i>	parteira = <i>moașă</i>
palmo = <i>palmă</i>	participio = <i>participiu</i>
pano = <i>stofă; cortină</i> (de teatro); — de li- nho = <i>pânză</i>	partir = <i>a pleca, a se</i> <i>duce</i> ; (ref.) = <i>a se</i> <i>strica</i>
pântano = <i>baltă</i>	Páscoa = <i>Paște, Paști</i>
pantera = <i>panteră</i>	passa = <i>stafidă</i>
pão = <i>pâine</i>	passagem = <i>pasaj</i>
pãozinho = <i>franzelă</i>	passaporte = <i>pașaport</i>
papa = <i>papă</i>	passar = <i>a trece</i> ; (de saúde) = <i>a se purta</i> ; — se = <i>a se petrece</i> ; — por = <i>a trece prin</i>
papel = <i>hârtie</i> ; — de carta = <i>hârtie de scri-</i> <i>sori</i>	pássaro = <i>pasăre</i>
papelaria = <i>papetărie</i>	passeio = <i>trotuar; plim-</i> <i>bare</i>
par = <i>pereche</i>	passo (ao — que) = <i>iar(ă), pe când</i>
para = <i>pentru, spre, la</i> ; — que = <i>pentru ca</i> ; — quê? = <i>pentru ce?</i>	pastel folhado = <i>plă-</i> <i>cintă</i>
paralelo = <i>paralel</i>	pasteleiro = <i>patisier</i>
paralítico = <i>paralitic</i>	pastor; -a = <i>păstor, cio-</i> <i>ban; păstoriță</i>
parar = <i>a se opri</i> ; — diante da escada = <i>a trage la scară</i>	pátio = <i>curte</i>
parecer = <i>a părea</i>	pato = <i>rățoi</i>
parede = <i>zid, perete</i>	pátria = <i>patrie</i>
parênteses = <i>paranteze</i> ; — quadrados = <i>câr-</i> <i>lige</i>	

Paulo = *Pavel, Paul*
 pautado = *liniat*
 pavimento = *pavaj*
 pé = *picior*; a — = *pejos*; em — = *în picioare*;
 pèzinho = *piciorus*
 pecado = *păcat*
 pecar = *a păcătui*
 pedir = *a ruga*; — em-
 prestado = *a lua în împrumut*
 pedra = *piatră*
 pedreiro = *zidar*
 Pedro = *Petru, Petre*
 peito = *piept*
 peixe = *pește*
 pele = *piele*
 pēna = *pană*
 pensamento = *gând*
 pensar = *a gândi, a avea de gând*
 pente = *pieptene*
 pentecostes = *Rusalii*
 pepino = *castravete*
 pequeno = *mic*
 pera = *pară*
 perder = *a pierde*
 perdiz = *potârniche*
 pērfido = *viclean*
 perigo = *pericol*
 período = *perioadă*

permanecer = *a sta*
 perna = *picior*
 perto = *aproape*
 peru,-a = *curcan, curcă*
 pesar = *a cântări*
 pēso = *greutate*
 pescada = *merlan (pește)*
 pescador = *pescar*
 pescoço = *gât, grumaz*
 peseta = *pesetă*
 pēssego = *piersică*
 pestana = *geană*
 pimenta = *piper*
 pimentão = *ardei*
 pinça = *clește*
 pinhal = *brădet*
 pinheiro = *brad*
 pintar = *a vopsi*
 pitoresco,-a = *pitoresc, -ească*
 platéia = *parter*
 plural = *plural*
 pneumonia = *pneumonie*
 pô = *puădră*
 pobre = *sărac, biet*; po-
 brezinho = *sărăcuț*
 poço = *puț*
 poder = *a putea (v.)*;
putință (subs.); po-
 der-se = *a se putea*
 poente = *apus*

poesia = <i>poezie</i>	porteiro, -a = <i>portar,</i> <i>-ăreasă</i>
poeta = <i>poet</i>	portinhola = <i>portieră</i>
pois = <i>deci; bine înțeleș,</i> <i>firește, prin urmare</i>	porto = <i>port</i>
poltrona = <i>fotoliu</i>	Portugal = <i>Portugalia</i>
pomada = <i>pomadă</i>	português = <i>portughez</i>
pomar = <i>pomet</i>	possível (ser) = <i>a se</i> <i>putea</i>
pombo = <i>porumbiel</i>	pouco, -a = <i>puțin, -ă; um</i> <i>— = nișel, ceva</i>
ponte = <i>pod</i>	povo = <i>popor</i>
ponteiro (de relógio) = <i>ac</i>	praça = <i>piață</i>
ponto = <i>punct; — de ex-</i> <i>clamação = semnul</i> <i>mîrării ou semn de</i> <i>exclamație; — de inter-</i> <i>rogação = semnul în-</i> <i>trebării; — e virgula</i> <i>= punct și virgulă;</i> <i>dois pontos = două</i> <i>puncte</i>	pradaria = <i>câmpie</i>
popular = <i>poporan, -ă</i>	pranto = <i>plîns, jelanie</i>
por = <i>pentru, de, din; —</i> <i>consequinte = prin</i> <i>urmare; — que = de</i> <i>ce</i>	prata = <i>argint</i>
pôr = <i>a pune, pôr do sol</i> <i>= apusul soarelui</i>	prazer (ter — em) = <i>a-i</i> <i>fi drag</i>
porcelana = <i>porțelan</i>	precisamente = <i>tocmai</i>
porco, -a = <i>porc, purcea</i>	precisar = <i>a-i trebui</i>
porque = <i>că, pentru că</i>	preço = <i>preț</i>
porquê = <i>dece, pentru ce</i>	preferir = <i>a prefera</i>
porta = <i>poartă, ușă</i>	prego = <i>cui</i>
porte = <i>porto</i>	pregoeiro = <i>pristav,</i> <i>crainic</i>
	preguiçoso = <i>leneș</i>
	preposição = <i>prepozi-</i> <i>țiune</i>
	presente (a. e subs.) = <i>prezent; dar, cadou</i>
	presunto = <i>șuncă</i>
	pretalhão = <i>arăpilă</i>

preto, -a = <i>negru, neagră</i>	promontório = <i>promontoriu</i>
prima = <i>vară</i>	pronome = <i>pronume</i>
primário = <i>primar</i>	pronto = <i>gata</i>
primavera = <i>primăvară</i>	pronúncia = <i>pronunțare</i>
primeiro, -a = <i>întâi</i> (ou <i>prim</i>), <i>intâie</i> (ou <i>primă</i>)	próprio = <i>propriu</i>
primo = <i>văr</i>	prosador = <i>proza</i>
principal = <i>principal</i>	prossequir = <i>a urma</i>
príncipe = <i>principe</i> , <i>prinț</i> ; — <i>reinante</i> = <i>vodă, domn</i>	provar = <i>a proba</i>
prisão = <i>inchisoare</i>	proveito = <i>folos</i>
procurar = <i>a căuta</i>	provérbio = <i>proverb</i>
professor, -a = <i>profesor</i> , <i>-oară</i> ; <i>învățător</i> , <i>-oare</i>	próximo, -a = <i>viitor</i> , <i>-oare</i>
profissão = <i>profesiune</i>	prudente = <i>prudent</i>
	pulmão = <i>plămân</i>
	pulseira = <i>brățară</i>
	punir = <i>a pedepsi</i>

Q

quadragésimo, -a = <i>al patruzecilea, a patruzecia</i>	seja) = <i>oricare, oricine</i>
quadro (preto) = <i>tablă</i>	quando = <i>când, pe când, dacă</i> ; de vez em — = <i>din când în când</i>
quádruplo = <i>împătrit</i>	quanto, -a, -os, -as = <i>cât, câtă, câți, câte</i> ; por — ? = <i>cu cât?</i> ; — <i>mais...</i>
qual, quais = <i>care, cari, ce</i> ; — <i>dêles</i> = <i>care de care</i>	tanto mais = <i>cu cât...</i>
qualidade = <i>calitate</i>	cu atât
qualquer = <i>oarecare</i> ; — <i>coisa</i> = <i>ceva</i> ; — (que	quarenta = <i>patruzeci</i>
	quarta-feira = <i>Miercuri</i>

quartel = <i>cazarmă</i>	queimar = <i>a arde</i>
quarto = <i>cameră, odaie;</i> (4. ^a parte) <i>sfert</i> ; cinco	queixar-se = <i>a se plânge</i>
e um = <i>cinci și un</i> <i>sfert</i> ; quarto, -a = <i>al</i>	quem = <i>cine</i> ; a, de =
<i>patrulea, a patra</i>	<i>cui</i>
quatro = <i>patru</i>	quente = <i>cald</i>
quatrocentos = <i>patru</i> <i>sute</i>	querer = <i>a dori</i> ; a <i>voi,</i> <i>a vrea</i>
que = <i>ce</i> (pr.); <i>că</i> ; <i>de-</i> <i>cât, ca</i> ; para = <i>ca</i>	querido, -a = <i>drag, -ă</i>
<i>să</i> ; antes = <i>decât</i> ;	quilo = <i>kil, kilogram</i>
por = <i>dece</i> ; (pr. in-	quilómetro = <i>kilometru</i>
terr.) = <i>ce? ce fel de?</i>	quinhentos = <i>cinci sute</i>
quê = <i>ce</i>	quinquagésimo, -a = <i>at</i> <i>cincizecilea, a cin-</i> <i>cizecea</i>
quebrar = <i>a strica, a</i> <i>sparge, a rupe</i>	quinta = <i>moșie, fermă</i>
queda = <i>cădere</i>	quinta-feira = <i>Joi</i>
queijaria = <i>brânzărie</i>	quintal = <i>cântar</i> (pêso)
queijo = <i>brânză</i>	quinto, -a = <i>al cincilea,</i> <i>a cincea</i>
queimadura = <i>arsură</i>	quintuplo = <i>incincit</i>
	quinze = <i>cincisprezece</i>

R

rabanete = <i>ridiche</i>	zinho = <i>copilandru</i>
ralhar = <i>a injura</i>	rápido = <i>iute</i> (adj.); <i>ra-</i> <i>pid</i> (subs.)
ramo = <i>ram(ură)</i>	raposa = <i>vulpă</i>
rapariga = <i>fată</i> ; rapa-	rasgar = <i>a rupe</i>
<i>riguinha = copiliță,</i> <i>copilândră</i>	rato = <i>șoarece, șobolan</i>
rapaz = <i>băiat</i> ; rapa-	razão = <i>dreptate</i>

razoável = <i>cuminte</i>	<i>suspensiune, puncte de</i>
receber = <i>a primi</i>	<i>întrerupere</i>
reclamar = <i>a reclama</i>	rever = <i>a revede</i>
recompensar = <i>a mul-</i>	reverdecer = <i>a înverzi</i>
<i>țumi, a recompensa</i>	revisão = <i>revedere</i>
redondo = <i>rotund</i>	riacho = <i>râu, leț</i>
refeição = <i>masă</i>	rico = <i>bogat</i>
regalo = <i>manșon</i>	rins = <i>șale</i>
região = <i>regiune</i>	rio = <i>râu, fluviu</i>
regional = <i>regional</i>	rir = <i>a râde</i>
registro = <i>înregistrare</i>	robalo = <i>nisetru</i>
régua = <i>riglă, linie</i>	roda = <i>roată</i>
rei = <i>rege</i>	roedor = <i>rozător</i>
reinar = <i>a domni</i>	roer = <i>a roade</i>
reino = <i>regat</i>	rogar = <i>a ruga</i>
relógio (de igreja, etc.)	rôla = <i>turturică</i>
= <i>orologiu; (de pa-</i>	rôlha = <i>dop</i>
<i>rede, de mesa) = pen-</i>	Roma = <i>Roma</i>
<i>dulă; (de pulso, de</i>	romã = <i>rodie</i>
<i>algibeira) = ceas(or-</i>	Roménia = <i>România</i>
<i>nic)</i>	romeno, -a = <i>român,</i>
relojoeiro = <i>ceasornicar</i>	<i>românesc; f. = ro-</i>
reparar = <i>a repara; a</i>	<i>mână, românească,</i>
<i>observa</i>	<i>româncă</i>
representar = <i>a juca</i>	romper = <i>a rupe</i>
república = <i>republică</i>	rosa = <i>trandafir, roză</i>
responder = <i>a răspunde</i>	roubar = <i>a fura</i>
ressoar = <i>a răsună</i>	roupa = <i>haine</i>
restaurante = <i>restau-</i>	rua = <i>stradă, cale</i>
<i>rant</i>	rublo = <i>rublă</i>
reticências = <i>semne de</i>	rupia = <i>rupie</i>

sábado = <i>Sâmbătă</i>	— ! = <i>în sănătatea</i>
sabão = <i>săpun</i>	<i>D-tră! (D-tale!)</i>
saber = <i>a ști</i>	sável = <i>chepă</i>
sábio = <i>savant</i>	se = <i>se, își, și (pr.);</i>
saca-rôlhas = <i>tirbușon</i>	<i>dacă (conj.)</i>
saia = <i>fustă</i>	sebe = <i>gard viu</i>
sair = <i>a pleca</i>	sêco = <i>uscat</i>
sal = <i>sare</i>	século = <i>secol, veac</i>
sala de espera = <i>sală</i>	sêde = <i>scte</i>
<i>de așteptare; — de</i>	seguir(-se) = <i>a urma;</i>
jantar = <i>sofragerie</i>	logo a — = <i>numai-</i>
salada = <i>saladă</i>	<i>decât</i>
salmão = <i>somn</i>	segunda-feira = <i>Luni</i>
salmonete = <i>roșioară</i>	segundo, -a = <i>al doilea,</i>
salsa = <i>pătrunjel</i>	<i>a doua; (subs.) = sc-</i>
saltar = <i>a sări</i>	<i>cundă</i>
salvè! = <i>salutare!</i>	seis = <i>șase</i>
sangue = <i>sânge</i>	seiscentos = <i>șase sute</i>
santo = <i>sfânt; san-</i>	sêlo = <i>marcă, timbru</i>
tinho = <i>sfântuleț</i>	selvagem = <i>sălbatic</i>
são = <i>sănătos</i>	sem = <i>fără; — cessar</i>
sapateiro = <i>cismar</i>	<i>= fără încetare</i>
sapato = <i>gheată, pantof</i>	sêmana = <i>săptămână;</i>
sarça = <i>crâng</i>	na — que vem = <i>săp-</i>
sarda = <i>scrumbie</i>	<i>tămâna viitoare</i>
sardinha = <i>sardea</i>	semeador = <i>semănător</i>
saudável = <i>sănătos</i>	sementeira = <i>semănă-</i>
saúde = <i>sănătate; à sua</i>	<i>tură</i>
	semi-círculo = <i>semicerc</i>

sempre = (în) totdeauna, tot	zecilea, a şasezecea
senhor,-a = domn, doamnă; o senhor (tratamento) = Dumneata, Domniata (D-ta)	sexto,-a = al şaselea, a şasea
senhoria = domnie	sexta-feira = Vineri
sentado = aşezat	sêxtuplo = înşesit
sentar-se = a lua loc	sim = da, dar
sentido = înţeles	simples = simplu
separar = a deosebi	sinal = semn
septuagésimo,-a = al şaptezecilea, a şaptezecia	sincero = sincer
séptuplo = înşepit	sino = clopot
sepulcro = mormânt	situado = situat, aşezat
ser = a fi; a sta	só = numai, decât, singur
serra = munte	soberano = suveran
serviço = servici	sobrancelha = sprânceană
sessenta = şasezeci; şaizeci	sobre = pe, despre, peste
sete = şapte	sobrecasaca = redingotă
setecentos = şapte sute	sobrescrito = plic
setembro = Septembrie	sobretudo = pardesiu; mai ales (adv.)
setenta = şaptezeci	sobrinho,-a = nepot, nepoată
setim = satin	sociedade = societate
sétimo,-a = al şaptelea, a şaptea	sogro,-a = socru, soacră
seu, sua, seus, suas = său, sa, săi, sale; lor	sol = soare
sexagésimo,-a = al şase-	soldado = soldat
	solteiro = celibatar, burlac
	sombra = umbră
	sombrinha = umbrelă

sòmente == <i>numai, decât</i>	sufixo == <i>sufix</i>
sonhar == <i>a visa</i>	suicidar-se == <i>a se sinucide</i>
sôpro == <i>sufiu</i>	sujo == <i>murdar</i>
sótão == <i>podul casei</i>	surdo == <i>surd</i>
subir == <i>a urca, a sui</i>	surpreendido == <i>surprins</i>
submarino == <i>submarin</i>	suspensão == <i>suspensiune</i>
substantivo == <i>substantiv</i>	suspensório == <i>bretele</i>
suceder == <i>a se petrece</i>	

T

tal == <i>cutare</i>	boa tarde! == <i>bună seara!</i> ; à — == <i>seara</i>
talhar == <i>a forfeca</i>	tarefa == <i>sarcină; muncă</i>
talvez == <i>poate</i>	te == <i>te</i> (acus.); <i>ție, ți, îți</i> (dat.)
também == <i>de asemenea; și; tot așa</i>	teatro == <i>teatru</i>
tanoeiro == <i>dogar</i>	teimoso == <i>incăpăținat</i>
tanque == <i>eleșteu</i>	telhado == <i>acoperiș</i>
tanto, -a, -os, -as == <i>atât, -a, atâția, atâtea</i>	telheiro == <i>șopron</i>
tão == <i>atât; așa de, de;</i>	temer == <i>a se teme</i>
não — == <i>nu așa de;</i>	tempo == <i> timp, vreme;</i>
— bem == <i>atât de bine;</i>	estă bom — == <i>vremea este bună (frumoasă);</i>
— grande == <i>atât de mare</i>	no — em que == <i>pe când;</i>
tapar == <i>a găuri</i>	desde o — em que == <i>de când;</i> daqui a quanto
tapete == <i>cover</i>	— ? == <i>peste cât timp?</i>
tapeteiro == <i>tapiter</i>	ter == <i>a avea;</i> — cuidado
tarde == <i>seară; é muito</i>	== <i>a băga de seamă;</i>
— == <i>e foarte târziu;</i>	

—êxito == <i>a reuși</i>	== <i>tot, toată, toți, toate</i>
têrça-feira == <i>Marți</i> ; —	todos-os-santos == <i>Toți</i>
gorda == <i>lăsata secului</i>	<i>sfinții</i>
terceiro, -a == <i>al treilea,</i>	tomar == <i>a lua</i>
<i>a treia</i>	Tomás == <i>Toma</i>
têrço (um) == <i>o treime</i> ;	tomate == <i>pătălăgea roșie</i>
a têrça parte == <i>a</i>	tordo == <i>sturz</i>
<i>treia parte</i>	tormento == <i>chin</i>
terminar == <i>a termina</i>	tôrre == <i>turn</i>
têrmo == <i>termen</i>	tosse == <i>tuse</i>
ternura == <i>dragoste</i>	toucinho == <i>slănină</i>
terra == <i>pământ, țară</i> ;	toupeira == <i>sobol</i>
<i>moșie</i> ; na nossa — ==	touro == <i>taur</i>
<i>la noi</i>	trabalhador == <i>lucrător,</i>
tesoura == <i>foarfecă</i>	<i>silitor</i> (adj.)
tesouro == <i>comoară, te-</i>	trabalho == <i>muncă, lu-</i>
<i>zaur</i>	<i>cru, lucrătură</i>
testa == <i>frunte</i>	traçar == <i>a trage</i>
teto == <i>tavan</i>	traço == <i>trăsură</i> ; — de
teu, tua, teus, tuas == <i>tău,</i>	<i>união</i> == <i>trăsură de</i>
<i>ta, tăi, tale</i>	<i>unire</i>
ti (a) == <i>ție, ți, îți</i>	tradutor == <i>traductor</i>
tigre == <i>tigru</i>	trair == <i>a trăda</i>
tinta == <i>cerneală</i>	tranquilo == <i>liniștit</i>
tinteiro == <i>călimară</i>	travesseiro == <i>sul</i>
tio, -a == <i>unchi, mătușă</i>	trazer == <i>a duce, a purta</i>
tirar == <i>a scoate</i>	trem == <i>trăsură</i>
título == <i>titlu</i>	três == <i>trei</i>
toalha == <i>prosop</i> ; — de	trevo == <i>tri foi</i>
meșa == <i>față de masă</i>	treze == <i>treisprezece</i>
todo, toda, todos, todas	trezentos == <i>trei sute</i>

trigésimo,-a = <i>al treize-</i> <i>cilea, a treizecea</i>	tu = <i>tu</i> ; — mesmo,-a (próprio,-a) = <i>tu în-</i> <i>suși, însăși</i>
trigo = <i>grâu</i>	tudo = <i>tot</i>
trinta = <i>treizeci</i>	túnel = <i>tunel</i>
triplo = <i>întreit (triplu)</i>	turco = <i>turc</i>
tronco = <i>trunchi</i>	

U

um, uma; uns, umas = (<i>câte</i>) <i>un(u), o (una)</i> ; <i>unii, unele (niște)</i> ; — ao outro = <i>reciproc</i>	unha = <i>unghie</i> universidade = <i>univer-</i> <i>sitate</i> urso = <i>urs, ursoi</i> útil = <i>folositor, util</i> uvas = <i>struguri</i>
undécimo,-a = <i>al un-</i> <i>sprezecelea, a unspre-</i> <i>zecea</i>	

V

vaca = <i>vacă</i>	veia = <i>vână</i>
vaga = <i>val</i>	vela = <i>lumânare</i>
valado = <i>groapă</i>	velho = <i>bătrân, bă-</i> <i>trânesc</i>
valente = <i>viteaz, voinic</i>	velocidade = <i>înțeleală</i>
valer = <i>a valora</i>	veludo = <i>catifea</i>
valeta = <i>șanț</i>	vencer = <i>a birui</i>
valor = <i>vitejie</i>	venda = <i>vindere, vân-</i> <i>zare</i>
valeroso = <i>viteaz</i>	vender = <i>a vinde</i>
vapor = <i>abur</i>	veneno = <i>venin, otravă</i>
varanda = <i>cerdac, prid-</i> <i>vor, verandă</i>	vento = <i>vânt</i>
varrer = <i>a mătura</i>	

ventre = <i>vintré, pântec</i>	vice-cônsul = <i>vice-</i> <i>cônsul</i>
ver = <i>a vedea</i>	vice-rei = <i>vice-rege</i>
verão = <i>vară</i>	vidraceiro = <i>geamgiu</i>
verbo = <i>verb</i>	vigésimo, -a = <i>al două-</i> <i>zecelea, a douăzecea</i>
verdadeiro = <i>adevărat</i>	vigiar = <i>a veghea</i>
verde = <i>verde</i>	vinagre = <i>oțet</i>
verdura = <i>verdeață</i>	vinho = <i>vin</i> ; — tinto = <i>vin negru</i>
vergonhoso = <i>rușinos</i>	vinte = <i>douăzeci</i>
verificar = <i>a controla</i>	violeta = <i>violet</i>
vestes = <i>vestminte</i>	vir = <i>a veni</i>
vestido = <i>rochie</i>	virgula = <i>virgulă</i>
vestir-se = <i>a se îmbrăca</i>	visitar = <i>a vizita</i>
vestuário = <i>vestmânt,</i> <i>vestminte (pl.)</i>	vista = <i>revedere</i> ; até a — ! = <i>la revedere!</i>
vêu = <i>văl</i>	vítelo = <i>vițel</i>
vez = <i>oară, dată</i> ; muitas vezes = <i>adesea, de mai</i> <i>multe ori</i> ; a maioria das vezes = <i>de cele mai</i> <i>multe ori</i> ; de — em quando = <i>din când în</i> <i>când</i> ; mais uma — = <i>încă odată</i> ; mil ve- zes = <i>înmiit</i> ; uma — = <i>odată</i> ; duas vezes = <i>de două ori</i> ; era uma — = <i>a fost odată</i>	Vítor = <i>Victor</i>
viagem = <i>călătorie,</i> <i>voiaj</i> ; boa — ! = <i>drum</i> <i>bun!</i>	viúvo, -a = <i>văduv,</i> <i>văduvă</i>
víbora = <i>viperă, năpârcă</i>	vivalma = <i>suflet de om</i>
	vizinho = <i>vecin</i>
	você = <i>Dumneata, Dom-</i> <i>niata (D-ta)</i>
	volta = <i>jur</i> ; à — de = <i>în jurul (+ genitivo)</i>
	voltar = <i>a reveni</i>
	vómito = <i>vărsătură</i>
	vos = <i>vă, vi</i>

vós = voi, pe voi; a —	vostru, voastră,
= vouă; — mesmos,	voștri, voastre
-as (próprios,-as) voi	voz = voce
înșiră, înșevă	vulgar = comun
vosso, -a, -os, -as =	vulto = obraz

Z

zangado = supărat	zona = zonă
-------------------	-------------

CORRIGENDA

Por erro da tipografia, a numeração árabe continua sem interrupção a romana da Introdução, em vez de começar de novo.

O estendido constituído pelo capítulo XIII, por erro da tipografia, vai a seguir ao XIV.

Muitas palavras sem ser formas verbais levam, por motivos alheios à vontade do autor, a vogal tónica indicada, sobretudo no capítulo XV, quando essa indicação só deveria fazer-se no «Brave Dicionário Romeno-Português», como se disse no capítulo II.

Onde se lê:	leia-se:	pág.	linha
A	A	VII	I
Adjectivos	Os adjectivos	IX	13
<i>muitas</i>	<i>nulas</i>	XIV	19
obra	obra,	26	I
<i>făcem</i>	<i>făcut</i>	29	5
fazemos	feito	»	»
<i>număr</i>	<i>număr</i>	»	9
<i>numeri</i>	<i>numeri</i>	»	»
<i>tăind</i>	<i>tăind</i>	»	21
* <i>tăiând</i>	* <i>tăiând</i>	»	»
<i>leagăn</i>	<i>leagăn</i>	31	penúlt.
<i>ch(i)em</i>	<i>ch(i)em</i>	32	13
<i>chiamă</i>	<i>chiamă</i>	»	»
,	,	»	18
)	)	40	última
este	este	42	15
homem,	homem	53	penúlt.
<i>uma dúzia</i>	<i>uma dúzia</i>	58	24
=)	)=	65	16
ter (ele, ela)	ter	69	13-14
Éramos	Éramos	70	19
<i>fi ataca</i>	<i>fi atacat</i>	77	12
<i>atacat</i>	<i>atacat</i>	»	23

Oude se lê:	leia-se:	pág.	linha
<i>fugit</i>	<i>fugit</i>	83	23
(<i>viesse</i>)	(= <i>viesse</i>)	»	18
-em	-em e -em	Quadro	17
-eți	-eți e -eți	»	18
<i>escritório</i>	<i>secretăria</i>	96	12
ciopotniță	ciopot	97	14
architect	arhitect	100	5
<i>epifânia</i>	<i>epifania</i>	108	13
<i>cu, vaporul</i>	<i>cu vaporul</i>	115	antep.
Muito, obrigado	Muito obrigado	121	4
Gosta	Gosto	»	22
<i>roșu</i>	<i>negru</i>	»	penúlt.
»	»	122	25
<i>trebue</i>	<i>trebue</i>	123	21 e 27
Epifânia	Epifania	160	14
<i>circumflex</i>	<i>circumflex</i>	165	8
sino	campanário	166	2
(a)	(a)	167	2
a se jos	a se — jos	169	7
<i>dânsele</i>	<i>dansa</i>	»	12
; <i>dânșilor</i> ,	; <i>dânșilor</i> ;	»	14
dêles, dela, dêles,	dêles,	»	16
delas; a êle, a elas, a	a êles; delas,	»	17
êles, a elas	a elas	»	18
<i>deșertăciune</i>	<i>deșertăciune</i>	170	6
(a)	(a)	175	2 e 12
Janeiro	janeiro	179	4
<i>linștit</i>	<i>liniștit</i>	186	8
<i>muson</i>	<i>muson</i>	189	penúlt.
noiva do	noivado,	193	15
<i>ovăz</i>	<i>ovăz</i>	194	ultima
—=noaptea	—noaptea	195	antep.
<i>pasăre</i>	<i>pasăre</i>	196	16
espera	espora	197	19
<i>răspândi (a)</i>	<i>răspândi (a)</i>	201	25
frio, glacial	frio glacial	202	16

Onde se găsește :	leia-se :	păg.	linha
i. rade	cf. rade	202	18
sanț	șanț	204	2
sasea	șasea	»	penult.
tălhar	tălhar	210	3
țarină	țarină	210	25
treisprezece	treisprezece	211	21
urît	urît	213	4
continuar	continuar	»	7
roș	negru	215	24
Vitor	Vitor	»	18
crapă	crapă	216	23
(pl.)	(pr.)	219	3
lornictă	lornietă	221	10
boquinha ;	boquinha =	»	14
gădiliciu	gădiliciu	224	1
tocmai	tocmai bine ;	»	ultima
= tocmai bine ; como	como	225	1
ei ;	ei,	228	ultima
dânșii,	dânșii ;	»	21
nume	menu	229	15
a șie ge	a șterge	»	16
copii	copii	231	13
gînere	gînere	233	9
gerunziu	gerunziu	»	15
a eăcrăma	a lăcrăma	235	24
mia	mai	237	22
misionar, pedel,	misionar	239	6
lă-	lău-	»	19
utar	tar	»	20
no-	nouă-	240	23
uăzecilea	zecilea	»	24
o outro	o outro,	241	15
plăti	a plăti	»	antep.
trotuar	trotoar	242	20
, pôr	; o —	244	24
traductor	traducător	251	22

